

STUDIUM
UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY
KAMIEŃSK

ZAŁĄCZNIK NR 1
DO UCHWAŁY NR XV/145/11
RADY MIEJSKIEJ W KAMIEŃSKU
Z DNIA 30 LISTOPADA 2011 r.

SPIS TREŚCI

I. USTALENIA OGÓLNE	5
1. WPROWADZENIE	5
2. ROLA I ZADANIA STUDIUM	6
3. TRYB OPRACOWANIA ORAZ ZAKRES I PROBLEMATYKA STUDIUM	7
II. ZEWNĘTRZNE UWARUNKOWANIA WPLYWAJĄCE NA KSZTAŁTOWANIE KIERUNKÓW ROZWOJU GMINY	9
1. ZADANIA DLA REALIZACJI POLITYKI PRZESTRZENNEJ W GMINIE KAMIĘNSK WYNIKAJĄCE Z „PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO”	9
2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z MIEJSCA I ROLI GMINY KAMIĘNSK W STRUKTURACH PONADLOKALNYCH	10
III. UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE WYNIKAJĄCE Z DIAGNOZY STANU ZAGOSPODAROWANIA GMINY KAMIĘNSK.....	11
1. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE	11
1. Rzeźba terenu	11
2. Geologia.....	11
3. Surowce	12
4. Wody powierzchniowe	14
5. Wody podziemne.....	15
6. Szata roślinna.....	17
7. Gleby i użytkowanie terenu	18
8. Klimat.....	19
9. Nadzwyczajne zagrożenia środowiska i poważne awarie.....	20
2. ZAGROŻENIA GEOLOGICZNE	21
3. OBSZARY I OBIEKTY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO OBJĘTE OCHRONĄ	21
1. Obszary chronionego krajobrazu	21
2. Pomniki przyrody	23
3. Użytki ekologiczne.....	23
4. ŚRODOWISKO KULTUROWE.....	24
1. Rys historyczny.....	24
2. Obiekty objęte ochroną	26
3. Stanowiska archeologiczne	27
4. Diagnoza	27
5. ROLNICTWO	28
1. Rolnicze użytkowanie ziemi	28
2. Struktura agrarna gospodarstw	29
3. Wyposażenie techniczne rolnictwa	29
4. Produkcja rolnicza	30
6. UWARUNKOWANIA DEMOGRAFICZNE ROZWOJU GMINY	30
1. Liczba i rozmieszczenie ludności.....	30
2. Ruch naturalny.....	31
3. Rynek pracy i bezrobocie	32
7. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA.	33
1. Oświata i wychowanie.....	33
2. Kultura, sport, turystyka i rekreacja.	33
3. Opieka medyczna i socjalna.....	34

8. STAN PRAWNY GRUNTÓW	35
9. ZASOBY MIESZKANIOWE	35
10. DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA	35
11. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	36
1. Zaopatrzenie w wodę.....	36
2. Odprowadzanie ścieków.....	36
3. Zaopatrzenie w ciepło	37
4. Zaopatrzenie w gaz.....	37
5. Gospodarka odpadami	37
6. Zaopatrzenie w energię elektryczną	37
7. Telekomunikacja.....	38
8. Inne elementy infrastruktury.....	38
12. KOMUNIKACJA	38
1. Diagnoza stanu układu komunikacyjnego - uwarunkowania	38
2. Drogi krajowe	38
3. Drogi wojewódzkie	39
4. Drogi powiatowe	39
5. Drogi gminne.....	39
6. Układ kolejowy.....	40
7. Pasażerska komunikacja autobusowa PKS	40
8. Transport lotniczy	40
13. ANALIZA POWIĄZAŃ FUNKcjONALNYCH UKŁADU KOMUNIKACYJNEGO	40
1. Powiązania zewnętrzne i ich charakterystyka	40
2. Powiązania wewnętrzne i ich charakterystyka	40
3. Wnioski - uwarunkowania generalne stanu.....	41
4. Uwarunkowania zewnętrzne wynikające z celów i kierunków polityki przestrzennej państwa na obszarze województw.	41
IV. KIERUNKI FUNKcjONALNO-PRZESTRZENNEGO ROZWOJU GMINY	42
1. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW	42
2. KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW, W TYM TERENY WYŁĄCZONE Z ZABUDOWY	43
1. Tereny wyłączone spod zabudowy ze względu na przepisy odrębne.	43
2. Tereny, na których ogranicza się lokalizację zabudowy ze względu na ochronę walorów przyrodniczych.....	44
3. Tereny zabudowy.....	44
3. OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY, KRAJOBRAZU KULTUROWEGO I UZDROWISK	49
1. Kierunki polityki przestrzennej w zakresie ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego.....	49
2. Ochrona gleb i powierzchni ziemi.	50
3. Ochrona powietrza i ochrona przed hałasem.....	51
4. Ochrona szaty roślinnej.....	53
5. Ochrona wód.....	54
4. OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ.....	57
5. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	59
1. Zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków.....	59
2. Zaopatrzenie w ciepło.	60
3. Zaopatrzenie w gaz.....	60
4. Usuwanie nieczystości stałych.....	60
5. Inne elementy infrastruktury.....	60

6. Kierunki rozwoju w zakresie zaopatrzenia Gminy Kamięnsk w energię elektryczną.....	60
7. Telekomunikacja.....	62
8. Komunikacja.....	62
6. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM	65
7. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM, ZGODNIE Z USTALENIAMI PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA I USTALENIAMI PROGRAMÓW, O KTÓRYCH MOWA W ART. 48 UST. 1	66
8. OBSZARY, DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEPROWADZENIA SCALEŃ I PODZIAŁU NIERUCHOMOŚCI, A TAKŻE OBSZARY ROZMIESZCZENIA OBIEKTÓW HANDLOWYCH O POWIERZCHNI SPRZEDAŻY POWYŻEJ 2000 M ² ORAZ OBSZARY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ	66
9. OBSZARY, DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH NA CELE NIEROLNICZE I NIELEŚNE	67
10. KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ	67
11. OBSZARY NARAŻONE NA NIEBEZPIECZEŃSTWO POWODZI I OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH.....	68
12. OBIEKTY LUB OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY	68
13. OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁĄDY I ICH STREF OCHRONNYCH ORAZ OBOWIĄZUJĄCE NA NICH OGRANICZENIA PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ, ZGODNIE Z PRZEPISAMI USTAWY Z DNIA 7 MAJA 1999 R. O OCHRONIE TERENÓW BYŁYCH HITLEROWSKICH OBOZÓW ZAGŁĄDY (Dz. U. NR 41, POZ. 412 ORAZ Z 2002 R. NR 113, POZ. 984 I NR 153, POZ. 1271)	68
14. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI LUB REKULTYWACJI.....	68
15. GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I ICH STREF OCHRONNYCH	69
16. INNE OBSZARY PROBLEMOWE, W ZALEŻNOŚCI OD UWARUNKOWAŃ I POTRZEB ZAGOSPODAROWANIA WYSTĘPUJĄCYCH W GMINIE	69
17. OBSZARY ZWIĄZANE Z WYMOGAMI OBRONY CYWILNEJ	69
V. POLITYKA FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNA GMINY	70
VI. INTERPRETACJA ZAPISÓW USTALEŃ STUDIUM.....	72
VIII. UZASADNIENIE PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ I SYNTEZA USTALEŃ PROJEKTU STUDIUM	73
IX. OBJAŚNIENIE ZMIAN W NOWYM OPRACOWANIU W STOSUNKU DO POPRZEDNIEJ EDYCJI STUDIUM	75

I. USTALENIA OGÓLNE

1. Wprowadzenie

Rada Miejska w Kamięnsku Uchwałą nr XXX/268/2002 z dnia 30.01.2002 r. przyjęła „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kamięnsk”, opracowane przez Urbanistyczno – Architektoniczną Pracownię Projektową „ekoPLAN” w Łodzi, w którym określono główne cele i kierunki rozwoju przestrzennego oraz zasady prowadzenia polityki przestrzennej gminy.

Proces związany ze sporządzeniem projektu studium poprzedziły prace przygotowawcze, w wyniku których przygotowano niezbędne materiały piśmienne i kartograficzne, przedstawiające stan zagospodarowania przestrzennego gminy. W oparciu o te materiały sporządzono projekt kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, przyjęty przez Radę Miejską w/w uchwałą.

W miarę upływu czasu materiał ten wymagał uzupełnienia, wzbogacenia i uszczegółowienia o aktualną sytuację i ewoluujące potrzeby gminy.

Kolejne zmiany przedmiotowego dokumentu poprzedzały analizy i oceny aktualności Studium, które wykazywały potrzebę wyznaczenia nowych terenów o funkcji mieszkaniowej, usługowej i przemysłowej.

Po dokonaniu oceny Burmistrz Kamięnska wystąpił do Rady Miejskiej z wnioskiem o przystąpienie do sporządzenia aktualizacji „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kamięnsk”.

Rada Miejska w Kamięnsku Uchwałą Nr VII/81/03 z dnia 13.03.2003 r. wyraziła wolę aktualizacji tego dokumentu, określając granice tej aktualizacji na załączniku graficznym do uchwały.

Aktualizację „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kamięnsk” wykonało Biuro Projektowe Urbanistyczno-Architektoniczne w Częstochowie „AD URBI”. Aktualizacja polegała na:

1. Wyznaczeniu terenów dla rozwoju funkcji turystycznej i rekreacyjnej wraz z zapleczem usługowym.
2. Rozszerzeniu funkcji mieszkaniowej o funkcję usługowo – turystyczną.
3. Rozszerzeniu terenów wyznaczonych pod lokalizację usług komercyjnych.
4. Adaptacji terenów przemysłowych.
5. Wyznaczeniu terenów dla realizacji obiektów usługowo – przemysłowych.
6. Wyznaczeniu terenu dla odtworzenia zbiornika wodnego.

Wprowadzone w aktualizacji zmiany okazały się jednak niewystarczające. Ze względu na nową ustawę o *planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* z dnia 27 marca 2003 r. (Dz. U. Nr 80 poz. 717 z późn. zm.) zmienił się zakres, problematyka i tryb sporządzania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Z nowych, obowiązkowych do uwzględnienia elementów studium, należy wyszczególnić i ustalić zasady ochrony dóbr kultury współczesnej, określić obszary, na których będą rozmieszczone inwestycje celu publicznego o znaczeniu gminnym i ponadlokalnym, obszary stanowiące przestrzeń publiczną, określić obszary, dla których sporządzenie planu miejscowego jest obowiązkowe na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m², określić obszary, dla których gmina zamierza sporządzić plan miejscowy, w tym obszary

wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze i nieleśne, wyszczególnić obszary występowania złóż surowców mineralnych, obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych, granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych oraz inne obszary problemowe w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie. Przystępując zatem do korekty drugiej edycji studium przyjętej uchwałą Nr XII/135/03 Rady Miejskiej w Kamięnsku z dnia 27 sierpnia 2003 r., należało dostosować cały dokument do wymagań obecnie obowiązującej ustawy. Zawarta w art. 9 ust. 1. pkt 4 ustawy z 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* konieczność zgodności opracowywanych projektów planów miejscowych z ustaleniami studium stała się bezpośrednią przyczyną przystąpienia do sporządzania trzeciej wersji studium. Prace zapoczątkowała uchwała Nr XIX/186/2004 Rady Miejskiej w Kamięnsku w sprawie przystąpienia do opracowania zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kamięnsk. Zgodnie z tą uchwałą zakres opracowania trzeciej edycji studium objął obszar całej gminy. Opracowanie to zostało przyjęte przed Radę Miejską w roku 2007.

Dynamika zmian zachodzących w gminie i wzrost zainteresowania inwestorów były przyczyną do przeprowadzenia kolejnej analizy aktualności zapisów studium. Wynikiem przeprowadzonej analizy było stwierdzenie częściowej dezaktualizacji obowiązującego studium. Dokument przyjęty w 2007 r. nie zabezpiecza wszystkich potrzeb gminy związanych z nasilonym rozwojem przestrzennym i ekonomicznym i koniecznym stało się opracowanie kolejnej go aktualizacji. Uchwałą Nr XLI/327/09 Rada Miejska w Kamięnsku przyjęła studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kamięnsk.

Ze względu na wyznaczenie nowych terenów pod rozbudowę istniejącego składowiska odpadów w miejscowości Kaście oraz złożone wnioski przez mieszkańców dotyczących nowych terenów pod inwestycję realizując ustalenia ustawy z 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*, zgodnie z art. 9 ust. 1 Rada Miejska w Kamięnsku w dniu 28 października 2009 r. podjęła uchwałą Nr XLIV/345/09 w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kamięnsk.

Zgodnie z art. 9 ust. 2 sporządzającym Studium jest Burmistrz Kamięnska.

Studium jako dokument przyjmowany jest uchwałą Rady Miejskiej i podlega nadzorowi wojewody co do zgodności z prawem.

Studium zawiera:

- tekst,
- planszę „Uwarunkowania” w skali 1 : 10 000
- planszę „Kierunki zagospodarowania. Polityka funkcjonalno-przestrzenna” w skali 1 : 10 000.

2.Rola i zadania Studium

Pojęcie „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy” wprowadzone zostało ustawą o zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 7 lipca 1994 r. (t.j. Dz. U. z 1999 r. Nr 15, poz. 139 z późn. zm.).

Nowa ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717, z późn. zm.) podtrzymuje to pojęcie, a w art. 9 ust. 1 stwierdzono: „W celu określenia polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego, Rada Miejska podejmuje uchwałę o przystąpieniu do sporządzania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, zwanego dalej studium”.

Studium zostało uznane (w cytowanej ustawie) za element miejscowego planowania przestrzennego, w ramach którego nastąpił podział zadań pomiędzy studium a plan miejscowy.

Na podstawie ustawy przyjmuje się, że ogólnym celem opracowywanych „studiów” jest sformułowanie lokalnej polityki przestrzennej wpisanej w politykę przestrzenną państwa zaś celem miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego ustalenie warunków zabudowy i zagospodarowania terenów służących realizacji określonej polityki przestrzennej gminy.

Studium wykonuje się obligatoryjnie dla całej gminy, lecz nie jest ono powszechnie obowiązującym aktem prawa miejscowego (art. 9, ust. 5), a jedynie wewnętrznym zobowiązaniem władz gminy (inaczej aktem kierownictwa wewnętrznego). Nie stanowi podstawy wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

Głównym zadaniem studium jest określenie polityki przestrzennej gminy (art. 9 ust. 1). Natomiast rola planu sprowadza się do ustalenia przeznaczenia terenów oraz określenia sposobów ich zagospodarowania i zabudowy (art. 14, ust. 1). Generalnie można przyjąć, że studium kreuje politykę przestrzenną gminy, a plan ją konkretyzuje.

Zadaniem studium jest sformułowanie lokalnych uwarunkowań, celów i programów rozwoju, dzięki czemu staje się ono dokumentem wytyczającym ogólną politykę przestrzenną gminy, a jednocześnie posiadać będzie charakter „wytycznych” (wiążących) do sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (art. 9 ust. 4).

W zapisie studium powinny więc zostać sformułowane takie kierunki polityki przestrzennej, które są niezbędne dla osiągnięcia zamierzonych celów rozwojowych.

Podstawowym celem polityki przestrzennej jest ukierunkowanie procesu podnoszenia jakości życia mieszkańców i poziomu funkcjonowania gminy poprzez ocenę i wykorzystywanie terytorialnych warunków dla jej rozwoju.

Opracowanie sporządzone zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, ma określić najkorzystniejsze kierunki przekształceń przestrzennych obszaru gminy, preferowane z uwagi na ich walory ekonomiczne, ochronę środowiska przyrodniczego i kulturowego, walory architektoniczne i krajobrazowe, wymagania ochrony zdrowia oraz bezpieczeństwa ludzi i mienia, prawo własności, potrzeby obronności i bezpieczeństwa państwa, potrzeby interesu publicznego oraz wymogi ładu przestrzennego, uwzględniające kierunki polityki przestrzennej państwa na obszarze województwa łódzkiego.

3. Tryb opracowania oraz zakres i problematyka Studium

Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym koncentruje się przede wszystkim na zakresie problematyki studium, nie precyzując jednoznacznie toku prac nad jego sporządzeniem. Ustawowy tok opracowania to:

- wymóg uchwały Rady Miejskiej o przystąpieniu do sporządzenia studium;
- konieczność jego przedłożenia do zaopiniowania i uzgodnienia organom, o których mowa w art. 11, pkt 5, 6, 7 i 8 ustawy;
- uchwalenie studium przez Radę Miejską.

W niniejszym studium skoncentrowano się przede wszystkim na dwóch podstawowych zagadnieniach:

- ustaleniu występujących uwarunkowań rozwoju przestrzennego gminy;
- sformułowaniu kierunków polityki przestrzennej i zagospodarowania przestrzennego gminy.

Każdy z wyżej wymienionych elementów wymaga skompletowania materiałów

źródłowych, przetworzenia ich na potrzeby wynikające ze specyfiki studium, określenia syntetycznych wniosków do uwarunkowań rozwoju i formułowania kierunków zagospodarowania przestrzennego i polityki przestrzennej dla obszaru objętego opracowaniem.

Analiza uwarunkowań rozwoju stanowi jedną z podstawowych faz prac nad Studium ponieważ:

- zwrócenie uwagi zarówno na pozytywne, jak i negatywne elementy zagospodarowania gminy, jej funkcjonowanie, warunki naturalne, zaszczości historyczne i dotychczasowe tendencje rozwojowe służy określeniu koncepcji rozwojowych i formułowaniu zasad zagospodarowania przestrzeni dla gminy;

- przedstawiony uporządkowany obraz gminy, zarówno w ujęciu analitycznym, jak i syntetycznym stwarza warunki dla wykorzystywania informacji przy podejmowaniu rozstrzygnięć (przez władzę lokalną) dotyczących np. kierunków rozwoju, specjalistycznych programów związanych z ochroną środowiska, komunikacją, polityką mieszkaniową itp.

Dla dokonania analizy i oceny uwarunkowań wpływających na kierunki rozwoju za celowe uznano wyodrębnienie dwóch podstawowych nurtów:

- zewnętrznych uwarunkowań rozwoju;
- wewnętrznych uwarunkowań rozwoju.

Do nurtu uwarunkowań zewnętrznych zaliczono zależności wynikające z położenia gminy w regionie i jej różnorodnych związków zewnętrznych (przyrodniczych, komunikacyjnych, społecznych gospodarczych itp.), przewidywanych zmian i tendencji kształtowania strategii rozwoju społeczno-gospodarczego i przestrzennego na szczeblu centralnym i wojewódzkim.

Do nurtu uwarunkowań wewnętrznych zaliczono zależności wynikające z dotychczasowych procesów urbanizacyjnych, stanu i zróżnicowania walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego, stopnia ich zagrożenia, rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

Określenie kierunków zagospodarowania przestrzennego i polityki przestrzennej gminy to kolejna faza studium.

Przyjęte w opracowaniu kierunki rozwoju Gminy Kamięnsk określają potencjalne możliwości wykorzystania przestrzeni oraz zakres niezbędnych zmian w zagospodarowaniu. Dotyczą one głównie:

- wyznaczenia obszarów ochronnych (wynikających z przepisów odrębnych);
- określenia obszarów predysponowanych do rozwoju i intensyfikacji procesów urbanizacyjnych;
- określenia głównych elementów układu komunikacyjnego oraz obszarów rozbudowy systemów infrastruktury technicznej;
- wyznaczenia strategicznych obszarów koncentracji przedsięwzięć inwestycyjnych;
- wskazania obszarów, dla których sporządzenie planów miejscowych jest obowiązkowe na podstawie przepisów odrębnych,
- wskazania obszarów przeznaczonych do koncepcyjnych opracowań strukturalnych.

Przyjęto zatem, że faza koncepcyjna studium powinna obejmować zbiór informacji dotyczących przede wszystkim:

- polityki przestrzennej gminy z określeniem zasad zrównoważonego rozwoju;
- integracji polityki przestrzennej z ogólną strategią rozwoju gminy;
- kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, głównie przez określenie elementów wymaganych ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Mając na uwadze, że studium ma do spełnienia różnorodne zadania, uznano, że powinno ono przyjąć formę elaboratu składającego się z:

- zapisu przedstawionego w formie uchwały Rady Miejskiej w Kamińsku;
- tekstu zawierającego uwarunkowania i kierunki rozwoju gminy;
- rysunków (plansz) przedstawiających uwarunkowania i kierunki zagospodarowania.

II. ZEWNĘTRZNE UWARUNKOWANIA WPŁYWAJĄCE NA KSZTAŁTOWANIE KIERUNKÓW ROZWOJU GMINY

1. Zadania dla realizacji polityki przestrzennej w Gminie Kamińsk wynikające z „Planu Zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego”

Do uwarunkowań oraz kierunków działań przestrzennych mających znaczenie w kształtowaniu kierunków rozwoju gminy należą m. in. zadania wynikające z planów i programów wyższego rzędu.

Opracowaniem, którego kierunki rozwoju powinny być uwzględnione w Studium gminy jest „Plan zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego”. Jest to opracowanie z zakresu zagospodarowania przestrzennego przenoszące ustalenia koncepcji polityki przestrzennej kraju na obszar gminy. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego został uchwalony przez Sejmik Województwa Łódzkiego uchwałą Nr LX/1648/10 z dnia 21 września 2010 r.

Wnioski do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kamińsk wynikające z w/w planu województwa.

Zadania do realizacji:

- autostrady i drogi ekspresowe,
 - realizacja autostrady A-1 na odcinku Węzeł „Tuszyn” – Piotrków Tryb., - Radomsko – gr. woj. śląskiego (Częstochowa), (zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 29 września 2001 r. w sprawie ustalenia sieci autostrad, dróg ekspresowych oraz dróg o znaczeniu obronnym),
- drogi krajowe,
 - Nr 1 – Gdańsk – Łódź – Katowice - granica m. Łódź – granica woj. śląskiego (Program dostosowania podstawowej sieci drogowej TINA w Polsce do standardów Unii Europejskiej do 2015 r.,
 - Nr 91 – obwodnica miejscowości Kamińska (zgodnie ze Strategią Rozwoju Województwa Łódzkiego),
- drogi wojewódzkie,
 - Nr 484 relacji Buczek – Bełchatów – Kamińsk (Program inwestycyjny z grupy inwestycyjnej „Transport”),
 - podwyższenie kategorii ciągu dróg powiatowych nr 3915E, 1513E, 3921E, 1504E relacji Kamińsk (od przełożenia drogi krajowej Nr 91) – Gorzkowice – Łęki Szlacheckie – Ręczno – Aleksandrów – Żarnów na drogę wojewódzką
- kolej
 - modernizacja linii kolejowej Koluszki – Częstochowa.

2. Uwarunkowania wynikające z miejsca i roli gminy Kamięńsk w strukturach ponadlokalnych

Gmina Kamięńsk położona jest w południowej części województwa łódzkiego i jednocześnie jest najdalej wysuniętą na północ gminą powiatu radomszczańskiego. Jej najbliższymi sąsiadami są: od północy gmina Bełchatów i Wola Krzysztoporska, od zachodu gmina Kleszczów, od południa gminy Dobryszycy i Gomunice, od wschodu - Gorzkowice i Rozprza.

Powierzchnia gminy wynosi 95,81 km², co stanowi 6,6 % powierzchni powiatu. Gminę ogółem zamieszkuje 6082 osób (wg stanu z dn. 31.12.2008 r., GUS), gęstość zaludnienia wynosi średnio 63 os/km² (w powiecie 82 os/km²). W jej granicach wydzielono 12 sołectw, na które łącznie składa się 21 wsi. Funkcje centralne w gminie pełni Kamięńsk - jeden z najstarszych ośrodków targowych w regionie łódzkim, o którym wzmianki pojawiły się już pod koniec XIII w. Miasto to, po odzyskaniu praw miejskich w 1994 r., zaliczyć można obecnie do najmłodszych i zarazem najmniejszych pod względem liczby ludności (2850 osób w 2007 r.) miast województwa łódzkiego.

Układ drogowy gminy ma kształt koncentryczny. Miasto położone jest u zbiegu pięciu dróg i stanowi ważny węzeł komunikacyjny, pośrednicząc w połączeniach pomiędzy trzema miastami powiatowymi: Piotrkowem Trybunalskim, Radomskiem oraz Bełchatowem. Przez gminę przebiega także droga krajowa nr 1 (Gdańsk - Cieszyn) projektowana na autostradę A-1 oraz historyczna linia kolei warszawsko - wiedeńskiej mająca duże znaczenie krajowe i międzynarodowe. Oprócz połączeń komunikacyjnych znajdują się tu bardzo ważne elementy infrastruktury o znaczeniu krajowym: rurociąg produktów naftowych z Koluszek do rejonu Częstochowy, wysokoprężna magistrala gazowa Częstochowa - Piotrków Trybunalski, linia telekomunikacyjna, linie elektroenergetyczne - 400, 220 oraz 110 kV.

Bliskie sąsiedztwo zarówno kopalni węgla brunatnego, jak i elektrowni powoduje, iż gmina znajduje się w zasięgu bezpośredniego oddziaływania negatywnych zjawisk związanych z przemysłem wydobywczym i energetycznym, m. in. leja depresyjnego wód podziemnych, powstałego na skutek odwadniania odkrywki węgla brunatnego.

Pod względem fizyczno-geograficznym gmina Kamięńsk należy do mezoregionu Wysoczyzny Bełchatowskiej, położona jest w makroregionie Wzniesień Południowomazowieckich i podprowincji Nizin Środkowopolskich. Przez południowo-wschodni fragment gminy przebiega dział wodny pierwszego rzędu dzielący jej terytorium pomiędzy dorzecza Wisły i Odry. Powierzchnię gminy rozcinają niewielkie ciekły, niosące z powodu wskazanego działu wodnego skąpe ilości wody.

Gmina Kamięńsk rozpatrywana na tle powiatu należy do grupy gmin:

- średnich pod względem powierzchni ogólnej,
- jednych z największych pod względem liczby ludności i charakteryzująca się stosunkowo wysokim wskaźnikiem zaludnienia wynoszącym 63 osób/km,
- cechujących się stosunkowo wysokim wzrostem liczby ludności.

Miasto Kamięńsk rozpatrywane na tle województwa należy do miast:

- najmniejszych pod względem liczby ludności i o najniższym współczynniku dynamiki demograficznej,
- o średnim potencjale rozwojowym,
- cechujących się umiarkowanym tempem zmian.

III. UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE WYNIKAJĄCE Z DIAGNOZY STANU ZAGOSPODAROWANIA GMINY KAMIĘNSK

1. Środowisko przyrodnicze

1. Rzeźba terenu

Gmina Kamięnsk pod względem fizyczno-geograficznym należy do mezoregionu Wysoczyzny Bełchatowskiej, związanej genetycznie z obszarem Nizin Środkowopolskich. Od strony zachodniej gmina jest otoczona Kotliną Szczercowską, od północno-wschodniej Wysoczyzną Łaską, od południowo-wschodniej Wzgórzami Radomszczańskimi przechodzącymi w kierunku południowo-zachodnim w Nieckę Włoszczowską.

Podstawowe zręby rzeźby obszaru gminy powstały w plejstocenie w rezultacie zlodowacenia środkowopolskiego. W pierwszym etapie zlodowacenia cały obszar gminy został pokryty łądolodem (stadiał odrzański), w drugim - ostatnim (stadiał warciański) łądolód zatrzymał się na terenie gminy (na linii Łódź - Kamięnsk). Odzwierciedleniem akumulacyjnej działalności zlodowacenia środkowopolskiego, jest morfologia terenu, który urozmaicają wzgórza morenowe, wały ozów oraz pagórki kemów. Wysokości bezwzględne na terenie gminy kształtują się od ok. 200 m n.p.m. koło Kmiecinzyny do ponad 243 m n.p.m. koło Koźniewic. Wzgórza morenowe występują w części północno-wschodniej i południowo-wschodniej gminy. Cechuje je południkowy przebieg, wysokości względne od 5 do 20 m i spadki o nachyleniach ok. 10%. Ich wysokości bezwzględne wynoszą ok. 230 m n.p.m. Istotnym elementem rzeźby jest składowisko zewnętrzne nadkładu kopalni węgla brunatnego, nazywane w dalszej części Studium również zwałowiskiem, Orlą Górą lub Górą Kamięnską, które wznosi się na wysokość ponad 400 m n.p.m.

Powierzchnię gminy rozcinają niewielkie ciekі wodne: Jeziorka i Kamionka. Zachodnią granicę gminy stanowi Widawka, która na niewielkim odcinku jest też rzeką wewnętrzną gminy Kamięnsk. Najniżej położone dna dolin rzecznych osiągają wysokość ok. 190 m n.p.m. Przez teren gminy przebiega również dział wodny I rzędu, rozdzielający dorzecza Odry i Wisły.

Nakładające się czynniki naturalne oraz przekształcenia antropogeniczne w postaci zwałowiska kopalni węgla brunatnego sprawiają, że powierzchnia terenu gminy jest urozmaicona i charakteryzuje się dużą rozpiętością wysokości względnych.

2. Geologia

Podłoże geologiczne gminy Kamięnsk wiąże się z istnieniem znacznie większej struktury geologicznej zwanej Niecką Łódzką, powstałej na skutek ruchów tektonicznych u schyłku jury. W górnej kredzie Niecka Łódzka przekształciła się w głębokomorski basen, który wypełnił się osadami tak, by w końcu kredy stała się łądem. Cały omawiany obszar pokrywały lokalne zbiorniki słodkowodne zmiennym zasięgu i różnej głębokości. Najgłębszym i największym był zbiornik zajmujący rów tektoniczny w obrębie skał jurajskich i ciągnący się od Kamięnska na wschodzie po Szczerców, długości ok. 40 km, szerokości 2-3 km i głębokości ponad 200 m. Rów ten wypełniają utwory mioceńskie i plioceńskie: piaszczyste, mułkowe i ilaste pokryte płaszczem luźnych osadów czwartorzędowych. W obrębie osadów mioceńskich występuje seria węgla brunatnego odkryta w 1960 r. W zaburzeniach lokalnych niewielką rolę odegrały także masy solne cechsztynu (górnny perm), które stanowią bezpośrednie podłoże późniejszych osadów. Halotektonika przyczyniła się do urozmaicenia łądowego na ogół i spokojnego synklinalnego układu warstw niecki łódzkiej. Na terenie gminy halotektoniczne antykliny występują w okolicach Kamięnska.

Na urozmaiconej powierzchni skał mezozoicznych spoczywają w nielicznych miejscach

osady trzeciorzędowe, lecz decydujący wpływ na ukształtowanie powierzchni gminy Kamięnsk miała epoka lodowcowa. Na pokrywie gruntów trzeciorzędowych, a przeważnie wprost na litym podłożu, spoczywa gruby płaszcz osadów czwartorzędowych. W olbrzymiej części są to skały Skandynawii oraz północnych obszarów Polski rozkruszone przez transport lodowcowy i wodny. Wszystkie utwory dostępne na powierzchni (wyłączając utwory wieku trzeciorzędowego i czwartorzędowego zwałowane w postaci zwałowiska zewnętrznego nadkładu z odkrywki) są więc wieku czwartorzędowego. Ich miąższość jest bardzo zróżnicowana i waha się od kilkunastu metrów w rejonie Kamięnska do 318 metrów w zachodnim narożniku gminy. Należą do nich piaski, utwory mieszane piaszczysto-żwirowe i gliny. W części północnej gminy znaczne obszary pokrywają utwory plejstocęnskie moreny czołowej. Są to piaski, żwiry i głazy nie tworzące wyraźnych form o miąższości powyżej 2 m. Na zachód i południe od wsi Gorzędów i Kamięnska oraz w podłożu miasta znajdują się utwory plejstocęnskie - gliny zwałowe starszego stadiału.

W dolinach cieków wodnych zalegają utwory aluwialne oraz występują torfowiska. W północnej części gminy w dolinie rzeki Jeziorka (rejon wsi Podjezioro i Napoleonów) zalegają udokumentowane torowiska o miąższości przekraczającej 1 m.

3. Surowce

Złóża na terenie gminy Kamięnsk to:

- złożo „Bełchatów-Pole Kamięnsk” - złożo węgla brunatnego wieku miocęnskiego, genetycznie związany z Tektonicznym Rowem Kleszczowa. Seria węglowa „Pola Kamięnsk” w części dolnej tworzy jednolity pokład o miąższości od 20 do 70 m. Zložo na terenie gminy Kamięnsk ma średnią szerokość 1000 - 1200 m, przebieg równoleżnikowy i zlokalizowane jest na linii Trawnica – Dąbrowa. Zasoby złoża wg „Bilansu zasobów kopalini i wód podziemnych w Polsce” wg stanu na koniec 2009 r. wynoszą 132 424 tys. Mg (zasoby geologiczne bilansowe). Według decyzji Prezesa Centralnego Urzędu geologii z dnia 30.12.1983 r. zasoby geologiczne bilansowe złoża wynoszą 132 374 tys. Mg, zaś zasoby geologiczne pozabilansowe to 166 365 tys. Mg. Zložo jest niezagospodarowane (stan na 31.12.2009 r.)
- złożo Gałkowice Stare - złożo kruszywa naturalnego. Zasoby złoża wg „Bilansu zasobów kopalini i wód podziemnych w Polsce” wg stanu na koniec 2008 r. wynoszą 727,0 tys. ton (zasoby geologiczne bilansowe), złożo nie jest eksploatowane (stan na 31.12.2008 r.),
- złożo Danielów - złożo torfu. Zasoby złoża wg „Bilansu zasobów kopalini i wód podziemnych w Polsce” wg stanu na koniec 2008 r. wynoszą 3,83 tys. m³ (zasoby geologiczne bilansowe), torfy w obrębie złoża Danielów to torfy humusowo-sfagnowe (mszyste), miąższość torfu waha się od 0,7 m do 2,9 m, eksploatacja złoża zaniechana,
- złożo Danielów I - złożo torfu. Zasoby złoża wg stanu na dzień 31 grudnia 2008 r. wynoszą 10,934 tys. m³, torfy w obrębie złoża Danielów I to torfy typu humusowego, sfagnowe (mszyste), miąższość torfu waha się od 0,5 m do 1,3 m,
- złożo Huta Porajska - złożo torfu. Zasoby złoża wg „Bilansu zasobów kopalini i wód podziemnych w Polsce” wg stanu na koniec 2008 r. wynoszą 156,80 tys. m³ (zasoby geologiczne bilansowe) i 105,40 tys. m³ (zasoby przemysłowe), złożo jest eksploatowane (stan na 31.12.2008 r.),
- złożo Huta Porajska I - złożo torfu. Zasobów złoża nie zostały określone, eksploatacja złoża zaniechana (stan na 31.12.2008 r.),
- złożo Napoleonów - złożo torfu. Zasoby złoża wg „Bilansu zasobów kopalini i wód podziemnych w Polsce” wg stanu na koniec 2008 r. wynoszą 21,64 tys. m³ (zasoby geologiczne bilansowe), złożo jest eksploatowane okresowo (stan na 31.12.2008 r.),

- złoża Napoleonów I - złoża torfu. Zasoby złoża wg „Bilansu zasobów kopalni i wód podziemnych w Polsce” wg stanu na koniec 2008 r. wynoszą 5,67 tys. m³ (zasoby geologiczne bilansowe), eksploatacja złoża zaniechana (stan na 31.12.2008 r.),
- złoża Napoleonów III - złoża torfu. Zasoby złoża nie zostały określone,
- złoża Napoleonów IV - złoża torfu. Zasoby złoża wg „Bilansu zasobów kopalni i wód podziemnych w Polsce” wg stanu na koniec 2008 r. wynoszą 10,68 tys. m³ (zasoby geologiczne bilansowe),
- złoża Napoleonów VI - złoża torfu. Zasoby złoża wg „Bilansu zasobów kopalni i wód podziemnych w Polsce” wg stanu na koniec 2008 r. wynoszą 5,11 tys. m³ (zasoby geologiczne bilansowe), eksploatacja złoża zaniechana,
- złoża Kamięnsk - złoża kruszywa naturalnego. Zasoby złoża wg „Bilansu zasobów kopalni i wód podziemnych w Polsce” wg stanu na koniec 2008 r. wynoszą: 871,0 tys. ton (zasoby geologiczne bilansowe), 514,0 tys. ton (zasoby geologiczne przemysłowe), złoża jest eksploatowane (stan na 31.12.2008 r.),
- złoża Barczkowice - złoża kruszywa naturalnego. Zasoby złoża wg „Bilansu zasobów kopalni i wód podziemnych w Polsce” wg stanu na koniec 2008 r. wynoszą 1531,0 tys. ton (zasoby geologiczne bilansowe), złoża jest niezagospodarowane (stan na 31.12.2008 r.),
- złoża Barczkowice-1 – złoża kruszywa naturalnego. Zasoby złoża wg „Bilansu zasobów kopalni i wód podziemnych w Polsce” wg stanu na koniec 2008 r. wynoszą 13065,0 tys. ton (zasoby geologiczne bilansowe). Złoża jest niezagospodarowane (stan na 31.12.2008 r.).

Zgodnie z informacjami uzyskanymi z Okręgowego Urzędu Górniczego w granicach gminy Kamięnsk położone są niżej wymienione tereny górnicze:

- teren górniczy „Pole Bełchatów” ustanowiony koncesyjną Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa nr 120/94 z dnia 08.08.1994 r. (z późn. zm.) udzielonej Kopalni Węgla Brunatnego Bełchatów S.A. na wydobywanie węgla brunatnego oraz kopalni towarzyszących ze złoża „Bełchatów-Pole Bełchatów”. Koncesja jest ważna do dnia 31.07.2020 r.,
- teren górniczy „Gałkowice Stare” – wyznaczony został w koncesji Wojewody Łódzkiego z dnia 01.08.2005 r., znak: DG/PT.IV-7412/2/16/05 (z późn. zm.) udzielonej P. Marianowi Skóra prowadzącemu działalność gospodarczą pod nazwą Usługi Transportowo-Sprzętowe Budownictwa, na wydobywanie kruszywa naturalnego ze złoża „Gałkowice Stare”. Koncesja jest ważna do dnia 31.12.2017 r.,
- teren górniczy „Kamięnsk – a” – wyznaczony został w koncesji Wojewody Łódzkiego z dnia 02.03.2005 r., znak: DG/PT.IV-7412/2/7/05 (z późn. zm.) udzielonej Gminie Kamięnsk na wydobywanie kruszywa naturalnego ze złoża „Kamięnsk”. Koncesja jest ważna do dnia 15.03.2026 r.,
- teren górniczy „Barczkowice” – wyznaczony został w koncesji Wojewody Łódzkiego z dnia 21.12.2005 r., znak: DG/PT.IV-7412/2/21/05 udzielonej Henrykowi Fornalskiemu prowadzącemu działalność pod nazwą Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Usługowo-Handlowe „DORMAG” w Radomsku na wydobywanie kruszywa naturalnego ze złoża „Barczkowice”. Koncesja jest ważna do dnia 31.12.2025 r.,
- teren górniczy „Barczkowice – 1” – wyznaczony został w koncesji Marszałka Województwa Łódzkiego z dnia 28.10.2009 r., znak: RO.V-AR-7513-41/08/09 udzielonej Henrykowi Fornalskiemu prowadzącemu działalność pod nazwą Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Usługowo-Handlowe „DORMAG” na wydobywanie kruszywa naturalnego ze złoża „Barczkowice – 1”. Koncesja jest ważna do dnia 31.12.2028 r.,

- teren górniczy „Huta Porajska” – wyznaczony został w koncesji Wojewody Łódzkiego z dnia 31.12.2005 r., znak: DG/PT.IV-7412/2/26/05 udzielonej P. Mieczysławowi Jackowskiemu prowadzącemu działalność pod nazwą Przedsiębiorstwo Usługi Budowlane i Sprzedaż Torfu „Tytan” na wydobywanie torfu ze złoża „Huta Porajska”. Koncesja jest ważna do dnia 31.12.2020 r.
- teren górniczy „Danielów I” – wyznaczony został w koncesji Starosty Radomszczańskiego z dnia 28.07.2009 r., znak: WO.I.7512/6/2009 udzielonej P. Mieczysławowi Jackowskiemu prowadzącemu działalność gospodarczą pod nazwą Usługi Budowlane i Sprzedaż Torfu „Tytan” na wydobywanie torfu ze złoża „Danielów I”. Koncesja jest ważna do dnia 31.07.2014 r.
- teren górniczy „Napoleonów IV” – wyznaczony został w koncesji Starosty Radomszczańskiego z dnia 30.11.1999 r., znak: WO.II.7512/4/99 udzielonej Panu Bronisławowi Lipertowiczowi prowadzącemu działalność pod nazwą Z.P.H.U. „Belmet”. Koncesja była ważna do dnia 30.11.2009 r. (brak decyzji wygaszającej przedmiotową koncesję).

W związku z bliskim sąsiedztwem kopalni węgla brunatnego ważne zagadnienie w gminie Kamięnsk stanowi eksploatacja kopalni odbywająca się poza granicami gminy. W wyniku intensywnego odwadniania odkrywki węgla brunatnego na terenie sąsiedniej gminy Kleszczów, powstał lej depresyjny, który obejmował swym zasięgiem do niedawna praktycznie cały obszar gminy, powodując osuszenie gruntów, zanik wody w ciekach i studniach kopanych. Eksploatacja węgla brunatnego spowodowała ponadto duże deformacje w ukształtowaniu terenu w wyniku gromadzenia nadkładu ze wspomnianej już odkrywki.

Obecnie, w wyniku przebudowy układu odwadniania i wyłączania studni odwadniających we wschodniej części odkrywki, lej depresyjny wycofał z obszarów położonych na wschód od kopalni i obejmuje jedynie środkowe i północne obszary gminy, a zrehabilitowane i zalesione zwałowisko zewnętrzne nadkładu przybrało bardziej „naturalny” wygląd. Niewątpliwie jednak prace górnicze, choć prowadzone poza granicami gminy, wywarły znaczny wpływ na kształt środowiska przyrodniczego, a co za tym idzie także na warunki życia mieszkańców i procesy społeczno - gospodarcze w gminie.

Na terenie gminy, na wierzchołku zwałowiska znajduje się ponadto składowisko gipsu pochodzącego z odsiarczania spalin elektrowni Bełchatów, wykorzystywane do produkcji elementów gipsowych stosowanych w budownictwie.

4. Wody powierzchniowe

Przez teren gminy przebiega dział wodny I rzędu. Przeważająca część gminy odwadniana jest jednak do zlewni Widawki (dorzecze Odry), a jedynie fragment gminy położony na południe od miejscowości Gorzędów odwadnia rzeka Luciąża, należąca do dorzecza Wisły.

System wodny gminy stanowią stosunkowo niewielkie ciekły o małych przepływach. Jedyną większą rzeką jest Widawka, która płynie południowo-zachodnim skrajem gminy. Z pozostałych cieków wymienić należy:

- Kamionkę, nad którą położone jest miasto Kamięnsk. Bierze ona swój początek poza granicami gminy w okolicach wsi Chrzanowice i wpływa na teren gminy z kierunku południowo-wschodniego w okolicach linii kolejowej, mija Kamięnsk ograniczając miasto od południa, wschodu i północy i płynąc w kierunku północno-zachodnim dociera do zwałowiska zewnętrznego nadkładu z odkrywki aby dotrzeć do Widawki,
- Jeziorkę, która bierze swój początek w okolicach Danielowa i płynąc w kierunku południowo-zachodnim, podobnie jak Kamionka, dopływa do zwałowiska i uchodzi do Widawki.

Obie rzeki na całej swej długości przyjmują bezimienne dopływy. Następnie tworząc kanał odwadniający otaczający wzniesienie od północy, wschodu i południa odbierają wodę ze zwałowiska i uchodzą do Widawki.

Podkreślenia wymaga fakt, iż obieg wody w gminie od czasu budowy kopalni węgla brunatnego uległ niemal całkowitemu przeobrażeniu. Bariery studni odwadniających złoża węgla Bełchatów spowodowały odwodnienie terenu i powstanie rozległego leja depresji, który objął w minionych latach praktycznie cały obszar gminy. Gospodarka rolna, wskutek obniżenia lustra wód gruntowych, opiera swoją produkcję przede wszystkim na wodach opadowych (zawieszonych). Większe ciekі (Widawka, Kamionka, Jeziorka) nie mają już charakteru naturalnego, gdyż zostały częściowo ujęte w kanały bądź przełożone, by nie kolidować ze zwałowiskiem zewnętrznym nadkładu odkrywki. Całość obrazu ingerencji człowieka w sieć hydrograficzną dopełniają melioracje.

Biorąc pod uwagę fakt wycofywania się leja depresyjnego z terenu gminy Kamięnsk, przewidywane szkodliwe wpływy robót górniczych zakładu górniczego sąsiadującego z gminą na środowisko będą nieznaczne. Obecnie lej depresyjny odsuwa się na zachód i następuje stopniowe odbudowywanie poziomu wód gruntowych. Proces odbudowy zwierciadła wód podziemnych następuje od początku lat 90-tych. Proces planowanych wyłączeń studni odwodnieniowych Kopalni „Bełchatów” trwa od 1988 r. czego efektem jest ponad 100 m wznios zwierciadła wody oraz zmniejszanie zasięgu leja depresji od strony wschodniej. Widocznym rezultatem tego procesu jest zmniejszenie powierzchni gminy będącej w zasięgu wpływu odwodnienia złoża węgla brunatnego.

Ponieważ poziom wód gruntowych podparty jest trudno przepuszczalnym podłożem, pomimo niekorzystnego oddziaływania leja depresyjnego, dużą trudność sprawia odprowadzanie wody z terenów nadmiernie uwilgoconych. Dlatego też należy przyłożyć dużo uwagi do zachowania istniejących systemów melioracji oraz dążyć do maksymalnego zachowania ich drożności. Jednocześnie podczas przeprowadzania kolejnych melioracji, zadbać należy by prawidłowo spełniały funkcję regulującą stosunki wodne.

Z powodu znacznych zmian stosunków wodnych, zostały osłabione naturalne związki rzek ze środowiskiem. Dominujące wezbrania letnie występują nieregularnie, jednak najczęściej w lipcu lub sierpniu. Mniejsze, wiosenne mają charakter gwałtownego przyboru wód, w zależności od stosunków termicznych i grubości pokrywy śnieżnej. Minima występują w maju lub czerwcu, rzadziej w lipcu. Stan wód zależny był do tej pory przede wszystkim od opadów atmosferycznych, gdyż zasilanie podziemne jest ubogie lub wcale go nie ma.

Badania stanu czystości rzek na terenie gminy prowadzi Państwowa Inspekcja Sanitarna zgodnie z programem monitoringu jakości środowiska. Działania mające na celu kontrolę stanu czystości wód na terenie gminy są niezmiernie ważne. Jest to związane z całkowitym zwodociągowaniem gminy (wykonanym w ramach likwidacji i ograniczenia szkód górniczych) przy szczątkowej obecnie sieci kanalizacyjnej, obejmującej swym zasięgiem niewielki procent powierzchni gminy. Stan ten stwarza wysokie zagrożenie wód powierzchniowych wywołane m. in. dużą ilością powstających w gospodarstwach domowych ścieków, które nieoczyszczone i w sposób niekontrolowany przedostają się do środowiska.

Wody stojące stanowi zespół stawów rybnych w miejscowości Kmieczna. *Program małej retencji dla województwa łódzkiego* przewiduje na terenie gminy Kamięnsk budowę:

- zbiornika retencyjnego „Gorzędów” o powierzchni 1,5 ha i pojemności 18 tys. m³,
- zbiornika retencyjnego „Kamięnsk” o powierzchni 62,4 ha i pojemności 567,2 tys. m³.

5. Wody podziemne

Zgodnie z podziałem regionalnym zwykłych wód podziemnych wg Paczyńskiego (1995) obszar gminy należy do regionu łódzkiego, jednostki strukturalne na obszarze gminy to Niecka

Łódzka wchodząca w skład Synklinorium Szczecińsko-Łódzko-Miechowskiego i Tektoniczny Rów Kleszczowa.

Na terenie pierwszej z wymienionych jednostek głównym poziomem użytkowym są utwory szczelinowe górnej kredy (margle, wapienie, opoki). Głębokość występowania poziomu kredowego sięga od kilku do 60 metrów, lokalnie głębiej. Występują tu wody podziemne zarówno o zwierciadle swobodnym jak i pod ciśnieniem (do 3000 kPa). Drugi, czwartorzędowy poziom wodonośny w piaskach i żwirach występuje na głębokości od kilku do 40 m. Wody podziemne mają charakter swobodny, sporadycznie pod niewielkim ciśnieniem. Na znacznych obszarach występuje kontakt wód poziomów czwartorzędowych z kredowymi.

W rejonie rowu główny poziom wodonośny stanowią utwory czwartorzędu. Są to piaski i żwiry występujące na głębokościach od kilku do 40 m. Wody podziemne mają charakter swobodny, miejscami są pod niewielkim ciśnieniem.

Kolejny poziom znajduje się w utworach trzeciorzędowych (piaski i żwiry, głównie w serii nadwęglowej i podwęglowej, wkładki i soczewki w serii węglowej, na głębokości 100 - 200 m.). Poziom wodonośny w utworach kredy górnej (wapienie, opoki, margle na głębokości 30 - 300 m) znajduje się pod ciśnieniem (do 3000 kPa).

Powiązania poziomów wodonośnych występują nie tylko w utworach czwartorzędowych, lecz sięgają głębszych horyzontów, co wynika z zaburzeń tektonicznych występujących w rejonie Tektonicznego Rowu Kleszczowa. Pomiedzy omawianymi kompleksami oraz horyzontami wodonośnymi dochodzi do wzajemnych kontaktów hydraulicznych czemu sprzyja budowa geologiczna obszaru gminy o silnym stopniu zaangażowania tektonicznego.

Obszar gminy jest zasobny w wody podziemne, istnieje możliwość ujmowania wód czwartorzędowego i kredowego poziomu wodonośnego i one właśnie stanowią podstawowe użytkowe poziomy wodonośne. Pomimo, że na znacznych obszarach są słabo izolowane i narażone na zanieczyszczenia powierzchniowe, użytkowe poziomy wodonośne charakteryzują się dobrą jakością.

Stopień antropopresji na wody głównych poziomów użytkowych jest niski i znaczna ich część prowadzi wody mieszczące się w przedziale tła pierwotnego poszczególnych poziomów. Nie stwierdzono także występowania zanieczyszczeń wód podziemnych w skali makroregionalnej. Wody podziemne w rejonie zwałowiska zewnętrznego charakteryzują się dobrą jakością odpowiadającej klasie Ia i Ib (wody najwyższej i wysokiej jakości).

W podłożu gminy Kamięnsk znajduje się Główny Zbiornik Wód Podziemnych nr 408 Niecka Miechowska (NW) w utworach kredowych należący do grupy zbiorników szczelinowo - porowych. Brak jest danych na temat wpływu leja depresyjnego na wspomniany zbiornik. Skutkiem oddziaływania leja jest zanik przypowierzchniowych poziomów wodonośnych oraz obniżanie pierwotnego zwierciadła wód podziemnych (jako umowną granicę leja depresyjnego przyjmuje się zasięg izolinii depresji, wyznaczającą obniżenie 1 m w stosunku do zwierciadła wód podziemnych wyjściowego określonego w rejonie złoża węgla brunatnego przed rozpoczęciem działalności górniczej i nie oznacza występowania zwierciadła wody na jednakowej głębokości).

Zanieczyszczenie wód podziemnych w największym stopniu zależy od głębokości zalegania oraz izolacji poziomu wodonośnego od powierzchni terenu oraz od lokalizacji potencjalnych źródeł zanieczyszczeń. Najbardziej zagrożone antropopresją są wody gruntowe w obrębie czwartorzędowego piętra wodonośnego (zwierciadło najczęściej na głębokości ok. 5 m ppt), które stanowią na obszarze gminy głównie utwory piaszczyste. Dobre właściwości skał izolujących poziom wodonośny ograniczają migrację zanieczyszczeń z powierzchni. Wody wgłębne, lepiej izolowane od powierzchni, charakteryzują się najczęściej dobrą lub bardzo dobrą jakością. Na obszarze gminy Kamięnsk, woda ujmowana na potrzeby wodociągowe, pochodzi zarówno z utworów kredy górnej (ujęcie Kamięnsk) jak i z utworów czwartorzędowych (ujęcie Włodzimierz). Niewielki procent ujmowanych wód pochodzi również ze starszych utworów –

jurajskich, cechujących się mniejszą zasobnością i mających znaczenie lokalne. Głównym zagrożeniem dla jakości wód podziemnych są zanieczyszczenia obszarowe. Ich podstawowym źródłem jest rolnictwo, w związku ze stosowaniem nawozów sztucznych i naturalnych, zwłaszcza gnojowicy. Duży wpływ na jakość wód podziemnych mają tradycyjne sposoby pozbywania się ścieków, poprzez rozsącanie ich w gruncie lub przechowywanie w nieszczelnych szambach, dotyczy to głównie obszarów nieskanalizowanych.

Na jakość wód podziemnych oddziałuje też na rozpatrywanym terenie składowisko odpadów „AMEST KAMIĘNSK”. Zachodnia część składowiska pod względem litologii zbudowana jest z piasków i utworów bardziej przepuszczalnych dla wód opadowych. We wschodniej części dominują pyły i piaski drobne o mniejszej przepuszczalności. Jakość wprowadzanych do ziemi wód opadowych odpowiada wymogom obowiązujących przepisów. Istniejące piezometry umożliwiają okresowe badania stanu wód podziemnych w rejonie składowiska w trakcie jego eksploatacji, oraz po zamknięciu i rekultywacji poszczególnych kwater. Zgodnie z informacjami zawartymi w sprawozdaniu z prowadzenia monitoringu składowiska odpadów za okres od 1 stycznia 2010 r. do 31 grudnia 2010 r., badania prowadzone na składowisku nie wykazały obecności metali ciężkich w wodzie, a także negatywnego wpływu składowiska na środowisko wód podziemnych. Z uwagi na brak wód powierzchniowych w sąsiedztwie składowiska nie prowadzono ich badań.

W celu ewentualnej poprawy jakości wód podziemnych oraz ich ochrony podejmowane są różnorodne działania: wspieranie budowy lokalnych oczyszczalni ścieków oraz budowa i rozwój systemów kanalizacyjnych. Ochronie zasobów wód podziemnych służy w ogromnej mierze racjonalne ujmowanie wody. Indywidualny pomiar zużycia wody (wodomierze) sprzyja racjonalnemu i oszczędnemu wykorzystaniu wody.

Ochronie jakościowej wody podziemnej służą również tworzone wokół ujęć strefy ochronne.

W związku z sąsiedztwem kopalni węgla brunatnego i związaną z tym eksploatacją węgla brunatnego na terenie gminy Kleszczów powstał lej depresyjny, który obejmował jeszcze do niedawna swym zasięgiem obszar gminy Kamięnsk, powodując osuszenie i tak słabych już gruntów, zanik wody w ciekach i studniach. Obecnie dzięki przebudowie układu odwadniania i wyłączeniu studni odwadniających we wschodniej części odkrywki, lej depresyjny stopniowo wycofuje się.

6. Szata roślinna

Współczesne przemiany flory gminy Kamięnsk wiążą się z sukcesywnym wprowadzaniem jednogatunkowych borów sosnowych. Flora naturalnych zbiorowisk stopniowo zanika i ubożeje. Zmienione i osłabione fitocenozy leśne są mało odporne na ekspansję gatunków im obcych. Podobne procesy zanikania gatunków własnych dla naturalnych postaci zespołów i pojawienia się im obcych - chwastów, występują na torfowiskach i łąkach.

Zdecydowana większość gatunków roślinnych występujących na terenie gminy należy do tzw. elementu geograficznego holarktycznego i jego podelementów: wokółbiegunowego (np. borówka brusznica, widłak jałowcowaty), eurosyberyjskiego (sosna zwyczajna), środkowoeuropejskiego (dąb bezszypułkowy), subatlantycko-europejskiego (trawa szczytlika siwa, żarnowiec miotlasty).

Naturalną szatę leśną w gminie stanowią zbiorowiska borów sosnowych i borów mieszanych dębowo - sosnowych oraz lasów łąkowych. Obecnie na terenie gminy dominują siedliska boru świeżego. Drzewostan stanowi niemal w 100% sosna z pojedynczą brzozą i świerkiem. Zwarte obszary leśne są stosunkowo niewielkie i zlokalizowane głównie w części zachodniej gminy - są to Lasy Państwowe administrowane przez Nadleśnictwo Bełchatów. Jako lasy otaczające kompleks przemysłowy Bełchatów kwalifikuje się je w całości do kategorii lasów ochronnych. Lasy ochronne pełnią funkcje: glebochronne, wodochronne, zdrowotno-

rekreacyjne, zmniejszają oddziaływanie zanieczyszczeń powietrza. Na obszarze lasów ochronnych obowiązują ograniczenia gospodarcze. Na terenie gminy lasy ochronne pełnią głównie funkcję glebochronną (lasy na zwałowisku), stanowią ochronę wilgotnych oraz cennych siedlisk przyrodniczych, są też ostoją dla zwierząt.

Lesistość w gminie Kamięnsk wynosi ok. 56,3% i należy do największych w powiecie radomszczańskim. Na terenie gminy lasy i grunty leśne zajmują powierzchnię 3018 ha, co stanowi ok. 31,5% ogólnej powierzchni. Największy kompleks stanowią lasy w okolicach Pytowic i Koźniewic. Na 1 mieszkańca gminy przypada 0,10 ha lasu, podczas gdy w skali ogólnopolskiej na 1 mieszkańca przypada ok. 0,23 ha lasu. Zalesienie w gminie ciągle wzrasta, co wiąże się z sukcesywnym zalesianiem zwałowiska oraz zalesianiem gruntów rolnych przez prywatnych właścicieli.

Lasy gminy Kamięnsk należą administracyjnie do Nadleśnictwa Bełchatów oraz Nadleśnictwa Radomsko. Nadleśnictwo Bełchatów sprawuje nadzór nad następującymi obrębami geodezyjnymi: Gałkowice Stare, Gałkowice Nowe, Włodzimierz, Siódemka, Podjezioro, Huta Porajska, Ruszczyn, Szpinalów, Danielów, Dabrowa, Piła Ruszczyńska, częściowo Pytowice, Ochocice, Kamięnsk. Nadleśnictwo Radomsko nadzoruje gospodarkę leśną w obrębach: Barczkowice, Gorzędów, częściowo Pytowice, Ochocice, Kamięnsk.

Obecnie zaznaczył się wzrost powierzchni leśnej, co wiąże się przede wszystkim z sukcesywnym zalesianiem zwałowiska, na które w ramach rekultywacji o kierunku leśnym wprowadza się różne gatunki drzew i krzewów iglastych oraz liściastych w formie nasadzeń pojedynczych, grupowych bądź kępowych.

Zieleń miejska - zieleńce, zieleń uliczna, tereny zieleni osiedlowej w mieście zajmują niewielką powierzchnię. W Kamięnsku znajdują się 3 zieleńce. Do kompleksów zieleni zalicza się także zieleń cmentarną oraz sady, których powierzchnia wynosi ok. 16 ha, co stanowi zaledwie 0,3% powierzchni gminy.

Na terenie gminy występuje również roślinność synantropijna ukształtowana i istniejąca dzięki stałej ingerencji człowieka: zbiorowiska segetalne - rośliny uprawne i towarzyszące im chwasty polne oraz zbiorowiska ruderalne - rośliny towarzyszące drogom, osiedlom, nasypom kolejowym i przemysłowym, gruzowiskom.

Niekorzystne warunki klimatyczne (skąpe opady oraz wysokie parowanie terenowe), wodne (brak wód podsiąkających) oraz mała retencja wynikająca ze skąpej szaty roślinnej powodują degradację szaty roślinnej: zalesienia często wysychają, ubożeją siedliska łąkowe, zanika roślinność, dla której naturalnymi są siedliska wilgotne (np. olsy).

7. Gleby i użytkowanie terenu

Cały obszar gminy leży w zasięgu gleb wykształconych na piaskach lub glebach słabo gliniastych. Gminę można podzielić na dwie części: północną, gdzie dominują gleby słabsze i południową (tereny położone na południe od Kamięnska) z glebami o wyższej bonitacji.

W części północnej dominują gleby wytworzone z piasków o bonitacji V-VI. Są to gleby niespójne, kwaśne, ostro reagujące na brak opadów. W dolinach cieków wodnych występują głównie gleby murszowe wytworzone w piaskach i pyłach. Przeważnie są to użytki zielone klasy V, VI. Wskazane jest utrzymanie tych terenów w trwałym użytkowaniu zielonym. W części południowej dominują gleby klasy IV b z niewielkimi enklawami gleb o bonitacji V. Są to gleby słabogliniaste i gliniaste lekkie, gleby kwaśne. Zaliczane są one do kompleksu żytnioziemniaczanego, odpowiednie dla sadownictwa. Należy je zachować w uprawie rolnej.

Ogółem grunty chronione, klasy I-IV zajmują w granicach gminy Kamięnsk powierzchnię 1153,3 ha. Stanowi to ok. 12% jej powierzchni. Gleby te głównie skoncentrowane są w pasie od miejscowości Gorzędów poprzez Kamięnsk do miejscowości Pytowice.

Klasy bonitacyjne gruntów ornych w gminie Kamięńsk.

Klasa bonitacyjna	Powierzchnia [ha]	Udział w strukturze [%]
I	-	-
II	-	-
IIIa	12	0,3
IIIb	165	4,0
IVa	484	11,7
IVb	592	14,3
V	1535	37,1
VI	1150	27,8
VIz	199	4,8
Razem	4137	100

Źródło: Gminny Program Ochrony Środowiska, październik 2004 r.

Klasy bonitacyjne użytków zielonych w gminie Kamięńsk.

Klasa bonitacyjna	Powierzchnia [ha]	Udział w strukturze [%]
I	-	-
II	-	-
III	74	5,9
IV	315	25,0
V	706	56,1
VI	152	12,1
VIz	11	0,9
Razem	1258	100

Źródło: Gminny Program Ochrony Środowiska, październik 2004 r.

Zmiany wywołane przez lej depresyjny powodują przejście użytkowania trwałych użytków zielonych w grunty orne. Dotychczasowe grunty orne, które korzystały z podsięku wód tracą swą żyzność i ulegają degradacji. Szczególnie silna degradacja występuje na glebach torfowych i murszowych zasilanych przez wody opadowe i z podsięku.

Na zanieczyszczenia gleb wpływają również drogi o dużym natężeniu ruchu przecinające gminę. Należy do nich zwłaszcza droga szybkiego ruchu Katowice - Warszawa oraz droga biegnąca z Piotrkowa do Radomska.

8. Klimat

Na terenie gminy Kamięńsk, podobnie jak i na obszarze całej Polski Środkowej, wyraźnie uwidacznia swoje cechy klimat przejściowy wywołany ścieraniem się mas powietrza polarnomorskiego i polarnokontynentalnego. W ciągu roku przeważa tu cyrkulacja zachodnia. Z ośmiu rozpatrywanych kierunków na wiatry zachodnie przypada 20%, a południowo zachodnie 11%, pozostałe są mniej znaczące. Przewaga wiatrów z kierunków zachodnich i ich niewielka prędkość (wiatry o prędkości 0-2 m/s stanowią średnio 44,1% ogólnej ich liczby, 2-5

m/s - 42,4%, na cisze przypada 6,9%) powodują, że gmina narażona jest na skażenia z przemysłowego rejonu Bełchatowa. Na negatywne zmiany warunków higieny atmosfery narażone są zwłaszcza obszary położone na zachód od Pytovic, Kamięnska, Aleksandrowa i Podjeziora.

Według regionalizacji klimatyczno - rolniczej Gumińskiego gmina Kamięnsk leży w południowej części dzielnicy łódzkiej, charakteryzującej się dość wysoką sumą opadów sięgającą ok. 650 mm. Średnia roczna temperatura (ok. 7,7°C) jest stosunkowo wysoka i jednocześnie wpływa na znaczne parowanie terenowe rzędu 570 milimetrów w roku. Najcieplejszy jest lipiec, najchłodniejszy luty, jednak w ostatnim okresie obserwuje się tendencje do występowania wyższych temperatur w styczniu niż w lutym. Okres wegetacyjny rozpoczyna się, przy temperaturze progowej 5°C, średnio ok. 5 kwietnia i trwa do ok. 4 listopada (przeciętnie ok. 200 - 210 dni).

Cechą charakterystyczną zjawisk pogodowych ostatnich lat jest ich wybitna zmienność. Zmianom ulega charakter i wielkość opadów i ich rozkład w roku. Od wielu lat obserwuje się niższą od normatywnej (600 - 650 mm) wartość opadów atmosferycznych (np.: 1995- 468,1 mm, 1996- 587,1 mm), choć w 2000 r. opady przekroczyły normy wieloletnie. Okres zwiększonej ilości opadów ulega przesunięciu z miesięcy wiosenno - jesiennych na koniec lata. Zjawisko to negatywnie odbija się na przebiegu prac rolnych. Okres wegetacyjny z intensywnym wzrostem roślin często charakteryzuje się niedoborem wody. Obserwuje się niekiedy powstawanie suszy glebowej wpływającej niekorzystnie nie tylko na uprawy ale i na naturalne formacje roślinne powodując m. in. wysychanie zalesień i odnowień lasu. Okres zbioru plonów cechuje się natomiast nadmiarem opadów.

Wyżej wymienione czynniki odgrywają istotną rolę w bilansie wodnym gminy. Skąpe opady, silne parowanie i niska retencyjność (spowodowana m. in. ubogą szatą leśną) powodują, iż uwarunkowania klimatyczne stosunków wodnych są niekorzystne zarówno dla upraw jak i dla wszelkich formacji roślinnych. Od przedstawionych przeciętnych warunków zdarzają się jednak bardzo duże odchylenia tworzące anomalie pogodowe (np. zimy z bardzo niewielką ilością opadów).

Duże znaczenie dla mieszkańców gminy ma mikroklimat. Obszary, wyniesione ponad poziom dolin, mają korzystne warunki klimatu lokalnego (tereny położone na wschód od Pytovic, Kamięnska, Aleksandrowa i Podjeziora). Wewnątrz dolin występują mniej korzystne warunki klimatyczne. Ukształtowanie terenu utrudniające przewietrzanie terenów zlokalizowanych niżej stwarza możliwość stagnacji powietrza we wklęsłych formach terenu, dużym prawdopodobieństwem inwersji temperatur i występowaniem mgieł. Ma to niekorzystny wpływ na uprawy i są to również tereny niewskazane do lokalizacji zabudowy mieszkaniowej oraz obiektów przemysłowych. Doliny cieków są jednak stosunkowo niewielkie a bezpośredni wpływ rzek, w tym największej z nich - Widawki, został ograniczony na skutek uregulowania koryt. Warunki klimatu lokalnego są ponadto w niewielkim stopniu modyfikowane w zakresie opadów, nasłonecznienia i temperatur na skutek zakłócenia stosunkowo równinnej rzeźby terenu, sztucznie usypanym górotworem w postaci zwałowiska zewnętrznego nadkładu odkrywki „Bełchatów”.

Niewielkie doliny stanowią korytarze hydrologiczne, ekologiczne i wentylacyjne będąc elementami powiązań przyrodniczych wewnętrznych i zewnętrznych.

9. Nadzwyczajne zagrożenia środowiska i poważne awarie

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska i poważne awarie mogą zdarzyć się w jednostkach stosujących lub magazynujących materiały niebezpieczne lub podczas transportu substancji niebezpiecznych. Skutki takich awarii są dużym zagrożeniem dla środowiska, mogącym wywołać nieodwracalne zmiany. Konsekwencje takich wypadków określa się mianem nadzwyczajnych zagrożeń środowiska. Zaliczamy do nich: zanieczyszczenie poszczególnych

elementów środowiska w wyniku awarii i katastrof w zakładach przemysłowych, transporcie, rozładunku i przeładunku materiałów niebezpiecznych i innych substancji, pożary na rozległych obszarach lub długo trwające, a także pożary towarzyszące awariom z udziałem materiałów niebezpiecznych, powodujące zniszczenie lub zanieczyszczenie środowiska, zanieczyszczenie chemiczne lub biologiczne środowiska w wyniku katastrof budowli hydrotechnicznych, zanieczyszczenie chemiczne lub biologiczne środowiska w wyniku klęsk żywiołowych (huraganów, powodzi, suszy, trzęsienia ziemi). Jednym z najważniejszych zadań w zakresie prewencji nadzwyczajnych zagrożeń środowiska i przeciwdziałaniu poważnym awariom jest ewidencja źródeł, które mogą spowodować tego typu zagrożenia.

Zdarzenia posiadające cechy nadzwyczajnych zagrożeń dla środowiska i ludzi mogą powstać na terenie gminy Kamięnsk:

- w wyniku poważnych awarii infrastruktury technicznej,
- podczas transportu substancji niebezpiecznych,
- jako efekt celowej lub nieświadomej działalności człowieka związanej z niezgodnym z przepisami pozbywaniem się substancji (materiałów niebezpiecznych).

Transport substancji niebezpiecznych odbywać się może w cysternach kolejowych lub autocysternach oraz mniejszych opakowaniach takich jak balony, beczki przewożone samochodami.

Pozbywanie się substancji niebezpiecznych w sposób niezgodny z przepisami stanowi specyficzną grupę zagrożeń wymagającej w pierwszym rzędzie identyfikacji składu porzuconego odpadu, a dopiero potem podjęcie stosowanych działań unieszkodliwiających czy ratowniczych.

Wiodącą rolę w sprawowaniu funkcji zapobiegawczo-ochronnych i ratowniczych pełni Państwowa Straż Pożarna, którą należy bezzwłocznie powiadomić w razie awarii.

Ważnym zagrożeniem na terenie gminy Kamięnsk jest drogowy transport toksycznych środków przemysłowych i materiałów niebezpiecznych.

Problem Nadzwyczajnych Zagrożeń Środowiska występuje okazjonalnie na wielu drogach kołowych w naszym kraju. Jest on często związany z nieprzestrzeganiem przez przewoźników przepisów bezpieczeństwa transportu materiałów niebezpiecznych.

W dalszym ciągu występuje zagrożenie w zakresie „niskiej” emisji zanieczyszczeń, czyli emisji zanieczyszczeń z lokalnych źródeł grzewczych, wykorzystujących konwencjonalne paliwa oraz gwałtownym rozwojem komunikacji, nieprzystosowanym do istniejących uwarunkowań komunikacyjnych. Dalsze ograniczenie emisji powinno być jednym z priorytetowych działań w zakresie ochrony środowiska.

Kolejnym zagrożeniem jest zanieczyszczenie wód na skutek odprowadzania ścieków komunalnych i przemysłowych do wód powierzchniowych, jak również spływu wód z terenów wiejskich o nieregulowanej gospodarce ściekowej oraz z pól. Zanieczyszczenie wód dotyczy także zbiorników wód stojących, co grozi ich eutrofizacją, czyli nadmiernym rozwojem glonów. Do naturalnych zagrożeń należy także deficyt wód opadowych.

2. Zagrożenia geologiczne

Na obszarze gminy Kamięnsk nie występują naturalne zagrożenia geologiczne. W zachodniej części gminy występują zjawiska związane z osiadaniem gruntu będące skutkiem prowadzenia robót górniczych na obszarze gminy Kleszczów.

3. Obszary i obiekty środowiska przyrodniczego objęte ochroną

1. Obszary chronionego krajobrazu

Na terenie gminy Kamięnsk zlokalizowany jest Obszar Chronionego Krajobrazu „Doliny Widawki”, ustanowiony Rozporządzeniem Nr 59/2007 Wojewody Łódzkiego z dnia 4 grudnia 2007 r. w sprawie wyznaczenia Obszaru Chronionego Krajobrazu „Doliny Widawki”. Rozporządzenie to zostało zmienione rozporządzeniami Wojewody Łódzkiego Nr 37/2008 z dnia 17 listopada 2008 r., Nr 13/2009 z dnia 16 lipca 2009 r. oraz uchwałą Nr LXI/1685/10 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 26 października 2010 r.

Zgodnie z § 3 ust. 1 powyższej uchwały Sejmiku Województwa Łódzkiego na terenie Obszaru zakazuje się:

1. zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanej z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
2. realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz 1227 z późn. zm.);
3. likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
4. wydobywania dla celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
5. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;
6. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
7. likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych.

Zgodnie z § 3 ust. 3 zakaz, o którym mowa w § 3 ust. 1 pkt. 3 nie dotyczy prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody.

Zgodnie z § 3 ust. 4 zakaz, o którym mowa w § 3 ust. 1 pkt. 4 nie dotyczy terenów, dla których udzielono koncesji na wydobywanie kopalin przed dniem wejścia w życie rozporządzenia Nr 59/2007 Wojewody Łódzkiego z dnia 4 grudnia 2007 r. w sprawie wyznaczenia Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Widawki, zmienionego rozporządzeniami Wojewody Łódzkiego Nr 37/2008 z dnia 17 listopada 2008 r. oraz Nr 13/2009 z dnia 16 lipca 2009 r.

Zakazy wprowadzone na terenie Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Widawki, zgodnie z przepisami o ochronie przyrody, nie dotyczą wykonywania zadań na rzecz obronności kraju i bezpieczeństwa państwa, prowadzenia akcji ratowniczej oraz działań związanych z bezpieczeństwem powszechnym oraz realizacji inwestycji celu publicznego. Z tych względów w jego granicach dopuszczalna jest realizacja inwestycji, których wykonanie umożliwi zmiana niniejszego Studium, m.in. rozbudowa składowiska odpadów w Kąsiu wraz z obiektami umożliwiającymi odzysk odpadów.

2. Pomniki przyrody

Na terenie gminy Kamięnsk za pomniki przyrody zostały uznane następujące obiekty:

- trzy lipy drobnolistne o obwodzie pni 570 cm, 325 cm i 400 cm położone w parku w Pytowicach, teren byłego PGR,
- dwa wiązy górskie o obwodzie pni po 250 cm położone j. w.,
- dąb szypułkowy o obwodzie pnia 280 cm, położony j. w.,
- trzy dęby szypułkowe o obwodzie pni 595 cm, 403 cm, 350 cm rosnące we wsi Szpinalów.

Na liście obiektów proponowanych do objęcia ochroną konserwatorską znajdują się:

- dąb czerwony o obwodzie pnia 400 cm, położony w leśnictwie Pytowice, Nadleśnictwo Bełchatów,
- lipa drobnolistna o obwodzie pnia 220 cm, rosnąca w Gorzędowie na terenie stanowiącym park dla mieszkańców wsi (obok budynku siedziby lokalnego Klubu Rolnika),
- dąb szypułkowy o obwodzie pnia 290 cm, rosnący w Pytowicach w parku na terenie byłego PGR,
- dąb szypułkowy o obwodzie 400 cm, rosnący w Pytowicach, Kmiecizna ok. 20 m od drogi z Pytowic do Łękińska.

3. Użytki ekologiczne

Wykaz użytków ekologicznych na terenie gminy Kamięnsk

Lp	Nadleśnictwo, leśnictwo	Oddział	Przedmiot ochrony	Powierzchnia w ha
1	Bełchatów, Łękawa II	106 n	Bagno śródleśne	1,91
2	Bełchatów, Łękawa II	215j	Oczko wodne	0,16
3	Bełchatów, Pytowice	217j	Zbiornik wodny	2,77
4	Bełchatów, Pytowice	229Af	Bagno, trzcinosko	7,49

Zgodnie z obowiązującymi przepisami w stosunku do pomnika przyrody, użytku ekologicznego lub zespołu przyrodniczo-krajobrazowego, mogą być wprowadzone następujące zakazy:

1. niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru;
2. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztorowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
3. uszkodzenia i zanieczyszczenia gleby;
4. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
5. likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych;
6. wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych;

7. zmiany sposobu użytkowania ziemi;
8. wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
9. umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
10. zbioru, niszczenia, uszkodzenia roślin i grzybów na obszarach użytków ekologicznych, utworzonych w celu ochrony stanowisk, siedlisk lub ostoi roślin i grzybów chronionych;
11. umieszczania tablic reklamowych.

Powyższe zakazy nie dotyczą:

1. prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody;
2. realizacji inwestycji celu publicznego po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody;
3. zadań z zakresu obronności kraju w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa państwa;
4. likwidowania nagłych zagrożeń bezpieczeństwa powszechnego i prowadzenia akcji ratowniczych.

Obszarem cennym pod względem dendrologicznym jest drzewostan występujący na terenie parku zabytkowego w miejscowości Pytowice oraz parku wiejskiego w miejscowości Gorzędów.

Prawnie chronione są również lasy ochronne:

- lasy glebochronne na zwałowisku zewnętrznym kopalni węgla brunatnego,
- las wodochronny - Biały Ług, Las Huta,
- lasy chroniące cenne walory środowiska przyrodniczego - położone na północ od zwałowiska.

Ze względu na typ opracowania, wyznaczającego długoletnią politykę gminy, można się spodziewać zmian dotyczących aktów prawnych, jednak za aktualność dokumentu studium odpowiadać będzie zakres tych zmian (oceny aktualności studium zgodnie z art. 32 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym dokonuje burmistrz). Z związku z powyższym uznaje się, że ustawa o ochronie przyrody jest jedynie wyznacznikiem prawa w zakresie ochrony przyrody i może w przyszłości ulec zmianie. W przypadku poważnych zmian przepisów ustawy o ochronie przyrody, konieczna będzie zmiana studium, jeśli zmiany będą nieznaczne, studium uznaje się za aktualne.

4. Środowisko kulturowe

1. Rys historyczny

Najstarsze ślady osadnictwa na terenie gminy pochodzą z epoki kamienia. Są to przede wszystkim ślady po obozowiskach zlokalizowane na terenie dzisiejszego Napoleonowa, Danielowa oraz Ochocic. Do dziś zachowały się również ślady po osadnictwie epoki mezolitu i brązu. Ponad 20 stanowisk pochodzi ze średniowiecza lecz dominują stanowiska nowożytny, których znanych jest ponad 70.

Pierwsza wzmianka o Kamięnsku pochodzi z 1291 r. Już wówczas istniał tu kościół parafialny, a cały obszar należał administracyjnie do Kasztelani Sieradzkiej. Miejscowość położona była u przeprawy przez podmokłą dolinę rzeki Kamionki, od której przyjęła

prawdopodobnie swą nazwę. Według innych źródeł nazwa Kamięnsk pochodzi od rodu Kamionów-Jastrzębców, którzy w XIV w. związani byli z pobliskimi Grocholicami. Druga wzmianka o Kamięnsku pochodzi z 1374 r. Jest to przywilej lokacyjny wzorowany na prawie magdeburskim, który Kamięnsk otrzymał w dniu 7 września 1374 r. od regentki królowej Elżbiety. Ówczesne miasto, będące własnością szlachecką, miało charakter usługowo-rolniczy i rzemieślniczy i pełniło rolę centrum administracyjnego dla otaczających wsi. Prawa miejskie odnowił Władysław Jagiełło. Po wielkim pożarze w XVI nastąpił upadek miasta. Zygmunt Stary uwolnił wtedy mieszczan od podatku czopowego. Wkład w odbudowę Kamięnska wniosła także rodzina Przerębskich. Jan Przerębski, nadał miastu w 1591 r. statut modyfikujący niektóre postanowienia przywileju królewskiego. Nie przyczyniło się to jednak do ożywienia miasta, które mimo uzyskania prawa propinacji (w 1665 r.) nie rozwinęło się. Trudne warunki bytowe mieszczan wywołały nawet „tumult”, o którym nie wiemy jednak nic bliższego. Zatwierdzenie w 1787 r. przywilejów królewskich również nie ożywiło miasta. W 1674 r. Kamięnsk liczył 115 a w 1800 r. 608 mieszkańców.

Załamanie gospodarki, zrujnowanie wsi i miast, które nastąpiło w XVII wieku podczas potopu szwedzkiego oraz innych wojen, które wkrótce wybuchły w Rzeczypospolitej, nie ominęło także Kamięnska. Po II rozbiórce Polski w 1793 r. Kamięnsk znalazł się pod rządami władz pruskich. Od 1807 r. miasto leżało na obszarze Księstwa Warszawskiego a od 1815 r. na kresach Królestwa Kongresowego. W 1837 r. Kamięnsk włączony został w skład Guberni Rosyjskiej. W XIX w. miasto miało charakter rolniczy i tylko nieliczni mieszkańcy trudnili się rzemiosłem. Rozwój Kamięnska hamowany był silną pozycją Piotrkowa Trybunalskiego i Radomska. W 1811 r. Kamięnsk liczył 83 domy oraz 577 mieszkańców a w 1863 r. 97 domów i 1323 mieszkańców, w tym 701 Żydów. W 1832 r. było 4 sukienników, postrzygacz sukna, farbiarz i 24 kupców.

W 1870 r. Kamięnsk „z powodu braku perspektyw rozwojowych” został pozbawiony przywileju lokacyjnego i stał się wsią gminną obsługującą, jako ośrodek lokalny, zaplecze rolnicze. Rozwijało się tu rzemiosło meblarskie, w sąsiedztwie istniały duże majątki folwarczne, m. in. Pytowice, Gorzędów. Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości w 1918 r. Kamięnsk mimo, iż nie posiadał praw miejskich przechodził dni swego największego rozwoju. W okresie międzywojennym i do początku lat 70-tych Kamięnsk nadal był ośrodkiem lokalnym z rozwijanymi usługami na potrzeby wsi i rolniczego zaplecza. W tym rozwinął się również, na niewielką skalę ruch turystyczno-wypoczynkowy.

Okres II wojny światowej stał się dla Kamięnska okresem tragicznym. Już 2.09.1939 r. miasto zostało zbombardowane i niemal doszczętnie zrujnowane w wyniku działań wojennych i okupacyjnych. Całkowicie została także wyniszczona ludność żydowska.

W 1960 r. mieszkało w Kamięnsku 1870 osób. Odbudowa w okresie powojennym nabrała przyspieszenia w latach 80-tych, wraz z powstaniem w pobliżu Zespołu Energetycznego „Bełchatów”. Musiały minąć 124 lata aby Kamięnsk, dzięki staraniom władz samorządowych gminy, odzyskał w 1994 r. prawa miejskie.

Na terenie gminy położonych jest szereg historycznych miejscowości:

Barczkowice - ok. 1880 r. wraz z wioską Pirowy liczyły 308 mieszkańców, posiadała 32 domy i 263 morgi ziemi włościańskiej. Folwark Barczkowice należał do dóbr Kamięnsk.

Danielów - w 1827 r. było tu 29 domów, 217 mieszkańców. W 1880 r. było 30 domów, 324 mieszkańców, 894 mórg ziemi.

Gałkowice Stare i Nowe – w 1827 r było tu 36 domów i 249 mieszkańców. Dobra Gałkowice wraz z wsią Gałkowice Stare i Nowe, Włodzimierzem, Siódmką i Podjeziorem wg opisu z 1808 r. posiadały: posiadłość dworską o powierzchni 945 mórg, grunty orne i ogrody 20 mórg, łąk 2 morgi, 90 mórg lasu.

Gorzędów - w 1827 r. było tu 37 domów i 262 mieszkańców. Około 1880 r. liczba domów wzrosła do 57 a mieszkańców do 595 osób.

Kmiecizna - dawna osada włościańska i osada szlachecka nad rzeką Widawką, należąca do gminy i parafii Kamięnsk. Osada włościańska liczyła 1 dom, 10 mieszkańców, 7 mórg ziemi, osada szlachecka 1 dom, 11 mieszkańców, 30 mórg obszaru.

Koźniewice (Kośniewice) - wieś włościańska, i osada karcz., położona przy uroczysku Wilcza Góra. Około 1883 r. liczyła 26 domów, 226 mieszkańców 417 mórg obszaru, os. karcz. 3 domy, 6 mórg ziemi.

Michałów - kol. i osada karcz. W 1827 r. było tu 6 domów i 42 mieszkańców. Około 1885 r. kolonia liczyła 5 domów, 38 mieszkańców i 12 mórg włości, osada karcz, 1 dom, 8 mieszkańców, 5 mórg.

Mościska - wieś należała do dóbr Kamięnsk i ok. 1885 r. liczyła 2 domy, 24 mieszkańców, 600 mórg.

Napoleonów - kolonia i osada nad istniejącym dawniej jeziorem Parzniewickim liczące razem w 1827 r. 11 domów i 80 mieszkańców. W 1885 r. kolonia liczyła 20 domów, 148 mieszkańców i 320 mórg, osada 1 dom, 6 mieszkańców, 35 mórg ziemi włościańskiej.

Ochocice - wieś i folwark liczące razem w 1827 r. 20 domów i 124 mieszkańców. Łany kmiece i folwarczne dawały dziesięcinę kościołowi w Kamięnsku a kmiecie też po 2 grosze z łanu dziesięciny konopnickiej. Około 1886 r. - wieś liczyła 25 domów, 190 mieszkańców, 418 mórg ziemi włościańskiej natomiast folwark 3 domy, 31 mieszkańców, 1550 mórg ziemi.

Podjezioro - w 1868 r. miała 31 mieszkańców i 379 mórg ziemi. Około 1887 r. 1 dom, 3 mieszkańców, 15 mórg ziemi dworskiej.

Pytowice - wieś folw. i dobra gminy i parafii Kamięnsk liczące ok. 1886 r.: wieś - 16 domów, 152 mieszkańców, folwark - 6 domów 54 mieszkańców, tartak parowy, trzy młyny wodne, huta szklana, smolarnia, pokłady torfu. Dobra Pytowice w 1886 r. składające się z folwarku Pytowice i Słostowice, osiedli Piaskowizna i Kmiecizna, nomenklatu Kotlewy, Aleksandrów, Janowiska i Nowiny liczyły 3391 mórg. Na folwark Pytowice składały się: grunty orne i ogrody - 642 morgi, łąk - 277 mórg, pastwiska - 27 mórg, lasu - 1367 mórg, nieużytków - 100 mórg, razem - 2415, budynków murowanych - 8, drewnianych - 43. W 1827 r. w Pytowicach było 16 domów, do wsi należało 179 mórg ziemi. Na początku XVI w. Pytowice dawały dziesięcinę i kołędę plebani w Kamięnsku, część tylko jednego pola dawała kanonii i prebendzie gnieźnieńskiej.

Szpinalów - około 1888 r. wieś liczyła 30 domów, 270 mieszkańców, 506 mórg włościańskich i 2 dworskich.

Siódemka - kolonia i os. karcz. liczące w 1888 r.: kolonia - 11 domów, 115 mieszkańców, 212 mórg włościańskich, os. karcz. - 1 dom, 5 mieszkańców, 10 mórg. Wieś wchodziła w skład dóbr Gałkowice.

Włodzimierz - około 1893 r. liczył 26 domów i 183 mieszkańców. Wieś wchodziła w skład dóbr Gałkowice.

2. Obiekty objęte ochroną

Wszystkie obiekty znajdujące się na terenie gminy Kamięnsk wpisane do rejestru zabytków oraz ujęte w wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków wyszczególnione zostały w poniższej tabeli.

Lp.	Nazwa obiektu, adres	Wpis do rejestru	Wojewódzka ewidencja zabytków	Gminna ewidencja zabytków
Danielów				
1.	cmentarz ewangelicki		X	X
Gorzędów				
2.	lamus przy ul. Mickiewicza	X	X	X

3.	kościół parafii rzymsko-katolickiej p.w. św. Józefa i NMP, ul. A. Mickiewicza 1		X	X
4.	park podworski		X	X
5.	cmentarz rzymsko-katolicki		X	X
Huta Porajska				
6.	cmentarz ewangelicki		X	
Kamięnsk				
7.	kościół parafii rzymsko-katolickiej p.w. św. Piotra i Pawła, Pl. Wolności 10	X	X	X
8.	wikarówka kościoła parafii rzymsko-katolickiej p.w. św. Piotra i Pawła, Pl. Wolności 10		X	X
9.	plebania kościoła parafii rzymsko-katolickiej p.w. św. Piotra i Pawła, Pl. Wolności 10			X
10.	brama kościoła parafii rzymsko-katolickiej p.w. św. Piotra i Pawła, Pl. Wolności 10		X	X
11.	cmentarz rzymsko-katolicki, ul. Cmentarna		X	X
12.	dom murowany ul. M. Konopnickiej 10			X
13.	dom murowany, ul. T. Kościuszki 16			X
14.	dom murowany, Pl. Wolności/ul. Zjednoczenia			X
15.	dworzec kolejowy, ul. Kolejowa 30		X	X
Ochocice				
16.	kapliczka rzymsko-katolicka murowana			X
Ozga				
17.	młyn motorowy murowany			X
Pytowice				
18.	dwór			X
19.	park dworski	X	X	X

3. Stanowiska archeologiczne

Na terenie gminy znajduje się 145 stanowisk archeologicznych będących świadectwem wielowiekowego osadnictwa. Stanowią one świadectwo obecności osiedli ludzkich na przestrzeni wieków. W celu ich ochrony należy w niniejszym opracowaniu wyznaczyć strefy ochrony obszarowej. W załączeniu umieszczono wykaz wszystkich stanowisk archeologicznych zaś na rysunku pokazano zasięg obszaru ich występowania.

4. Diagnoza

Krajobraz kulturowy Kamięnska ulega szybkim przemianom. Na jego tradycyjne formy nakładają się przemiany związane z funkcjonowaniem pobliskiego ośrodka przemysłowego – Bełchatowa i jego okolic: gwałtownie postępująca urbanizacja, lokalizacja na terenie gminy zwałowiska, rozwój infrastruktury. Rozwój przemysłu, także w Piotrkowie Trybunalskim i Radomsku spowodował odejście mieszkańców od tradycyjnych zajęć rolniczych na rzecz pracy w przemyśle. Zagrożenia ekologiczne przyspieszają procesy migracyjne i dalszą utratę niezauważalnych już elementów tożsamości kulturowej. Do dziś nie przetrwały elementy

kulturowe związane z dziewiętnastowiecznym osadnictwem niemieckim (Danielów, Huta Porajska). Zagrożeniem jest także współczesna zabudowa o skali i formie konkurującej z zabudową historyczną.

W Kamięnsku dobrze zachował się historyczny układ urbanistyczny z XV - XIX w. Czytelny jest układ rozplanowania z nawarstwieniami historycznymi, mimo współczesnych niekorzystnych zmian przestrzennych. Najlepiej zachowany jest zespół kościelny w tym zabytkowy kościół p.w. św. Piotra i Pawła oraz plebania. Mieszkalne obiekty zabytkowe są w złym stanie technicznym. Pozostała zewidencjonowana architektura sakralna na terenie gminy - kościół w Gorzędowie i kapliczka w Ochocicach są dobrze zachowane, podobnie jak nie wpisane do ewidencji przydrożne kapliczki. W złym stanie są zabytki techniki - dworzec kolejowy szybko niszczeje do czego przyczynia się także coraz mniejsze jego znaczenie - liczba połączeń kolejowych z Kamięnskiem znacznie spadła w ciągu ostatnich lat.

Zespoły dworsko parkowe nie prezentują się dobrze. W Pytowicach pozostały jedynie zabudowania folwarczne, będące w złym stanie technicznym. Przylegający, ogrodzony kamiennym murem park podworski jest zaniedbany i wymaga prac pielęgnacyjno-porządkowych, w tym także usunięcia zniszczonych drzew. W Gorzędowie z zabudowań dworskich pozostał jedynie zabytkowy, zniszczony lamus. Otaczający go niewielki park (2,5 ha) wymaga opieki i uporządkowania.

5. Rolnictwo

Jakość gruntów jest głównym czynnikiem ograniczającym możliwości produkcyjne, rozwój i intensyfikację rolnictwa gminy.

Stosunki wodne na terenie gminy, podobnie jak i gleby, nie są korzystne dla rolnictwa. Następstwem niewielkich opadów, znacznego parowania terenowego oraz niskiej retencyjności jest pojawiający się często deficyt wody. Ponadto sąsiedztwo kopalni węgla brunatnego oraz elektrowni zlokalizowanych na obszarze gminy Kleszczów oraz zniekształcenie sieci wód powierzchniowych (ujęcie w kanały bądź przełożenie rzek, zasypianie koryt) wpływa na zaburzenia stosunków wodnych (lej depresyjny, kłopoty z odpływem wód na terenach podmokłych). Częste występowanie mgieł i inwersji termicznych także stanowi zagrożenie dla upraw. Jedynie rzeźba terenu - równinna lub pagórkowata sprzyja rozwojowi rolnictwa.

1. Rolnicze użytkowanie ziemi

Bazą produkcji rolniczej gminy Kamięnsk jest 5390 ha użytków rolnych, które stanowią 56,2% powierzchni gminy. Powierzchnia użytków rolnych na terenie gminy uległa jednak znacznemu zmniejszeniu na skutek lokalizacji zwałowiska zewnętrznego nadkładu kopalni węgla brunatnego. Występujące obecnie zmiany użytkowania ziemi w gminie Kamięnsk są następstwem słabej jakości gruntów i nie opłacalności uprawy najsłabszych gleb, a także do niedawna, obniżaniem się poziomu wód gruntowych.

W ogólnej strukturze użytkowania użytki rolne zajmują niespełna 60% ogólnej powierzchni gminy, podobnie jak w całym województwie łódzkim, w którym UR zajmują średnio 59%. Niekorzystnym zjawiskiem w ogólnym użytkowaniu gruntów jest wyjątkowo niski udział gruntów przeznaczonych pod sadownictwo, który średnio w województwie łódzkim wynosi 2%, a w kraju 2,6%.

Szczególne miejsce wśród użytków rolnych odgrywają użytki zielone. Łąki i pastwiska stanowią 30% powierzchni użytków rolnych, znacznie przewyższając ten wskaźnik w gminach wiejskich powiatu.

Powyższa struktura użytkowania gruntów gminy w znacznym stopniu wynika nie tylko z uwarunkowań środowiska przyrodniczego. Znaczącą rolę odgrywa oddziaływanie wielkiego przemysłu, a także zła sytuacja ekonomiczna mieszkańców i mała opłacalność produkcji

rolniczej.

2. Struktura agrarna gospodarstw.

Ważnym czynnikiem wpływającym na funkcjonowanie rolnictwa jest wielkość gospodarstw.

Struktura powierzchniowa indywidualnych gospodarstw rolnych w gminie Kamięnsk.

Sołectwo	Liczba indywidualnych gospodarstw rolnych						
	ogółem	0-5 ha		5-10 ha		pow. 10 ha	
		Razem	%	razem	%	razem	%
Kamięnsk	189	176	93,1	10	5,3	3	1,6
Barczkowice	66	61	92,4	2	3,0	3	4,6
Danielów	49	16	32,7	14	28,6	19	38,7
Dąbrowa	64	51	79,7	8	12,5	5	7,8
Gałkowice Stare	108	83	76,9	23	21,3	2	1,8
Gorzędów	160	154	96,2	3	1,9	3	1,9
Huta Porajska	34	17	50,0	12	35,3	5	14,7
Koźniewice	83	69	83,1	11	13,3	3	3,6
Ochocice	109	76	69,7	24	22,0	9	8,3
Podjezioro	64	37	57,8	18	28,1	9	14,1
Pytowice	43	37	86,1	5	11,6	1	2,3
Szpinalów	80	56	70,0	19	23,8	5	6,2
Włodzimierz	59	25	42,4	22	37,3	12	20,3
RAZEM	1108	858	77,5	171	15,4	79	7,1

Źródło: Urząd Miejski w Kamięnsku

Gospodarstwa małe poniżej 5 ha stanowią ponad 77% ogólnej liczby gospodarstw w gminie i gospodarują na 40% użytków rolnych, gospodarstw większych powyżej 10 ha jest tylko ok. 7%. Dużych gospodarstw o powierzchni ponad 30 ha jest w gminie zaledwie kilka. Najmniejsze przeciętne gospodarstwa występują w miejscowościach:

- Kamięnsk 2,9 ha UR
- Gorzędów - 3,1 ha UR
- Barczkowice - 3,3 ha UR

W miejscowościach tych udział gospodarstw o powierzchni poniżej 5 ha w ogólnym udziale gospodarstw wynosi: w Gorzędowie - 95%, w Barczkowicach - 89%, w Kamięnsku - 91%. Pracujący wyłącznie w gospodarstwach rolnych w tych miejscowościach stanowią zdecydowaną mniejszość mieszkańców.

Miejscowości o największych średnich powierzchniach gospodarstw rolnych to:

- Danielów - średnio 9,4 ha UR
- Podjezioro 8,0 ha UR
- Włodzimierz - 6,7 ha UR

Miejscowości te posiadają zarazem jedne z najsłabszych gleb co powoduje ograniczenie w intensyfikacji produkcji rolnej pomimo większych powierzchni gospodarstw. Największa średnia statystyczna powierzchnia gospodarstwa występuje w Pytowicach, co jest wynikiem dawnej lokalizacji PGR-u.

3. Wyposażenie techniczne rolnictwa

Małe powierzchnie gospodarstw, słabe gleby, niska towarowość i niska opłacalność produkcji rolnej praktycznie w całej gminie powodują, iż poziom mechanizacji produkcji

rolniczej na terenie gminy Kamieńsk jest niewystarczający. Najgorsza sytuacja jest w gospodarstwach małych. Stan taki jest najczęściej wynikiem nieopłacalności produkcji rolnej w tak małych gospodarstwach i niewielkich dochodach z nich uzyskiwanych. Potwierdza to poprawiające się wyposażenie w urządzenia mechaniczne w miarę zwiększania się powierzchni gospodarstw. Podobną zależność można zaobserwować w odniesieniu do klasy użytków rolnych. Najślabszy stopień zmechanizowania wykazują miejscowości posiadające najślabsze gleby.

Duże znaczenie w mechanizacji rolnictwa odgrywają względy ekonomiczne. Sprzęt do prac polowych w niewielkich powierzchniowo gospodarstwach jest inwestycją nieopłacalną. Podobnie, stosunkowo niewielka liczba pogłówna bydła oraz trzody chlewnej nie sprzyja mechanizacji produkcji zwierzęcej.

4. Produkcja rolnicza.

Produkcja roślinna.

W strukturze użytkowania gruntów ornych dominują zboża, na co wpływ ma niska jakość gleb determinującą stan produkcji roślinnej.

Najwyższy udział w strukturze zasiewów gospodarstw indywidualnych zajmuje żyto i wynosi on 67,4%.

Ogólna tendencja to spadek upraw roślin pracochłonnych - ziemniaków a szczególnie warzyw, spadek upraw roślin paszowych, przy jednoczesnym wysokim wzroście uprawy zbóż. Powoduje to uproszczenie płodozmianu i w wielu przypadkach monokulturę zbożową, szczególnie na gruntach najślabszych i w gospodarstwach małych dwuzawodowych. Jest to objaw ekstensyfikacji produkcji rolniczej w ostatnich latach i większego zainteresowania pracą poza rolnictwem. Jest to również następstwo spadku opłacalności produkcji rolniczej.

Produkcja zwierzęca

Warunki przyrodnicze nie sprzyjają produkcji rolniczej. Cały obszar gminy leży w zasięgu gleb mało urodzajnych, wymagające obfitego nawożenia, zaliczanych do słabych i bardzo słabych, które są decydującym czynnikiem ograniczającym możliwości rozwoju i intensyfikacji rolnictwa gminy. Kolejnym czynnikiem utrudniającym wzrost produkcji rolniczej jest znaczne zniekształcenie stosunków wodnych przez czynniki antropogeniczne (lej depresyjny, ujęcie w kanał bądź przełożenie rzek, zniszczenie naturalnych łożysk cieków).

Pogłowie poszczególnych gatunków zwierząt, z uwagi na nieopłacalność rolniczej produkcji zwierzęcej, ulega ilościowemu zmniejszeniu.

6. Uwarunkowania demograficzne rozwoju gminy

1. Liczba i rozmieszczenie ludności

Gminę zamieszkuje 6082 osób. Na 3042 mężczyzn przypada 3040 kobiet, na 100 mężczyzn przypadają średnio 100 kobiet (*stan w dniu 31 XII 2008 r., dane US Łódź*).

Średnia gęstość zaludnienia gminy Kamieńsk wynosiła 63 osób/km² (*stan w dniu 31 XII 2008 r., dane US Łódź*) - była więc znacznie niższa niż średnia w kraju (124 osób/km²) oraz w województwie łódzkim (140 osób/km²).

Rozmieszczenie ludności w gminie wykazuje znaczne zróżnicowanie. Niemal połowa mieszkańców gminy skoncentrowana jest w sołectwie Kamieńsk. Pod względem liczby ludności wyróżnia się także Gorzędów oraz, znacznie już mniejsze, Ochocice i Barczkowice.

Na takie rozmieszczenie ludności duży wpływ miały czynniki historyczne i społeczne, oraz zróżnicowany poziom rozwoju infrastruktury społecznej i technicznej, np.: tylko w Kamieńsku i Gorzędowie zlokalizowane są kościoły. Kamieńsk ponadto, z racji swej 500

letniej, miejskiej historii, funkcjonuje w świadomości mieszkańców jako ośrodek centralny i w związku z tym stanowi istotny element przestrzeni dla społeczności lokalnej. Poważną rolę w rozmieszczeniu ludności na terenie gminy odegrało również położenie komunikacyjne. W okolicach wyżej wymienionych sołectw przebiegają główne arterie komunikacyjne: droga szybkiego ruchu - projektowana autostrada A-1, historyczna droga z Piotrkowa przez Radomsko do Częstochowy oraz linia kolejowa Śląsk - Warszawa. Kamięnsk jest też węzłem drogowym dla licznych połączeń lokalnych.

Jednostka osadnicza	Liczba ludności
MIASTO	
Kamięnsk	2843
SOŁECTWA	
Aleksandrów	124
Barczkowice	314
Danielów	186
Dąbrowa	41
Gałkowice Nowe	90
Gałkowice Stare	272
Gorzędów	868
Huby Ruszczyńskie	57
Huta Porajska	44
Kolonia Olszowiec	18
Koźniewice	237
Leszczyna	-
Michałów	18
Napoleonów	29
Norbertów	3
Ochocice	364
Ozga	30
Podjezioro	78
Pytowice	238
Ruszczyń	2
Siódemka	38
Szpinalów	117
Włodzimierz	114
Razem	6125

Źródło: *Urząd Miejski w Kamięnsku (dane z 31 grudnia 2008 r.).*

Największą gęstością zaludnienia charakteryzuje się południowo-wschodnia część gminy, gdzie wyróżnić można obszar o wyraźnej koncentracji ludności, a najmniejszą zachodnia część gminy. Lokalizacja zwałowiska zewnętrznego nadkładu z odkrywki, z którą wiązało się wysiedlanie mieszkańców z terenów znajdujących się bezpośrednio pod hałdą, również przyczyniła się do wzrostu dysproporcji pomiędzy zaludnieniem zachodnich i wschodnich obszarów gminy.

2. Ruch naturalny

Układ struktury wieku i płci ludności jest w znacznej mierze wynikiem dotychczasowego ruchu naturalnego ludności - a z drugiej strony ma decydujący wpływ na obecną liczbę urodzeń i zgonów mieszkańców gminy oraz będący ich wynikiem przyrost naturalny na terenie gminy.

W latach ubiegłych można było zaobserwować zmienność liczby urodzeń oraz liczby zgonów.

Przyrost naturalny w gminie Kamieńsk w ostatnich latach jest zdecydowanie ujemny.

Przyrost naturalny w gminie Kamieńsk wynosił w latach ubiegłych:

- w 2003 r.: -35 osób,
- w 2004 r.: -5 osób,
- w 2005 r.: -22 osoby,
- w 2006 r.: -10 osób,
- w 2007 r.: -3 osoby,
- w 2008 r.: +17 osób,

zaś na 1 tysiąc mieszkańców gminy:

- w 2003 r.: -5,8,
- w 2004 r.: -0,8,
- w 2005 r.: -3,6,
- w 2006 r.: -1,7,
- w 2007 r.: -0,5,
- w 2008 r.: +2,8,

Urodzenia i zgony ogółem w latach 2005-2008

	2005 r.		2006 r.		2007 r.		2008 r.	
	Urodzenia	Zgony	Urodzenia	Zgony	Urodzenia	Zgony	Urodzenia	Zgony
Liczba osób w gminie Kamieńsk	58	80	52	62	62	65	83	66

W celu poprawy istniejącej sytuacji niezbędna jest aktywizacja działań gospodarczych, poprawa warunków bytowych ludności oraz rozbudowa infrastruktury społecznej (kultura, rozrywka, leczenie) i technicznej, prowadzona przede wszystkim na obszarach wiejskich.

3. Rynek pracy i bezrobocie

Odsetek mieszkańców w wieku produkcyjnym jest wysoki i sięga ponad 60%, zbliżony jest do wskaźnika dla powiatu. Społeczeństwo gminy Kamieńsk jest społeczeństwem młodym, o czym świadczy również duży procent mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym oraz niski w wieku poprodukcyjnym.

Jednostka terytorialna	Ogółem	Przedprodukcyjny	Produkcyjny	Poprodukcyjny
		%		
powiat radomszczański	117831	19,79	62,23	17,98
gmina Kamieńsk	6082	21,51	61,89	16,60

(Źródło: Województwo Łódzkie 2008, US w Łodzi, Łódź, 2009).

Liczba bezrobotnych w gminie Kamięnsk w ostatnim kwartale 2008 r. wynosiła 318 osób (w tym 200 kobiet). 68,9% bezrobotnych to mieszkańcy terenów wiejskich.

O dotkliwości i powadze bezrobocia świadczy czas pozostania bezrobotnych bez pracy. O pozostawaniu przez dłuższy okres bez pracy decydują różnorodne czynniki takie jak: wiek, wykształcenie, kwalifikacje zawodowe czy staż pracy. W ostatnim kwartale 2008 r. 42,1% ogółu bezrobotnych stanowili ci, którzy pozostawali bez pracy powyżej 12 miesięcy (tj. 134 osoby).

7. Infrastruktura społeczna.

Istotne znaczenie dla prawidłowego funkcjonowania gminy posiada sektor usług społecznych. Na infrastrukturę społeczną gminy składa się obsługa ludności w zakresie administracji, oświaty i wychowania, kultury, sportu, ochrony zdrowia, poczty i telekomunikacji, bezpieczeństwa, bankowości, handlu oraz innych usług bytowych. Zakres wyposażenia w obiekty infrastruktury społecznej uzależnione są od rodzaju i pełnionej funkcji przez daną jednostkę osadniczą.

Większość usług skoncentrowana jest w ośrodku miejskim. Są to: Urząd Miejski, Urząd Poczto-Telekomunikacyjny, Komenda Policji, Bank Spółdzielczy, przychodnia weterynaryjna, punkt skupu mleka i żywca a także zakłady o działalności produkcyjnej jak piekarnia, cukiernia, i in. W Kamięnsku zlokalizowana jest Przychodnia Zdrowia. Jest tu także apteka oraz prywatny gabinet stomatologiczny.

1. Oświata i wychowanie.

Na terenie gminy Kamięnsk znajduje się Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Kamięnsku, Publiczne Gimnazjum im. Jana Pawła II w Kamięnsku, Publiczna Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Kamięnsku oraz Zespół Szkolno-Przedszkolny im. Józefa Adamowskiego w Gorzędowie, Publiczne Przedszkole w Kamięnsku. Na terenie gminy nie znajdują się obiekty szkolnictwa wyższego.

2. Kultura, sport, turystyka i rekreacja.

Na terenie gminy działa od 1970 r. Biblioteka Publiczna, która jest jednym z ośrodków krzewienia kultury. Siedziba biblioteki znajduje się w Kamięnsku, a w Gorzędowie duży punkt filialny. Księgozbiór biblioteki w Kamięnsku liczy ok. 11400 woluminów. W bibliotece odbywają się także różne imprezy kulturowe i oświatowe m.in. rocznice literackie, konkursy, lekcje biblioteczne.

Na terenie gminy działają dwa Kluby Sportowe – sekcji piłki nożnej:

- Ludowy Zespół Sportowy „Świt Kamięnsk”,
- Ludowy Klub Sportowy „Polonia Gorzędów”.

W Kamięnsku działa także Stowarzyszenie kultury fizycznej – Klub Miejsko-Gminnego Zrzeszenia Ludowe Zespoły Sportowe.

Gminne obiekty sportowe:

- stadion sportowy im. A. Maszewskiego w Kamięnsku, użyczony LZS „Świt Kamięnsk”,
- boisko sportowe z zapleczem w Gorzędowie.

W granicach gminy przebiega istniejący szlak turystyczny:

- Szlak Braci czeskich

Rowerowy szlak mający na celu przybliżyć historię osadników czeskich przybyłych w początkach XIX stulecia do Zelowa, a następnie budujących swoje domostwa, świątynie i cmentarze w pobliskich miejscowościach, leżących dziś na terenie powiatów łaskiego i bełchatowskiego. Szlak poświęcony Braciom Czeskim rozpoczyna się w Łasku i wiedzie

malowniczymi zakątkami Wysoczyzny Łaskiej i Kotliny Szczercowskiej przez Zelów do Faustynowa (tu na razie kończą się znaki) a dalej przez Szczerców do Kleszczowa

Oprócz wspomnianego szlaku rowerowego na obszarze gminy występują także ścieżki rowerowe w obrębie Góry Kamięnsk.

26 stycznia 2005 r. na terenie gminy Kamięnsk, na Górze Kamięnsk została uruchomiona nartostrada. Jest to najdłuższy w centralnej Polsce Stok – 760 m. Szerokość trasy waha się od 30 do 150 m, a różnica wzniesień to 123 m. Czterooosobowa kolejka przewozi w godzinę około 2000 osób. Stok położony jest 6 kilometrów od drogi krajowej Łódź – Częstochowa. Stok jest oświetlony, dośnieżany, a nad bezpieczeństwem narciarzy czuwają ratownicy Jurajskiej Grupy Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego. Przy dolnej stacji znajduje się duży parking, kasy, wypożyczalnia sprzętu narciarskiego, sklep sportowy, restauracja, kawiarnia hotel, sala konferencyjna, sanitariaty. Wiele atrakcji na stoku znajdują także snowbordziści, dla których stworzono specjalnie park, wyposażony w poręcze, rampy, pochylnie. Na nartostradzie odbywają się również spotkania eliminacyjne z cyklu SUPERLIGA – ogólnopolskich zawodów kolarstwa ekstremalnego. W okresie letnim Góra Kamięnska jest atrakcyjnym terenem dla jazdy rowerowej i pojazdów terenowych. Obiekt ten jest własnością PGE KWB Bełchatów S.A., a oprócz narciarskich atrakcji oferuje okazję obejrzenia wzorcowo wykonanej rekultywacji. Góra Kamięnska, na której funkcjonuje Stok, ma powierzchnię podstawy 1480 ha i wysokość niemal 200 m, a zostało przez PGE KWB Bełchatów S.A. zrekultywowane w kierunku leśnym, poprzez nasadzenie 14 000 sztuk/ha odpowiednio dobranych gatunków drzew i krzewów.

3. Opieka medyczna i socjalna

W zakresie ochrony zdrowia potrzeby mieszkańców gminy Kamięnsk zabezpieczane są przez SPZOZ w Kamięnsku. Dzięki remontom wykonanym przez gminę budynek oraz pomieszczenia w których realizowane są świadczenia spełniają wymagania określone w przepisach prawa i pozwalają na właściwe funkcjonowanie ośrodka.

W ramach SPZOZ prowadzone są:

- Diagnostyka obrazowa-EKG, USG, spirometria,
- Gabinet fizykoterapii,
- Gabinet medycyny szkolnej,
- Gabinet pielęgniarstwa i położnej środowiskowej,
- Gabinet zabiegowy,
- Laboratorium,
- Poradnia ginekologiczno – położnicza,
- Poradnia ogólna,
- Poradnia pediatryczna,
- Poradnia stomatologiczna,
- Punkt szczepień.

Do zadań gminy należy także prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych. Realizacja tych zadań następuje poprzez Gminny Program. W ramach Programu finansowana jest działalność Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych od alkoholu i członków ich rodzin, który prowadzony jest w SP ZOZ w Kamięnsku. W punkcie tym gmina Kamięnsk zatrudnia psychologa.

Gmina zatrudnia także stomatologa w PSP i pokrywa w ten sposób koszty leczenia stomatologicznego dzieci uczęszczających do Publicznych Szkół Podstawowych z terenu gminy Kamięnsk oraz do Publicznego Gimnazjum w Kamięnsku i Publicznego Przedszkola w Kamięnsku.

8. Stan prawny gruntów

Struktura użytkowania gruntów na terenie gminy Kamięnsk		
Własność	Powierzchnia (ha)	Udział (%)
Gmina i samorządy	786	8,15
Skarb Państwa	3354	34,76
Własność prywatna	5142	53,29
Inni: Spółdzielnia Rolnicza, Spółdzielnia mieszkaniowa, Kościoły, Wspólnota gruntowa, Spółki prawa handlowego, inne	367	3,80

W strukturze własnościowej gminy najwyższy udział mają indywidualne gospodarstwa rolne. Wysoki udział powierzchni gruntów będących własnością skarbu państwa jest związany z obecnością na obszarze gminy zwałowiska zewnętrznego kopalni odkrywkowej znajdującej się na obszarze gminy Kleszczów. Poza tym własność skarbu państwa stanowią lasy oraz grunty zajęte przez wody powierzchniowe (rzeki i rowy). Grunty stanowiące własność jednostek samorządowych to w przeważającej większości grunty pod drogami.

9. Zasoby mieszkaniowe

Zasoby mieszkaniowe i ich wyposażenie to jeden z podstawowych warunków poziomu i jakości życia mieszkańców. W budownictwie mieszkaniowym gminy Kamięnsk dominuje zabudowa zagrodowa z udziałem budownictwa jednorodzinnego, skoncentrowana głównie wzdłuż dróg gminnych i powiatowych oraz w dużej mierze nawiązująca do rozmieszczenia, często obecnie już nie istniejących, cieków wodnych.

W roku 2009 w gminie Kamięnsk zlokalizowanych było 2186 mieszkań, o łącznej powierzchni użytkowej 169 470 m². Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania wynosi 77,5 m², a na 1 osobę 27,90 m² (Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, 2010).

10. Działalność gospodarcza

Liczba funkcjonujących podmiotów gospodarczych oraz rodzaj prowadzonej przez nie działalności świadczy o aktywności gospodarczej i dominującej funkcji w życiu gospodarczym gminy.

W 2008 r. na terenie gminy Kamięnsk funkcjonowało 326 podmiotów gospodarczych co pozwoliło zająć gminie 5. miejsce w powiecie radomszczańskim pod względem liczby podmiotów gospodarczych (po gminach: miasto Radomsko - 4397, Przedbórz – 704, Gidle – 438, gmina Radomsko – 384). Niemal 70% podmiotów zlokalizowanych jest w mieście. Dominuje własność prywatna, a podstawową formą działalności gospodarczej są zakłady osób fizycznych.

Najbardziej rozpowszechnioną formą działalności gospodarczej na terenie gminy Kamięnsk są mikro-przedsiębiorstwa, mające głównie charakter rodzinny. Dużą szansą na powstawanie i rozwój małych i średnich przedsiębiorstw na terenie gminy jest bliskość bełchatowskiego kompleksu energetycznego, który w coraz większym stopniu korzysta z usług firm zewnętrznych. Dynamicznie rozwijającym się rynkiem są usługi remontowo-budowlane. Największa liczba podmiotów gospodarczych mieści się w branży budowlanej, handlu i naprawach oraz usługach transportowych.

11. Infrastruktura techniczna

1. Zaopatrzenie w wodę

Wszystkie miejscowości w gminie zostały zwodociągowane w celu zrekompensowania zakłóceń występujących w dostawach wody na skutek negatywnego oddziaływania kopalni węgla brunatnego. Sieć wodociągowa wybudowana jest w oparciu o 2 istniejące ujęcia wraz ze stacjami wodociągowymi:

Lokalizacja	Poziom wodonośny	Wielkość ustalonych zasobów eksploatacyjnych	Przeznaczenie / użytkownik
Włodzimierz (2 studnie)	czwartorzęd	$Q_h = 111,0 \text{ m}^3/\text{h}$	wodociąg gminny
Kamięnsk (2 studnie)	czwartorzęd	$Q_h = 197,0 \text{ m}^3/\text{h}$	wodociąg gminny
Góra Kamięnsk (3 studnie w tym 2 czynne i jedna awaryjna)	czwartorzęd	$Q_h = 154,8 \text{ m}^3/\text{h}$	strefa przemysłowa Bogumiłów

Ujęcie Włodzimierz zaopatruje w wodę miejscowości: Włodzimierz, Podjezioro, Danielów, Gałkowice Nowe i Stare, Szpinalów, Ozga, Politki, Dąbrowa, stacja CPN i in.

Z ujęcia Kamięnsk zaopatrywane są miejscowości Kamięnsk, Wielki Bór, Barczkowice, Gorzędów, Ochocice, Ściegny. Właścicielami sieci wodociągowej jak i ujęć wody jest Gmina Kamięnsk, która przekazała w/w urządzenia do eksploatacji ZGKiM w Kamięnsku.

Jakość wody nie wymaga stosowania uzdatniania wody. Na ujęciach wody zainstalowane są chloratory.

Kompleks obiektów rekreacyjno-sportowych jest zasilany z ujęcia „Góra Kamięnsk” (trzy studnie głębinowe T1, R1, R2bis).

Według danych z Urzędu Miejskiego w Kamięnsku (stan w dniu 31.12.2008 r.) łączna długość sieci wodociągowej w gminie wynosi 82,2 km (w tym na terenie miasta 39,4 km), a ilość przyłączy do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania – 1870 szt. (w tym na terenie miasta 886 szt.). Sieć wodociągowa do osiedli domków jednorodzinnych jest sukcesywnie rozbudowywana w zależności od potrzeb.

Wymienione ujęcia wody w gminie Kamięnsk posiadają wydzielone strefy ochrony bezpośredniej, ogrodzone i oznakowane tablicami informacyjnymi.

2. Odprowadzanie ścieków

Ścieki sanitarne w Kamięnsku są odprowadzane do oczyszczalni ścieków „BIOCLEAR” zlokalizowanej nad Kamionką. Lokalne urządzenia mechanicznego podczyszczania ścieków ma zakład rolny w Pytowicach i stacja paliw w Dąbrowie oraz Zakład Utylizacyjny w Danielowie. Na terenie gminy funkcjonuje także druga oczyszczalnia - oczyszczalnia mechaniczno biologiczna typu „NEBRASKA” w Gałkowicach Nowych.

W sieć kanalizacji sanitarnej wyposażone są miejscowości: Kamięnsk, Barczkowice, Ochocice i Gałkowice Nowe. Według danych z Urzędu Miejskiego w Kamięnsku (stan w dniu 31.12.2008 r.) łączna długość sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy wynosi łącznie 26,3 km (w tym na terenie miasta 18,2 km), a ilość przyłączy do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania – 958 szt. (w tym na terenie miasta 693 szt.).

Na terenach nie skanalizowanych ścieki komunalne gromadzone są w zbiornikach na nieczystości ciekłe. Ścieki gospodarcze w poszczególnych miejscowościach pochodzące z indywidualnych gospodarstw domowych są zagospodarowane przez nie na własnych gruntach.

Ścieki komunalne z indywidualnych zbiorników są przyjmowane przez gminną oczyszczalnię ścieków.

Pozwolenie wodnoprawne na odprowadzanie ścieków posiada również Stacja paliw w Dąbrowie, należąca do „CIECH” S.A. w Warszawie. Ścieki bytowe pochodzące z obiektów stacji oczyszczane są w mechaniczno – biologicznej oczyszczalni ścieków typu „MIKROREAKTOR”. Ilość odprowadzanych ścieków, określona decyzją Starosty Radomszczańskiego, wynosi $Q_{max} = 19 \text{ m}^3/\text{d}$, przy obciążeniu charakterystycznym dla 65 RLM. Ścieki odprowadzane są do ziemi poprzez rów „E” (zlewnia rzeki Kamionki).

W mieście wody opadowe z kilku ulic osiedla domów jednorodzinnych zebrane są w kanały deszczowe, następnie ulicami Sportową, Jagiellońską, Ludową i Mickiewicza spływają do kolektora – ul. Słowackiego. Drugi kolektor odprowadza wody opadowe z centrum miasta (ulice, park, utwardzone powierzchnie) ulicą Piotrkowską. Odbiornikiem wód opadowych jest w obu wypadkach rów, zaś ostatecznym odbiornikiem jest rzeka Kamionka. W kanalizację deszczową wyposażona jest również miejscowość Gorzędów. Sieć przebiega wzdłuż ul. Sikorskiego. Powierzchnia, z której odprowadzane są ścieki wynosi ok. 3,0 ha i obejmuje zarówno jezdnię, jak i parkingi, chodniki, dachy oraz tereny zielone. Ścieki przed wprowadzeniem do odbiornika są oczyszczane we wpustach deszczowych wyposażonych w osadniki.

3. Zaopatrzenie w ciepło

Zaopatrzenie w ciepło opiera się na indywidualnych źródła ciepła oraz lokalnych kotłowniach, zasilanych głównie paliwem stałym.

4. Zaopatrzenie w gaz

Przez gminę Kamięnsk przebiega magistralny gazociąg Częstochowa - Piotrków. Stacja redukcyjna gazu umożliwi mieszkańcom gminy korzystanie z gazu przewodowego. Sieć gazowa jest rozbudowywana i planowane są w tym kierunku dalsze inwestycje, umożliwi to w przyszłości zastąpienie grzewczych urządzeń węglowych i olejowych, instalacjami gazowymi, mniej uciążliwymi dla środowiska.

5. Gospodarka odpadami

Na terenie gminy istnieje składowisko odpadów komunalnych „AMEST KAMIĘNSK” Sp. z o.o. zlokalizowane w miejscowości Kąsiej, ok. 6 km od Kamięnska. Teren przeznaczony na składowisko to wcześniejsze nieużytki i grunty leśne. Powierzchnia składowiska wynosi ok. 43 ha. Na składowisku prowadzony jest proces unieszkodliwiania odpadów komunalnych poprzez składowanie podpowierzchniowo – napowierzchniowe.

6. Zaopatrzenie w energię elektryczną

Energia elektryczna dostarczana jest dla odbiorców w gminie Kamięnsk magistralnymi napowietrznymi liniami 15 kV, wyprowadzonymi ze stacji 110/15 kV: „Młodzowy” zlokalizowanej przy ulicy Sucharskiego w Radomsku, „Komuna Paryska” zlokalizowanej przy ulicy Świętej Rozalii w Radomsku oraz „Gorzkowice”, zlokalizowanej przy ulicy Przemysłowej w Gorzkowicach. Energia elektryczna z istniejących źródeł wytwórczych wprowadzana jest liniami średniego napięcia do głównych punktów zasilania 110 kV „Piaski” w gminie Kleszczów i do stacji 110/15 kV „Gorzkowice”.

Przez teren gminy przebiegają napowietrzne linie elektroenergetyczne najwyższych napięć 400 kV relacji Tucznawa – Rogowiec, Joachimów – Rogowiec 3, 220 kV relacji Joachimów – Rogowiec 1, Joachimów – Rogowiec 2, należące do operatora krajowego systemu przesyłowego oraz napowietrzne linie 110 kV: „Gorzkowice – Komuna Paryska” oraz Gorzkowice-Piaski”.

Gmina dysponuje siecią energetyczną średniego i niskiego napięcia, dostosowaną do obecnego stopnia urbanizacji terenu.

W 2007 r. do użytku został oddany park elektrowni wiatrowych na Górze Kamięńskiej, składający się z 15 turbozespołów o mocy 2 MW każdy. Wiatrak ma wieżę o wysokości 85 metrów wyposażoną w turbiny oraz skrzydła o rozpiętości 70 metrów i długości 40 metrów, wirujące z szybkością 21 obrotów na minutę. Łączna moc wiatraków wyniesie 30 MW, a roczna produkcja energii elektrycznej stanowić będzie 75 tys. MWh, co wystarczy dla miasta wielkości Piotrkowa Trybunalskiego. Turbiny posadowione na wysokości ok. 500 m n.p.m.

7. Telekomunikacja

Lokalne linie telefoniczne są w znacznej części liniami napowietrznymi, podatnymi na uszkodzenia z przyczyn losowych. Sieć kablowa występuje głównie w samym mieście. Wskaźnik abonentów sieci telefonicznej na 100 mieszkańców miasta i gminy kształtuje się na poziomie 12,2 abonentów/100 mieszkańców i jest niższy od średniej krajowej dla obszarów o podobnej zabudowie, która wynosi 15 abonentów/100 mieszkańców.

Przez teren gminy przebiega dalekosiężna linia telekomunikacyjna wzdłuż trasy E-75. Ponadto w południowej części miasta Kamięnsk znajduje się stacja bazowa telefonii komórkowej.

8. Inne elementy infrastruktury.

Na terenie gminy położony jest rurociąg produktów naftowych i kabel światłowodowy.

12. Komunikacja

1. Diagnoza stanu układu komunikacyjnego - uwarunkowania

Układ komunikacyjny stanowi szkielet układu przestrzennego każdego obszaru. Gęstość jego sieci, stan techniczny oraz układ i relacje stanowią o możliwościach rozwojowych danego obszaru. Natomiast dostępność sieci drogowej i jej powiązania wyznaczają wartość rozwojową terenu. Rozwój gospodarczy gminy uwarunkowany jest z jednej strony przebiegiem dróg zewnętrznych, a z drugiej strony układem dróg wewnętrznych, jego stanem technicznym, możliwościami przekształceń i rozbudowy.

Układ komunikacyjny podstawowych jednostek osadniczych i rejonów zagospodarowania gminy składa się z:

- sieci drogowej,
- linii kolejowej.

Układ drogowy tworzą drogi publiczne: krajowe, wojewódzka, powiatowe i gminne. Ponadto w obszarze gminy występują drogi wewnętrzne, obsługujące tereny zabudowy miejskiej i wiejskiej.

2. Drogi krajowe

Przez obszar gminy i miasta przebiegają następujące drogi krajowe:

- droga krajowa Nr 1 relacji Gdańsk - Łódź - Cieszyn - obecnie klasy GP (główna ruchu przyspieszonego),
- droga krajowa Nr 91 relacji Głuchów - Piotrków Trybunalski - Częstochowa.

Droga krajowa Nr 91 pełni istotną rolę dla obsługi komunikacyjnej. Przebiegając przez centrum miasta w kierunku północ - południe stanowi jego bezpośrednie połączenie z pozostałą częścią gminy oraz większymi ośrodkami miejskimi Radomskiem i Piotrkowem Trybunalskim. Jest to droga jednojezdniowa o dwóch pasach ruchu.

W relacjach zewnętrznych najważniejszą rolę pełni droga krajowa Nr 1, również

przebiegająca w układzie północ - południe. Droga ta posiada dwie jezdnie po dwa pasy ruchu w każdym kierunku.

3. Drogi wojewódzkie

Przez teren gminy i miasta przebiega droga wojewódzka Nr 484 klasy „G” relacji Buczek - Zelów - Bełchatów - Kamięnsk znajdująca się w Zarządzie Dróg Wojewódzkich w Łodzi. Jest to droga jednojezdniowa w dobrym stanie technicznym.

4. Drogi powiatowe

Zapewniają podstawowe powiązania miasta oraz gminy Kamięnsk z sąsiednimi gminami. Drogi powiatowe na terenie gminy Kamięnsk:

Nr drogi	Przebieg	Długość
1500E	Kalisko – gr. gm. (Piotrków Trybunalski)	6,7 km
3915E	gr. pow. piotrk./radom. – Gorzędów (ul. Sikorskiego) – Barczkowice – Kamięnsk (ul. Szkolna, Wieluńska) – Pytowice – gr. pow. radom./pow. bełch	10,7 km
3931E	Pytowice – Słostowice – Gomunice – Kletnia – dr. kraj nr 91 – Hucisko – Pudzików – Chrzanowice – dr pow. 3915E Gorzędów (ul. Mickiewicza)	5,5 km

Generalnie drogi te posiadają jezdnie dwupasmowe o szerokości jezdni w granicach 5,0 - 6,0 m i nawierzchni bitumicznej o zróżnicowanym stanie technicznym.

5. Drogi gminne

Stanowią w obszarze gminy sieć zapewniającą bezpośrednią obsługę terenów zainwestowanych a także powiązanie pomiędzy drogami wyższych klas tj. drogami krajowymi, drogą wojewódzką oraz drogami powiatowymi. W obszarze administracyjnym gminy funkcjonuje 6 dróg gminnych.

Drogi gminne na terenie gminy Kamięnsk:

Nr drogi	Przebieg
110462E	dr. pow. Nr 1500E – gr. gm. Wola Krzysztoporska – Siódemka – Danielów
110463E	(Poraj) – gr. gm. Wola Krzysztoporska – Huta Porajska – gr. gm. Rozprza – (Budy Porajskie) – gr. gm. Rozprza – Norbertów – gr. gm. Gorzkowice – (Porosło)
112105E	(Gomunice) – gr. gm. Gomunice – Kamięnsk, ul. Wrzosowa
112151E	Gałkowice Stare – Włodzimierz
112152E	Danielów – Aleksandrów – Ochocice
112153E	Gorzędów – gr. gm. Gorzkowice – (Gorzkowice)

Drogi te posiadają zróżnicowane nawierzchnie tj. bitumiczne, tłuczniowe, żwirowe i gruntowe. Ponadto w gminie funkcjonuje szereg dróg nie ustanowionych jako drogi publiczne tj. ulice miejskie, drogi wiejskie, gospodarcze, polne. Część z nich, pełni często istotne funkcje, mogą

być zatem proponowane do ustanowienia drogami publicznymi. Stan techniczny dróg pozostających w zarządzie gminy jest zadowalający bądź zły.

6. Układ kolejowy

Poprzez Gminę Kamięnsk we wschodniej jej części, przebiega ważna w układzie krajowym linia kolejowa tzw. „wiedeńska” w relacji: Koluszki - Częstochowa - Katowice z przystankiem Kamięnsk na jej obszarze i stacją kolejową Gomunice w sąsiedztwie poza granicą gminy. Prowadzi ona głównie ruch pasażerski i niewielki ruch towarowy.

7. Pasażerska komunikacja autobusowa PKS

Obsługę komunikacją zbiorową gminy, w zakresie przewozów osób zapewnia Przedsiębiorstwo Państwowej Komunikacji Samochodowej oraz prywatni przewoźnicy. Mieszkańcy większości wsi położonych na obszarze gminy, mają możliwość podróżowania komunikacją zbiorową autobusową PKS, gdyż wsie generalnie położone są przy drogach, które prowadzą linie autobusowe, bądź znajdują się w izochronie dojścia (1,5 km) do przystanku autobusowego. Generalnie linie PKS-u przebiegają drogą krajową, wojewódzką i niektórymi drogami powiatowymi.

8. Transport lotniczy

Na terenie wierzchowyń znajduje się lądowisko „Orla Góra”, które znajduje się w ewidencji lądowisk Urzędu Lotnictwa Cywilnego. Zarządza nim Przedsiębiorstwo Lotnicze AVIAECO.

13. Analiza powiązań funkcjonalnych układu komunikacyjnego

1. Powiązania zewnętrzne i ich charakterystyka

Powiązania zewnętrzne obszaru gminy realizowane są poprzez układ drogowy. Główne powiązania drogowe, z i do obszaru gminy, zapewniają wyżej omówione drogi krajowe, wojewódzka i powiatowe. Dobre powiązania zewnętrzne, to element sprzyjający wszechstronnemu rozwojowi gminy, który może być realizowany poprzez podejmowanie prywatnej i publicznej przedsiębiorczości. Przeszkodą w realizacji tego celu jest wysoka kategoria drogi Nr I przebiegającej przez miasto i gminę (ograniczenia w dostępności tej drogi) oraz stan techniczny wyżej opisanego podstawowego układu drogowego.

Z analizy układu drogowego można wnioskować, iż gmina posiada dogodne połączenie z siedzibą województwa i z siedzibą powiatu radomszczańskie; nie bez znaczenia są też bliskie sąsiedztwo miast: Piotrkowa Tryb. i Bełchatowa, z którymi Kamięnsk ma dogodne powiązania drogowe, z Piotrkowem także kolejowe.

2. Powiązania wewnętrzne i ich charakterystyka

Transport osób i towarów wewnątrz gminy zapewniają przede wszystkim drogi gminne, ulice miejskie i wiejskie, drogi śródpolne, wewnętrzne dojazdowe a także po części drogi krajowe i powiatowe. W zakresie powiązań wewnątrzgminnych sieć drogową jest wystarczająco gęsta. Wszystkie wsie są obsługiwane komunikacyjnie, mają połączenie z siedzibą gminy i ze sobą. Generalnie w obecnym stanie większość dróg wymaga przebudowy bądź modernizacji, szczególnie w zakresie szerokości jezdni i wzmocnienia nawierzchni. Dotyczy to zarówno dróg krajowych, wojewódzkiej, powiatowych ale przede wszystkim dróg gminnych, które charakteryzują się złym stanem technicznym.

Wąskie korytarze komunikacyjne są problemem powszechnym, stanowią ograniczenie w połączeniach komunikacyjnych, szczególnie obecnie w dobie rozwoju motoryzacji i coraz większych gabarytów samochodów dostawczych czy też maszyn rolniczych. Dochodzi do tego

jeszcze tendencja obustronnego obudowywania dróg i ulic wiejskich, zabudową zagrodową i mieszkaniową, w bliskiej odległości od jezdni, która jeszcze bardziej utrudnia warunki jazdy lub przewozu stwarzając również niebezpieczeństwo wypadków. W celu zahamowania tego procesu należy zadbać, aby drogi nie były obustronnie obudowywane, tzn.- należy odpowiednio pokierować ruchem budowlanym poprzez lokalizację nowej zabudowy w bezpiecznej odległości od dróg publicznych, szczególnie tych wyższych rangą.

3. Wnioski - uwarunkowania generalne stanu.

1. Z uwagi na wzrastający ruch drogowy i kolizyjny z terenami zainwestowania miejskiego przebieg dróg krajowych i wojewódzkich przez obszar centrum miasta konieczne jest zaproponowanie rozwiązań komunikacyjnych niwelujących te uciążliwości komunikacyjne, które spotęgują się po zrealizowaniu autostrady płatnej.
2. Wskazane jest podniesienie parametrów technicznych podstawowego układu komunikacyjnego gminy, w tym nawierzchni jezdni dróg powiatowych. Głównie chodzi o doprowadzenie szerokości jezdni do wielkości 7,0 - 6,0 m.
3. Konieczna jest przebudowa nawierzchni nieutwardzonych dróg gminnych poprzez sukcesywne ich utwardzania wraz z poszerzeniem szerokości jezdni do wymogów normatywnych.

Uzasadnione wydaje się rozszerzenie sieci dróg gminnych poprzez włączenie do niej niektórych dróg wiejskich i gospodarczych.

4. Uwarunkowania zewnętrzne wynikające z celów i kierunków polityki przestrzennej państwa na obszarze województw.

Przez teren gminy przebiegają projektowane elementy komunikacyjne, które kwalifikują się do zadań - propozycji do programów centralnych i wojewódzkich. Do programu centralnego zadań ponadlokalnych kwalifikują się:

- realizacja autostrady A-I relacji Gdańsk - Łódź - Piotrków Trybunalski - Częstochowa - Katowice - Cieszyn - granica Państwa poprzez przebudowę istniejącej drogi Nr 1 i dostosowanie jej do warunków płatności (węzeł „Kamieńsk”).
- modernizacja drogi krajowej Nr 91 wraz z proponowaną obwodnicą m. Kamieńska,
- modernizacja istniejącej linii kolejowej.

Do programu wojewódzkiego zadań ponadlokalnych kwalifikują się:

- modernizacja drogi wojewódzkiej Nr 484 wraz z proponowaną zmianą kategorii dróg powiatowych nr 3915E, 1513E, 3921E, 1504E relacji Kamieńsk (od przełożenia drogi krajowej Nr 91) – Gorzkowice – Łęki Szlacheckie – Ręczno – Aleksandrów – Żarnów na drogę wojewódzką.

IV. KIERUNKI FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEGO ROZWOJU GMINY

Wstęp

1. Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. nr 80 poz. 717 z późn. zm.) studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego nie jest aktem prawa miejscowego, lecz jedynie dokumentem określającym politykę przestrzenną gminy. Jednocześnie ustalenia zawarte w studium są wiążące dla organów gminy sporządzających plany miejscowe.

2. Ustalenia zawarte w tekście i załącznikach graficznych studium wyrażają jedynie kierunki zagospodarowania przestrzennego obszaru, nie są zaś ścisłym przesądzeniem o formie i granicach zainwestowania i użytkowania terenów.

3. Przy sporządzaniu mpzp granice poszczególnych obszarów mogą ulec korekcie, zwłaszcza w kontekście granic własności czy szczegółowego projektowania układu komunikacyjnego. Ponadto, przy sporządzaniu planów miejscowych, studium dopuszcza weryfikację (zmniejszenie) obszarów zabudowy, szczególnie przy przeznaczeniu gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne. Wyznaczenie w planach mniejszych obszarów pod zabudowę nie będzie uznane za sprzeczne z ustaleniami studium. Należy bowiem wspomnieć, że dopiero na tym etapie sporządza się prognozę skutków finansowych planowanych działań. Wówczas rada gminy przesądzi o ostatecznym zasięgu zainwestowania.

4. Określenia dotyczące formy użytkowania terenów dotyczą podstawowych i uzupełniających lub towarzyszących rodzajów zabudowy. Na terenach tych mogą być realizowane także inne formy zabudowy, pod warunkiem nie pozostawiania w sprzeczności z formami określonymi w studium.

5. Przy opracowywaniu planów miejscowych dla terenów przeznaczonych pod zabudowę należy przewidzieć zieleń publiczną, stwarzającą warunki do wypoczynku i rekreacji.

6. Poza drogami wskazanymi na załączniku graficznym studium, w zależności od potrzeb społeczności lokalnej, możliwa jest realizacja nowych dróg, których przebieg zostanie ustalony w drodze decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej lub w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Nowe obiekty winny spełniać wskaźniki i kierunki określone w niniejszym opracowaniu.

7. W związku z art. 46 ust.1 ustawy z dnia 7 maja 2010 r. o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych (Dz. U. Nr 106, poz. 675), wszelkie ograniczenia dotyczące zagospodarowania terenów wskazanych w dalszej części tekstu, nie dotyczą inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej, pod warunkiem pozostawiania w zgodzie z przepisami odrębnymi.

1. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów

Generalnym celem polityki przestrzennej gminy jest ukierunkowanie działań zmierzających do podnoszenia standardu warunków życia mieszkańców, ochrony wartościowych elementów środowiska przyrodniczego, zwiększenia atrakcyjności dla przyszłych inwestorów.

Podstawą osiągnięcia celów polityki przestrzennej i określenia kierunków rozwoju przestrzennego jest wykorzystanie uwarunkowań wynikających ze środowiska przyrodniczego i kulturowego, położenia i powiązań zewnętrznych gminy, dotychczasowego zainwestowania i zagospodarowania gminy.

Do pozytywnych elementów uwarunkowań rozwoju gminy Kamięnsk należą:

- istniejący oraz projektowany układ komunikacyjny,
- korzystne, bliskie położenie gminy w stosunku do miast: Częstochowy, Łodzi, Piotrkowa Trybunalskiego, Radomska, Bełchatowa,
- ukształtowanie terenu umożliwiające szereg inwestycji trudnych bądź niemożliwych do zrealizowania na typowych terenach Polski Środkowej,
- dostęp do ważnych elementów infrastruktury technicznej - linie energetyczne, gazociąg wysokoprężny, rurociąg produktów naftowych.

Szansę dla rozwoju i aktywizacji gminy Kamięnsk stwarzają:

- rozwój funkcji wypoczynkowej oraz turystyki w oparciu o planowane regionalne centrum rekreacji na zwałowisku zewnętrznym nadkładu, aktywizacja rolnictwa w oparciu o agroturystykę,
- przebiegające przez obszar gminy szlaki turystyczne: szlak Braci Czeskich, szlak zamków, wojewódzki szlak konny, mające na celu podniesienie atrakcyjności turystycznej gminy oraz wyeksponowanie jej walorów przyrodniczych i kulturowych,
- rozwój intensywnego rolnictwa na obszarach o korzystnych warunkach naturalnych, wprowadzenie nowych technologii w produkcji roślinnej i zwierzęcej (rolnictwo ekologiczne, specjalistyczne),
- istniejące rynki zbytu w sąsiednich miastach powiatowych - Bełchatowie, Piotrkowie Trybunalskim oraz Radomsku,
- planowana autostrada A-1,
- podniesienie standardu dróg dojazdowych do planowanej autostrady - rozwój sieci komunikacyjnej sprzyja uaktywnieniu działalności handlowo-gastronomicznej oraz różnych form działalności gospodarczej,
- znaczne rezerwy terenowe (słabe gleby i nieużytki),
- wszelkie inwestycje podkreślające indywidualność i promujące gminę, świadczące o gospodarce opierającej się na zasadach zrównoważonego rozwoju (pełna kanalizacja gminy, rewaloryzacja wartości przyrodniczych, energia wiatrowa, ekologiczna utylizacja odpadów itp.).

2. Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny wyłączone z zabudowy

1. Tereny wyłączone spod zabudowy ze względu na przepisy odrębne.

Wyżej wymienione tereny to:

- strefy ochronne cmentarzy – nakaz utrzymania odległości od zabudowań mieszkalnych, od zakładów produkujących artykuły żywności, od zakładów żywienia zbiorowego bądź zakładów przechowujących artykuły żywności oraz od studzien, źródeł, strumieni, służących do czerpania wody pitnej lub dla potrzeb gospodarczych, powinna wynosić co najmniej 150 m; odległość ta może być zmniejszona do 50 m pod warunkiem, że teren w odległości 50 - 150 m od cmentarza posiada sieć wodociągową i wszystkie budynki korzystające z wody są do tej sieci podłączone,
- strefy uciążliwości od obiektów infrastruktury technicznej:
 - linii wysokiego napięcia 400 kV,
 - linii wysokiego napięcia 220 kV,
 - linii wysokiego napięcia 110 kV,
 - linii średniego napięcia,
 - dróg,

- rurociągu naftowego,
- gazociągu wysokoprężnego,
- obszary górnicze,
- strefy ochronne ujęć wody.

2. Tereny, na których ogranicza się lokalizację zabudowy ze względu na ochronę walorów przyrodniczych

Wyżej wymienione tereny to:

- tereny dolin rzecznych wraz z terenami zalewowymi,
- gleby klasy III,
- gleby organiczne,
- tereny leśne,
- udokumentowane złoża surowców naturalnych.

3. Tereny zabudowy

Przyjmuje się kierunek uruchamiania nowych terenów zabudowy jako "odśrodkowy" tzn. od istniejących skupisk zabudowy wyposażonych w niezbędną infrastrukturę techniczną.

Tereny budowlane powinny spełniać następujące wymagania:

- lokalizacja budynków istniejących zgodnie z istniejącą linią zabudowy oraz dla budynków nowopowstających zgodnie z linią zabudowy ustaloną w planie zagospodarowania przestrzennego lub innych opracowaniach planistycznych, wynikające z przepisów odrębnych,
- każda działka budowlana musi mieć dostęp do drogi publicznej i możliwość doprowadzenia do jej terenu urządzeń infrastruktury technicznej w celu jej uzbrojenia,
- wykorzystanie istniejącej i projektowanej infrastruktury jako zasobów wody pitnej (w pierwszym etapie z własnych lub grupowych ujęć wody) i energii elektrycznej,
- gromadzenie i odprowadzanie ścieków w ramach istniejącej i projektowanej kanalizacji sanitarnej, do czasu podłączenia obowiązuje korzystanie z bezodpływowych szczelnych zbiorników na ścieki lub przydomowych oczyszczalni.

Na załączniku graficznym do Studium oznaczono granice obszarów z przeznaczeniem na realizację inwestycji z zakresu poszczególnych jednostek przestrzenno – funkcjonalnych:

- tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
- tereny zabudowy zagrodowej,
- tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej,
- tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej,
- tereny rekreacyjno-wypoczynkowe,
- tereny usług sportu,
- tereny zabudowy produkcyjno-usługowej, składów i magazynów,
- tereny obsługi komunikacji,
- tereny składowiska odpadów,
- tereny lokalizacji farm wiatrowych,
- tereny urządzeń i obiektów zaopatrzenia w wodę i energię elektryczną oraz gospodarki ściekowej.

W ramach nowo wyznaczanej zabudowy należy uwzględnić następujące zasady dla ustaleń w miejscowych planach zagospodarowania lub innych właściwych opracowaniach planistycznych:

1. Dla zabudowy mieszkaniowej:

a) jednorodzinnej:

- budynki mieszkalne przeznaczone na stały pobyt,
- realizacja nowej zabudowy w trybie indywidualnym lub zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego,
- adaptacja istniejącej zabudowy do nowych warunków zabudowy, z uwzględnieniem modernizacji, rozbudowy i przebudowy budynków mieszkalnych i gospodarczych, z jednoczesnym porządkowaniem istniejącej zabudowy i jej uzupełnianiem,
- nowa zabudowa stanowić ma uzupełnienie istniejącej zabudowy i nawiązanie do jej charakteru,
- gabaryty i architektura nie może powodować dysharmonii otoczenia i zakłócać krajobrazu gminy,
- maksymalne zachowanie istniejącego drzewostanu, powierzchnia biologicznie czynna nie mniej niż 30% powierzchni działki,
- dachy:
 - dla budynków mieszkalnych: dwuspadowe i wielospadowe o równym nachyleniu połaci dachowych 15 - 49°, zalecane 40 - 45°,
 - dopuszcza się ze względów architektonicznych zmianę ukształtowania fragmentu połaci dachowej,
 - dla budynków gospodarczych dopuszcza się dachy płaskie lub jednospadowe o kącie nachylenia 10° – 30°,
- adaptacja istniejącej zabudowy do nowych warunków,
- nieprzekraczalna wysokość zabudowy wynosi 12 m od poziomu terenu do kalenicy,
- wysokość zabudowy: dla budynków mieszkalnych do dwóch kondygnacji nadziemnych plus poddasze użytkowe z możliwością podpiwniczenia, dla budynków gospodarczych: jedna kondygnacja nadziemna.

b) wielorodzinnej:

- budynki mieszkalne przeznaczone na stały pobyt,
- realizacja nowej zabudowy w trybie indywidualnym lub zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego,
- adaptacja istniejącej zabudowy do nowych warunków zabudowy, z uwzględnieniem modernizacji, rozbudowy i przebudowy budynków mieszkalnych i gospodarczych, z jednoczesnym porządkowaniem istniejącej zabudowy,
- gabaryty i architektura nie może powodować dysharmonii otoczenia i zakłócać krajobrazu gminy,
- maksymalne zachowanie istniejącego drzewostanu, powierzchnia biologicznie czynna nie mniej niż 10% powierzchni działki,
- dachy:
 - dla budynków mieszkalnych: płaskie, dwuspadowe i wielospadowe o nachyleniu połaci dachowych 15 - 45°,
 - dopuszcza się ze względów architektonicznych zmianę ukształtowania fragmentu połaci dachowej,
 - dla budynków gospodarczych dopuszcza się dachy płaskie lub jednospadowe o kącie nachylenia 10° – 30°,
- adaptacja istniejącej zabudowy do nowych warunków,
- nieprzekraczalna wysokość zabudowy wynosi 14 m,
- wysokość zabudowy: dla budynków mieszkalnych do czterech kondygnacji

nadziemnych z możliwością podpiwniczenia, dla budynków gospodarczych: jedna kondygnacja nadziemna.

c) zagrodowej:

- budynki mieszkalne i gospodarcze przeznaczone na pobyt stały, nie mogą mieć charakteru prowizorycznego,
- realizacja nowej zabudowy w trybie indywidualnym lub zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego,
- adaptacja istniejącej zabudowy do nowych warunków zabudowy, z uwzględnieniem modernizacji, rozbudowy i przebudowy budynków mieszkalnych i gospodarczych, z jednoczesnym porządkowaniem istniejącej zabudowy i jej uzupełnianiem,
- nowa zabudowa stanowić ma uzupełnienie istniejącej zabudowy i nawiązanie do jej charakteru,
- gabaryty i architektura nie może powodować dysharmonii otoczenia i zakłócać krajobrazu gminy,
- maksymalne zachowanie istniejącego drzewostanu, powierzchnia biologicznie czynna nie mniej niż 30% powierzchni działki,
- dachy:
 - dla budynków mieszkalnych: dwuspadowe i wielospadowe o równym nachyleniu połaci dachowych $15^{\circ} - 49^{\circ}$, zalecane $40 - 45^{\circ}$,
 - dopuszcza się ze względów architektonicznych zmianę ukształtowania fragmentu połaci dachowej,
 - dla budynków gospodarczych dopuszcza się dachy płaskie lub jednospadowe o kącie nachylenia $10^{\circ} - 30^{\circ}$,
- adaptacja istniejącej zabudowy do nowych warunków,
- nieprzekraczalna wysokość budynków mieszkalnych wynosi 12 m od poziomu terenu do kalenicy (dwie kondygnacje nadziemne z poddaszem użytkowym),
- nieprzekraczalna wysokość budynków gospodarczych wynosi 14 m,
- zakaz lokowania dużych ferm zwierzęcych w terenach mieszkalnych, możliwość lokowania małych zakładów przetwórstwa rolnego z ograniczeniem uciążliwości do granic własności,
- zakaz odprowadzania ścieków nieoczyszczonych do dołów gnilnych, cieków i urządzeń melioracyjnych.

2. w ramach terenów rekreacyjno-wypoczynkowych przy powstawaniu zabudowy letniskowej należy uwzględnić:

- rozwój funkcji turystyczno-rekreacyjnej powinien respektować walory przyrodnicze oraz uwzględniać potrzebę uprzedniego wyposażenia terenu w podstawowe urządzenia infrastruktury technicznej,
- budynki rekreacji indywidualnej przeznaczone do okresowego wypoczynku rodzinnego z możliwością ich wykorzystania na pobyt stały,
- realizacja nowej zabudowy w trybie indywidualnym lub zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego,
- adaptacja istniejącej zabudowy do nowych warunków zabudowy, z uwzględnieniem modernizacji, rozbudowy i przebudowy budynków mieszkalnych i gospodarczych, z jednoczesnym porządkowaniem istniejącej zabudowy i jej uzupełnianiem,
- nowa zabudowa stanowić ma uzupełnienie istniejącej zabudowy i nawiązanie do jej charakteru,

- gabaryty i architektura nie może powodować dysharmonii otoczenia i zakłócać krajobrazu gminy,
- maksymalne zachowanie istniejącego drzewostanu, powierzchnia biologicznie czynna nie mniej niż 60% powierzchni działki,
- dachy:
 - dla budynków rekreacji indywidualnej: dwuspadowe i wielospadowe o równym nachyleniu połaci dachowych 15 - 49°, zalecane 30 - 45°,
 - dopuszcza się ze względów architektonicznych zmianę ukształtowania fragmentu połaci dachowej,
 - dla budynków gospodarczych dopuszcza się dachy płaskie lub jednospadowe o kącie nachylenia 10° – 30°,
- adaptacja istniejącej zabudowy do nowych warunków,
- nieprzekraczalna wysokość zabudowy wynosi 9 m od poziomu terenu do najwyższej położonego punktu pokrycia dachu,

3. Dla zabudowy usługowej i użyteczności publicznej:

Ogólnie dla terenów usługowych i terenów użyteczności publicznej obowiązują następujące ustalenia:

- realizacja nowej zabudowy w trybie indywidualnym lub zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego,
- zachowanie istniejącej zabudowy i jej adaptacja do nowych warunków w formie uzupełnienia przeznaczenia terenu,
- wyklucza się możliwość prowadzenia działalności usługowej polegającej na gospodarowaniu odpadami, powodującej emisję pyłów i odorów przekraczającą granice własności,
- dla funkcji usługowych sytuowanych poza Kamińskiem konieczne jest maksymalne zachowanie istniejącego drzewostanu, powierzchnia biologicznie czynna nie mniej niż 15% powierzchni działki, w przypadku lokalizowania usług w granicach miasta (a zwłaszcza w obrębie jego centrum) studium dopuszcza przyjęcie powierzchni biologicznie czynnej na poziomie 0%,
- obowiązuje zapewnienie dojazdu i miejsc parkingowych dla klientów i pracowników,

Ustalenia szczegółowe dla zabudowy usług:

a) handlowych:

- nie przewiduje się lokalizacji obiektów o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m²,
- maksymalna wysokość zabudowy nie może przekraczać 10 m.

b) kultu religijnego:

- powierzchnia nowoprojektowanego obiektu nie może przekroczyć 800 m²,
- maksymalna wysokość nowej zabudowy nie może przekraczać 20 m,
- dla obiektów sakralnych będących w strefie ochrony konserwatorskiej wszelkie inwestycje muszą być uzgadniane ze służbami ochrony zabytków.

c) rekreacyjno – sportowych, hotelowych i turystycznych:

- zezwala się na adaptację istniejącej zabudowy oraz budowę nowych, związaną z obsługą terenów sportu i wypoczynku,
- gabaryty i architektura zabudowy musi harmonizować z otoczeniem,
- maksymalna wysokość zabudowy nie może przekraczać 15 m.

d) oświatowych i opieki zdrowotnej:

- maksymalna wysokość zabudowy nie może przekraczać 12 m,
- nakazuje się projektowanie podjazdów dla osób niepełnosprawnych,
- nakazuje się grodzenie terenów szkół od strony dróg i ulic, w celu

zwiększenia bezpieczeństwa uczniów.

4. Dla terenów obsługi komunikacji:

a) parkingowych:

- zezwala się na tworzenie funkcji usługowo – handlowej,
- maksymalna powierzchnia zabudowy nie może przekraczać 15% powierzchni parkingu,
- maksymalna wysokość obiektów budowlanych i nośników reklamowych – 5 m,
- zezwala się na umieszczanie nośników reklamowych o powierzchni nie większej niż 30 m².

b) stacji paliw:

- zezwala się na tworzenie funkcji usługowo – handlowej,
- maksymalna powierzchnia zabudowy nie może przekraczać 30%,
- maksymalna wysokość obiektów budowlanych – 10 m,
- maksymalna wysokość nośników reklamowych – 5 m,
- zezwala się na umieszczanie nośników reklamowych o powierzchni nie większej niż 30 m².

5. Dla zabudowy produkcyjnej i składowej:

- realizacja nowej zabudowy w trybie indywidualnym lub zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego,
- zakaz prowadzenia działalności w zakresie gospodarki odpadami jeżeli planowany sposób gospodarowania odpadami:
 1. jest niezgodny z wymaganiami przepisów o odpadach;
 2. mógłby powodować zagrożenia dla życia, zdrowia ludzi lub dla środowiska;
 3. jest niezgodny z planami gospodarki odpadami w tym nie został uwzględniony w Gminnym Planie Gospodarki Odpadami dla Miasta i Gminy Kamięnsk;
 4. jest niezgodny z przepisami prawa miejscowego.
- prowadzenie działalności w zakresie zbierania, odzysku lub unieszkodliwiania odpadów jest możliwe po uzyskaniu **pozytywnej opinii Burmistrza Kamięnska** wymaganej w procedurze wydawania stosownych pozwoleń zgodnie z przepisami o odpadach;
- gabaryty i architektura nie może powodować dysharmonii otoczenia i zakłócać krajobrazu gminy,
- maksymalna wysokość zabudowy dla nowopowstającej zabudowy – 20 m,
- maksymalne zachowanie istniejącego drzewostanu, powierzchnia biologicznie czynna nie mniej niż 10% powierzchni działki,
- obowiązuje zapewnienie dojazdu i miejsc parkingowych w ilości wystarczającej dla planowanej liczby klientów i pracowników.

Ze względu na specyfikę terenów rekreacji oraz terenów lokalizacji farm wiatrowych (rejon „Góry Kamięńskiej” oraz tereny w rejonie wsi Gałkowice Stare i Gałkowice Nowe) przyjmuje się, że gabaryty i forma architektoniczna projektowanych obiektów budowlanych winny być każdorazowo określone ze świadomością silnej ingerencji w krajobraz, a co za tym idzie, przy pracach architektonicznych należy przeanalizować dostępne technologie budowlane.

W przypadku lokalizacji obiektów o wysokości 50 m npt i większej należy je zgłosić, przed wydaniem pozwolenia na budowę, do Szefostwa Służby Ruchu Lotniczego Sił Zbrojnych RP – Wydziału Lotniskowego w celu uzgodnienia lokalizacji i ustalenia sposobu oznakowania przeszkodowego tych obiektów.

3. Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego i uzdrowisk

Ochrona środowiska na terenie gminy dotyczy przede wszystkim obszarów:

- dna dolin rzecznych,
- systemu terenów zieleni, użytków ekologicznych,
- terenów gleb chronionych na podstawie ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych,
- elementów krajobrazu oraz dziedzictwa kulturowego, podlegającego ochronie konserwatorskiej.

1. Kierunki polityki przestrzennej w zakresie ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego

▪ ochrona prawna

Ochronie prawnej w głównej mierze podlegają pomniki przyrody, obszar chronionego krajobrazu, użytki ekologiczne. Ich ochrona (na zasadach zrównoważonego rozwoju) polega głównie na ograniczeniu ich zagospodarowania do form nieuciążliwych i wykluczeniu działań, które mogłyby naruszyć równowagę przyrodniczą.

▪ ochrona istniejących elementów przyrodniczych, budujących system przyrodniczy gminy

Ochronie podlegają przede wszystkim tereny leśne, parki, cmentarze oraz zieleń w terenach zabudowanych. W stosunku do tych obiektów sprowadza się ona do zachowania dotychczasowych funkcji, pielęgnacji istniejącej roślinności oraz zakazu lokalizacji obiektów i urządzeń nie związanych z funkcją terenu. Istotnym elementem ochronnym jest także zachowanie nie kolidujących z funkcją przyrodniczą form zagospodarowania terenów otwartych, uzupełniających system przyrodniczy gminy.

Uwzględniając środowisko przyrodnicze w określaniu kierunków rozwoju przestrzennego i gospodarczego należy zwrócić uwagę na jego stan i uwarunkowania preferujące racjonalne wykorzystanie wartości środowiska przyrodniczego i zalecenia zmierzające do ochrony przed postępującą degradacją, a także tendencje zmian wynikające z transformacji gospodarczej i aktualnych potrzeb społeczno-ekonomicznych.

Gmina Kamieńsk charakteryzuje się:

- o łagodnie falistą bądź pagórkowatą rzeźbą, sprzyjającą produkcji rolniczej, urozmaiconą sztucznie utworzonym górotworem wyraźnie różnicującym krajobraz gminy,
- o występowaniem udokumentowanych złóż węgla brunatnego, stanowiących zasoby perspektywiczne dla gospodarki kraju,
- o zniekształconym bilansem wód powierzchniowych pozostających pod wpływem leja depresyjnego,
- o słabymi warunkami glebowymi na przeważającym obszarze gminy,
- o stosunkowo dużą powierzchnią użytków zielonych,
- o zalesieniem obejmującym 36,6 % powierzchni gminy.

Znaczne przekształcenia środowiska wywołane działalnością człowieka, narzucają gminie określone kierunki polityki przestrzennej. Zróżnicowane warunki środowiska przyrodniczego, stwarzają preferencje dla wielofunkcyjnego rozwoju gminy, wpływając jednocześnie na sposób oraz zakres ochrony i kształtowania środowiska.

Podstawowe kierunki rozwoju wynikające z uwarunkowań środowiska przyrodniczego to:

- utrzymanie ochrony obszarów i obiektów objętych ochroną prawną oraz objęcie ochroną dalszych obiektów i obszarów chronionych,
- zachowanie systemu naturalnych powiązań przyrodniczych, niezbędnych do utrzymania ciągłości przestrzennej obszarów biologicznie cennych,
- zachowanie walorów krajobrazowych i przyrodniczych terenu,
- przywrócenie równowagi ekologicznej w środowisku przyrodniczym,
- optymalne wykorzystanie atrybutów przestrzeni przyrodniczej dla rozwoju społeczno-gospodarczego, w tym zwłaszcza turystyki i rekreacji oraz produkcji rolniczej,
- optymalne wykorzystanie możliwości gospodarczych gminy w nawiązaniu do planowanych inwestycji (autostrada, elektrownia wiatrowa),
- zachowanie bioróżnorodności oraz utrzymania zdolności ekosystemów do odtworzenia zasobów przyrodniczych.

2. Ochrona gleb i powierzchni ziemi.

Rejony występowania gleb o najwyższych w skali gminy bonitacjach, powinny stanowić podstawę dla efektywnej rolniczej przestrzeni produkcyjnej, bowiem jakość gleb decyduje o jej potencjale. Preferowane są ekologiczne formy produkcji rolnej. Uszczuplanie go na inne cele niż rolnicze musi być rozważne, a przede wszystkim racjonalne. Przy zmianie przeznaczenia powierzchni objętych drenażem konieczna jest kompleksowa przebudowa sieci drenarskiej. Realizacja robót związanych z w/w przebudową winna odbywać się pod nadzorem Marszałka Województwa Łódzkiego. Jest to warunek konieczny ze względu na sprawność funkcjonowania całego systemu.

Fakt, iż w gminie pojawiają się już ekologiczne rozwiązania walki ze ściekami potwierdza dostrzeżenie niebezpieczeństwa przez władze gminy. Kanalizacja w gminie Kamięnsk jest sukcesywnie rozbudowywana, także na terenach wiejskich.

Przepisy o ochronie środowiska nakładają m.in. obowiązek ustalania zasad utrzymania równowagi środowiska, racjonalną gospodarkę zasobami środowiska oraz ochrony walorów krajobrazowych środowiska.

Wszelkie działania w granicach terenów górniczych winny być zintegrowane w celu:

- wykonania uprawnień określonych w koncesjach udzielonych użytkownikom złóż,
- zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego,
- ochrony środowiska ze szczególnym uwzględnieniem ochrony wód podziemnych oraz obiektów budowlanych.

Na terenie gminy Kamięnsk znajduje się szereg złóż kopalin udokumentowanych lub ocenianych jako perspektywiczne. Spośród udokumentowanych wymienić trzeba złożę węgla brunatnego Bełchatów-Pole Kamięnsk rozciągające się równoleżnikowo na linii miejscowości Trawnica – Danielów – Dąbrowa. Wg Uchwały Nr 202/2009 Rady Ministrów z dnia 10 listopada 2009 r. w sprawie „Polityki energetycznej Polski do 2030 r.” złożę to nie jest uwzględnione do zagospodarowania. Według informacji uzyskanych od PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Kopalnia Węgla Brunatnego Bełchatów planowane jest podjęcie prac badawczych i projektowych dla opracowania alternatywnych technologii wykorzystania zasobów węgla z tego złoża.

Wśród złóż ocenianych jako perspektywiczne znajdują się przede wszystkim piaski i żwiry. Aktualnym problemem gminy jest prowadzona niekontrolowana eksploatacja tych surowców na potrzeby lokalne, powodująca duże szkody w środowisku naturalnym. Należy zatem dążyć do zaprzestania eksploatacji poza udokumentowanymi złożami a istniejące wyrobiska powinny być zrehabilitowane zgodnie z warunkami przyrodniczymi terenów otaczających wyrobisko oraz z potrzebami gminy.

Powierzchnia ziemi podlega także ochronie przed erozją. Procesy erozyjne występują na

stokach pagórków o spadkach powyżej 5 stopni. Na tych terenach powinny zostać zastosowane specyficzne zabiegi zapobiegające erozji, dostosowane do wielkości spadku oraz wprowadzone specjalne zasady gospodarowania rolnego (np.: orka w poprzek stoku).

Zagospodarowanie dolin rzecznych jako korytarzy ekologicznych, hydrologicznych i przewietrzających powinno odbywać się według ściśle określonych zasad. Doliny cieków są niezwykle ważnym elementem środowiska również jako „rynny” kumulujące elementy fauny i flory. Występujące na terenie gminy doliny powinny łączyć się z dolinami na terenach sąsiadujących z gminą, tworząc jednolity system ekologiczny. Całość dolin powinna być chroniona. W ciągu dolin wskazane jest zaprojektowanie przejść dla zwierząt pod planowaną autostradą, pod drogami Podjezioro – Danielów i Kamiensk – Kleszczów. Podstawowym zagrożeniem dla dolin jest zabudowa kubaturowa, głównie mieszkaniowa. W tym celu zabudowę taką ograniczono do niezbędnego minimum, kierując się głównie potrzebą zachowania ciągłości w kształtowaniu zabudowy ugruntowanej poprzez wieloletnią realizację ustaleń planu miejscowego obowiązującego do dnia 31 grudnia 2003 r. oraz zmian do tego planu.

3. Ochrona powietrza i ochrona przed hałasem.

Podstawowymi źródłami emisji zanieczyszczeń do atmosfery są obiekty produkcyjne, usługowe, budownictwo mieszkaniowe, transport (komunikacja) oraz indywidualne paleniska domowe, oparte o konwencjonalne nośniki energii cieplnej. Powinno się wziąć pod uwagę potrzebę pozyskiwania mniej szkodliwych źródeł ciepła, jak np. oparcie gospodarki cieplnej gminy o gaz ziemny lub odnawialne źródła energii. Gmina powinna propagować ekologiczne źródła energii również na terenach usługowych, produkcyjnych oraz o funkcji mieszanej z dopuszczeniem usług.

Ponadto ochrona powietrza będzie przeprowadzana poprzez zastosowanie technologii eliminujących szkodliwe emisje.

Warunki klimatyczne gminy są naruszane przez elektrownię zlokalizowaną w Rogowcu. Stopień i zasięg oddziaływania substancji emitowanych (SO_2 , NO_3 , węglowodory, pyły) jest różny w zależności od stopnia oczyszczania spalin, wielkości ich emisji oraz warunków atmosferycznych. Zwiększony stopień zagrożenia wynika z przewagi wiatrów zachodnich przy jednoczesnej lokalizacji elektrowni za zachód od Kamienska. Szacuje się, iż 90% zanieczyszczeń atmosfery na terenie gminy pochodzi właśnie z sąsiadującej elektrowni. Wielkość emisji pyłów jest trudna do oszacowania z uwagi na zaprzestanie monitorowania stanu zanieczyszczeń powietrza na terenach otaczających elektrownię, jedyny punkt pomiarowy znajduje się w miejscowości Parzniewice w gminie Wola Krzysztoporska. Mieszkańcy wsi położonych w bezpośrednim sąsiedztwie zwałowiska zewnętrznego nadkładu kopalni węgla brunatnego do niedawna odczuwali ponadto w okresach suchych i wietrznych skutki niedoskonałej rekultywacji zwałowiska w postaci nadmiernego pylenia.

Mimo korzystnego położenia gminy przy magistralnym gazociągu Częstochowa - Piotrków największymi źródłami zanieczyszczeń powietrza zlokalizowanymi na jej terenie są kotłownie oraz indywidualne paleniska, gdyż większość budynków ogrzewana jest węglem. Mimo rozbudowy sieci gazyfikacji na terenie miasta nie zostaje ona szeroko stosowana. Ludność z przyzwyczajenia lub z powodów ekonomicznych nadal wykorzystuje piece węglowe, gdyż można w nich spalać odpady, co zaoszczędza inne paliwa. Istotnym czynnikiem energochłonnym, który czyni opalanie gazem zbyt drogim jest niedocieplenie budynków. Do większych emitorów zanieczyszczeń powietrza na terenie gminy należą również Zakład Utylizacji Odpadów „Bacutil” zlokalizowany w Danielowie, masarnia, a także trasa szybkiego ruchu Warszawa - Katowice, która przecina gminę w kierunku północ – południe a w przyszłości zostanie przekształcona na autostradę.

Z powodu dużego zagrożenia atmosfery zanieczyszczeniami ze źródeł położonych poza

granicami gminy, niezmiernie ważne jest działanie zmierzające do maksymalnego ograniczenia emisji zanieczyszczeń „wewnętrznych”. Dużej rangi nabierają także działania proekologiczne o zasięgu ponadlokalnym mające na celu poprawę sytuacji w całym regionie.

Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń uzyskać można poprzez zastosowanie urządzeń redukujących emisję oraz rezygnowanie z technologii przestarzałych, szkodliwych ekologicznie. Działania te powinny polegać na wyłączeniu lokalnych kotłowni na węgiel, szersze stosowanie gazu i ograniczanie liczby indywidualnych palenisk, stałą kontrolę urządzeń odpylających i oczyszczających, prawidłową eksploatację urządzeń ochrony powietrza. Równie ważne jest ograniczenie zasięgu oddziaływania źródeł emisji zanieczyszczeń, co można zrealizować poprzez obudowanie emitorów pasami zieleni o szerokości i składzie gatunkowym dostosowanym do intensywności i rodzaju zanieczyszczeń (pasy izolacyjne wzdłuż dróg, wokół stacji paliw, zakładów przemysłowych itp.).

W celu poprawy warunków klimatycznych we wklęsłych formach terenu należy zapewnić tam swobodny przepływ powietrza poprzez likwidację wszelkich zapór poprzecznych. O ile to możliwe należy zachować obszary dolinne w formie użytków zielonych, lub, jeśli została tam przekształcona antropogenicznie roślinność, umożliwić odnowienie się tam naturalnych zbiorowisk roślinnych (olsy, łągi) czemu obecnie sprzyja zmniejszający się wpływ leja depresji. Jednocześnie z uwagi na niekorzystne warunki bioklimatyczne (zwiększona wilgotność, gorsze przewietrzanie, częste mgły, inwersje temperatury i stagnacja powietrza), należy unikać lokalizowania w dolinach zabudowy mieszkaniowej oraz przemysłowej.

Obiektem wywierającym negatywny wpływ na warunki sanitarne jest droga szybkiego ruchu planowana na autostradę A-1. Należy zwrócić uwagę na zastosowanie nowoczesnych rozwiązań technicznych dla autostrady z uwagi na konieczność dotrzymania norm i zminimalizowania negatywnego wpływu autostrady na środowisko.

Zanieczyszczenia komunikacyjne o ponadnormatywnym oddziaływaniu autostrady, określane na etapie ustalania lokalizacji autostrady, zawierają się w trzech szacunkowych strefach (wg MOSZNiL):

- strefa I o zasięgu do 20 m od krawędzi jezdni jest to obszar oddziaływań ekstremalnych (emisja zanieczyszczeń, zanieczyszczenie gleb, hałas), w którym mogą znaleźć się jedynie pasy zieleni izolacyjnej,

- strefa II o zasięgu 60 m od krawędzi jezdni to obszar zagrożeń (hałas, zanieczyszczenie gleb) gdzie znaleźć się może infrastruktura techniczna związana z autostradą, techniczne urządzenia ochrony środowiska, obiekty służące do działalności usługowej o charakterze produkcyjnym. W strefie tej nie powinny znaleźć się obiekty mieszkalne, a istniejące powinny być zaopatrzone w bardzo restrykcyjne urządzenia ochronne. Strefa ta może być wykorzystana do określonej produkcji rolnej (rośliny nasienne, przemysłowe szkółki drzew i krzewów) z wyraźnym zakazem upraw warzyw i owoców przeznaczonych do bezpośredniego spożycia,

- strefa III o zasięgu 150 m od krawędzi jezdni jest to obszar uciążliwości (hałas). Strefa ta odnosi się głównie do klimatu akustycznego i może być poszerzona do 250 m na obszarach o intensywnej zabudowie jako strefa potencjalnie negatywnych skutków dla ludzi, głównie w odniesieniu do zabudowy mieszkaniowej i obiektów użyteczności publicznej (budynki oświaty, zdrowia, wypoczynku). Dlatego wspomniane obiekty usługowe i budynki mieszkalne winny być chronione za pomocą rozwiązań technicznych. Nie powinny w niej się znajdować plantacje warzyw i ogródki działkowe.

Ustalenie faktycznego obszaru ograniczonego użytkowania powinno nastąpić w ocenie oddziaływania na środowisko sporządzonej na etapie projektu budowlanego w sytuacji, gdy przyjęte w projekcie rozwiązania nie zapewniają zachowania odpowiednich, normatywnych standardów jakości środowiska. Obszar ograniczonego użytkowania dla obiektów zaliczonych do szczególnie szkodliwych dla środowiska i ludzi (a do tej kategorii zaliczono autostrady), tworzy wojewoda określając: granice obszaru, ograniczenia w zakresie przeznaczenia terenu,

wymagania techniczne dotyczące budynków oraz sposób korzystania z terenu.

Na terenie gminy nie należy wprowadzać obiektów szczególnie szkodliwie lub uciążliwie oddziałujących na warunki aerosanitarne. Obiekty mniej szkodliwe lub uciążliwe powinny posiadać działkę o wielkości adekwatnej do oddziaływania obiektu a w szczególnych wypadkach obudowę biologiczną.

4. Ochrona szaty roślinnej.

Szata roślinna w gminie Kamięnsk jest stosunkowo uboga i silnie przekształcona antropogenicznie. Liczne zagrożenia środowiska przyrodniczego i warunków życia mieszkańców powodują, iż roślinność, zwłaszcza wysoka, odgrywa bardzo ważną rolę. Z tego też względu należy przyjąć następujące zasady gospodarowania zasobami przyrodniczymi:

- poddać bezwzględnej ochronie zieleni wysoką, zwłaszcza starodrzew stanowiący malowniczą enklawę zieleni wysokiej, wzbogacający krajobraz wiejski i stanowiący schronienie dla ptaków i drobnej zwierzyny,
- ochroną należy objąć wszelkie zadrzewienia i skupiska krzewów, występujące w różnych formach w tym jako ciągi zieleni przy ciekach, drogach oraz kępy zieleni wolno rosnącej i pojedyncze drzewa, a także roślinność torfowiskową i bagienną,
- ochroną powinna zostać objęta zieleni urządzona - parki, cmentarze, skwery itp. oraz użytki zielone a zwłaszcza w dolinach cieków gdzie powinny one pozostać w istniejącym stanie,
- przy realizacji inwestycji należy przyjąć zasadę maksymalnego oszczędzania istniejącej zieleni (zwłaszcza wysokiej) a zagospodarowanie powinno być tak przewidziane, aby strefa ponadnormatywnego oddziaływania zamykała się w granicach działki,
- przy sporządzaniu projektu zagospodarowania należy przykładać dużo uwagi na właściwe zagospodarowanie najbliższego otoczenia budynków, kompozycji przestrzennej z uwzględnieniem właściwych nasadzeń i krzewów,
- istniejącą zieleni należy uzupełniać nowymi nasadzeniami, w tym również zieleni śródpolną i przydrożną, mającą znaczny wpływ na zapewnienie warunków mikroklimatycznych gminy. Należy także wziąć pod uwagę przebudowę istniejących drzewostanów leśnych zgodnie z istniejącymi siedliskami.

Zwiększając powierzchnię zieleni wysokiej, należy zadbać o to by istniejące lasy oraz projektowane do zalesień lub zadrzewień tereny tworzyły system zieleni nawiązujący do struktur ponadlokalnych (pasy roślinności ochronnej, korytarze ekologiczne). Dolesienia należy wprowadzać na terenach o niskiej jakości gleb nie nadających się pod uprawy rolne i nie użytkowanych rolniczo. Wskazane jest także zalesianie obszarów śródleśnych (warunki tam panujące są niekorzystne dla upraw z powodów częstych inwersji temperatury) i tym samym wypełnianie luk w zwartych kompleksach leśnych. Jednocześnie, podczas wprowadzania zieleni wysokiej, nie należy zakłócać swobodnej cyrkulacji powietrza - przewietrzanie jest niezbędne, aby utrzymać w gminie Kamięnsk poprawne warunki higieny atmosfery. Wskazane jest także wprowadzenie kompleksów zieleni (o składzie gatunkowym odpowiadającym naturalnym siedliskom) na terenach źródłiskowych, na działce wodnym oraz w dolinach cieków. Działania takie wpłyną na poprawę retencji, zmniejszenie izolacji ekosystemów leśnych, zwiększenie walorów krajobrazu oraz poprawienie naturalnych warunków do lęgów oraz bytowania drobnej zwierzyny i ptactwa. Poprawie ochrony kompleksów leśnych służyć ma także maszt obserwacyjny projektowany dla potrzeb monitoringu obszarów leśnych zlokalizowany na Górze Kamięńskiej.

Na obszarach ekstremalnych oddziaływań (zwłaszcza obszary wzdłuż drogi szybkiego ruchu) powinny znaleźć się bariery akustyczno-biologiczne dobrane z gatunków najlepiej wytrzymujących presję związaną z zanieczyszczeniami i hałasem. Zgodnie z postanowieniem

MOSZNIŁ na etapie ustalania lokalizacji autostrady, należy przyjąć szacunkowy zasięg strefy oddziaływań ekstremalnych: 20 m od krawędzi jezdni. Ze względu na duże zagrożenie warunków przyrodniczych przez przemysł bełchatowski celowe jest wprowadzenie programu ogólnego zadrzewiania całej gminy.

Prognoza przewiduje, że do końca 2015 r. niekorzystne warunki wodne będą występowały na ok. 30% powierzchni gminy. Obecnie zasoby wód powierzchniowych powiększają się, nad ciekami stopniowo odbudowuje się drzewostan olsowy. Podobnie powoli odnawiają się siedliska łąkowe na obszarze odwodnionym.

5. Ochrona wód.

W kierunkach polityki dotyczących ochrony wód, szczególny akcent winien być położony na poprawę stanu ich czystości. Wynika to z kilku podstawowych powodów:

- z układu przyrodniczych powiązań zewnętrznych - lokalny układ hydrograficzny i tereny dolinne z nim związane mają wpływ na pozagminne układy przyrodnicze,
- na terenie gminy zanieczyszczone wody powierzchniowe obniżają potencjał ekologiczny zespołów przyrodniczych z nim związanych.

Osiągnięcie poprawy stanu czystości wód realizowane będzie przez: maksymalne ograniczenie zrzutów zanieczyszczeń do gruntu i do wód powierzchniowych, objęcie wszystkich możliwych obszarów zbiorczą kanalizacją sanitarną z odprowadzeniem ścieków do oczyszczalni, a do czasu jej wybudowania – do szczelnych szamb tylko jako rozwiązania tymczasowego (na obszarach rozproszonej zabudowy stosowanie indywidualnych oczyszczalni ścieków), kompleksowe rozwiązanie odprowadzanie ścieków opadowych, szczególnie z ciągów komunikacyjnych, placów i parkingów oraz oczyszczenie ich z preferowaniem, gdzie jest to możliwe, do wykorzystania tych wód na miejscu lub wykorzystania ich w zamkniętych obiegach wody na małych obszarach, dostosowanie lokalizacji nowych obiektów, szczególnie tych uciążliwych dla środowiska, do struktur hydrogeologicznych.

W zakresie ograniczania spływów powierzchniowych z terenów rolnych (w tym także przez sieć drenarską) pożądanym byłoby wprowadzenie ekologicznych form gospodarki rolnej oraz tworzenie biologicznych osłon.

W przypadku przeznaczenia gruntów zdrenowanych na cele inne niż rolnicze, konieczna będzie przebudowa sieci melioracyjnej w sposób zapewniający właściwe odwodnienie terenów przyległych.

Ustala się następujące zasady ochrony istniejących urządzeń melioracji wodnych:

- zakaz przeznaczania zmeliorowanych użytków rolnych na inne cele, gdyż każda zmiana dotychczasowego sposobu użytkowania terenów zmeliorowanych na cele inne niż rolnicze powoduje, że poniesione ze Skarbu Państwa nakłady na wykonanie tych urządzeń nie będą przynosiły zakładanych efektów. Zmiana przeznaczenia zmeliorowanych użytków rolnych może nastąpić tylko w sytuacjach wyjątkowych, przy braku alternatywnych rozwiązań,
- obowiązek przebudowy urządzeń melioracyjnych w sposób umożliwiający funkcjonowanie systemu drenarskiego, w przypadku zmiany użytkowania terenów, na których występują urządzenia melioracyjne, po wcześniejszym uzgodnieniu z organem właściwym w sprawie ochrony melioracji wodnych,
- obowiązek wystąpienia do właściwego organu w sprawie ochrony melioracji wodnych o wykreślenie z ewidencji urządzeń melioracji wodnych powierzchni zajętej na przedmiotowy cel.

W celu zapewnienia prawidłowego funkcjonowania urządzeń melioracji szczegółowych i właściwych warunków odbioru wód powierzchniowych należy zachować istniejącą sieć rowów.

Na terenie gminy Kamiensk występują trzy rodzaje zagrożeń dla wód powierzchniowych

i podziemnych:

- zagrożenia komunalne związane z gromadzeniem odpadów bytowych i odprowadzaniem ścieków do gruntu. Na terenie gminy Kamiensk funkcjonuje w sposób zorganizowany i zalegalizowany tylko jedno składowisko odpadów. Szereg pozostałych nie spełnia podstawowych wymogów sanitarnych i środowiskowych. W dalszym ciągu zdarzają się w gminie przypadki wylewania ścieków wprost do gruntu, a także do rzek, w tym głównie do Jeziorki. Zjawisko to w ostatnim okresie ma jednak charakter raczej sporadyczny, a to za przyczyną zmodernizowanej oczyszczalni ścieków w Kamiensku, która przyjmuje ścieki komunalne z beczek. Powoli poprawia się także sytuacja w zakresie gospodarki ściekami na terenach wiejskich. W ostatnich latach oddano do użytku nową oczyszczalnię oraz sieć kanalizacji sanitarnej w Gałkovicach Nowych, planuje się także budowę oczyszczalni i sieci kanalizacyjnych w Gałkovicach Starych i Gorzędowie.
- zagrożenia przemysłowe, w tym substancji ropopochodnych (stacje benzynowe) oraz wynikające z obecności rurociągu produktów naftowych,
- zanieczyszczenia obszarowe związane są głównie z działalnością rolnictwa (spływ powierzchniowy środków ochrony roślin i nawozów używanych w rolnictwie) a także z opadem zanieczyszczeń na powierzchnię terenu (pył, kwaśne deszcze) pochodzących z Bełchatowskiego Okręgu Przemysłowego.

Wszystkie ciekі na terenie gminy są niewielkie i prowadzą stosunkowo małe ilości wody, co powoduje, że nawet niewielka ilość zanieczyszczeń może spowodować pogorszenie stanu ich czystości. Stosunkowo znaczne odcinki cieków zostały uregulowane a nawet przełożone. Dalsza regulacja cieków jest niewskazana i powinna zostać ograniczona do niezbędnego minimum. Wskazane jest natomiast wprowadzenie zbiorników małej retencji. W koncepcji systemu ekologicznego kraju ECONET doliny wymienionych cieków nie odgrywają znaczącej roli z uwagi na swą wielkość a przede wszystkim fakt, iż przerwane zostało połączenie ich dolin jako korytarzy ekologicznych z doliną Widawki w wyniku usypania zwałowiska zewnętrznego nadkładu kopalni węgla brunatnego.

Możliwość zanieczyszczenia wód podziemnych zależy przede wszystkim od budowy geologicznej. Na terenie gminy występuje Główny Zbiornik Wód Podziemnych - teren ten wymaga zatem specjalnej pieczołowitości w zabezpieczeniu wód wglębnych przed zanieczyszczeniem. Zaleca się na tym obszarze wysoki reżim sanitarny, realizowany poprzez ograniczanie lokalizacji inwestycji mogących mieć negatywny wpływ na przedmiot ochrony, w szczególności ograniczenie zrzutu zanieczyszczeń (substancji biogennych, organicznych i toksycznych) do gruntu i wód powierzchniowych. Obiekty stwarzające duże zagrożenie dla jakości wód podziemnych powinny być lokalizowane poza obszarami spływu wód do ujęć i osad, najlepiej na obszarach gdzie wody podziemne są izolowane od powierzchni, w pobliżu strefy drenażu wód podziemnych i tam gdzie wody podziemne z przyczyn naturalnych są niskiej jakości. Wymóg ten narzuca także fakt, iż poziomy wodonośne są ze sobą w licznych miejscach powiązane. W obszarach Rowu Kleszczowa (złoże węgla brunatnego „Kamiensk”) połączenia takie sięgają glębokich horyzontów wodonośnych, co wynika z zaburzeń tektonicznych.

Powyższe fakty, narzucają gminie obowiązek uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej i wykluczeniem jakichkolwiek przecieków zanieczyszczeń do wód gruntowych. Wymaga to możliwie najpełniejszego skanalizowania gminy, zwłaszcza jednostek osadniczych nie objętych systemem kanalizacyjnym, zastosowanie oczyszczalni korzeniowych i przydomowych oraz szczelnych szamb. W pierwszym rzędzie polityka ta powinna być prowadzona na terenach z płytkim poziomem wód gruntowych, zwłaszcza w dolinach cieków. Konieczna jest także likwidacja dzikich wysypisk śmieci oraz innych obiektów mogących prowadzić do zanieczyszczeń I poziomu wód gruntowych. W miejscach gdzie ciekі przepływają

przez tereny rolnicze (nawozy sztuczne, środki ochrony roślin) wprowadzić strefy buforowe z odpowiednio dobranej roślinności.

Gmina Kamięnsk jest w 100% zwodociągowana, głównie w ramach likwidacji szkód górniczych. Zwiększenie ilości wody wykorzystywanej ze stosowanymi powszechnie środkami chemicznymi daje zwiększenie ilości ścieków a tym samym większe zagrożenie dla wód. Ponieważ obecne zanieczyszczenia wód podziemnych pochodzą głównie spoza warstwy wodonośnej (powierzchnia terenu, powietrze) należy zwrócić dużą uwagę na ochronę powierzchniowych elementów środowiska geograficznego. Duże niebezpieczeństwo niosą ze sobą deszcze, podczas których w stosunkowo krótkim czasie dostaje się do wód płynących wiele zanieczyszczeń powierzchniowych. Należy zaznaczyć, że każda studnia kopana, usytuowana na terenach wysoczyzn morenowych jest potencjalnym źródłem skażenia głębszych warstw wodonośnych.

Użytkowanie gruntów oraz korzystanie z wody na terenach ochrony ujęć wodnych winno być zgodne z obowiązującymi przepisami.

Podsumowując, działania mające na celu ochronę i poprawę stanu wód na terenie gminy powinny obejmować:

- całkowite wyeliminowanie miejsc zrzutu nieoczyszczonych ścieków do wód płynących i stojących,
- wprowadzenie kanalizacji i oczyszczalni ścieków,
- uporządkowania gospodarki środkami chemicznymi w rolnictwie,
- utworzenia barier biologicznych, tzw. stref buforowych wzdłuż cieków, w celu zatrzymania spływów powierzchniowych zanieczyszczonych wód,
- ustanowienie wokół ujęć wody strefy ochrony w celu utrzymania wysokiej jakości czerpanej z nich wody.

Integralnym elementem środowiska towarzyszącym wodom płynącym i ściśle z nimi związanym są doliny rzeczne. Niezmiernie ważna jest zatem jednoczesna ochrona dolin rzecznych jako cennych elementów systemu ekologicznego, utrzymanie i wzbogacanie funkcjonującego systemu powiązań przyrodniczych. Z uwagi na dużą ilość cieków ujętych w kanały należy rozważyć możliwość ich renaturalizacji. Do zadań gminy, w związku z położeniem wododziałowym, należy także retencjonowanie wody. W tym celu należy:

- chronić wszystkie istniejące zbiorniki wodne, oczka, tereny podmokłe i torfowiska,
- budować jak największą ilość zbiorników wodnych oraz odnawiać starą i wprowadzać nową zabudowę hydrotechniczną cieków w celu stworzenia możliwości gromadzenia wody,
- chronić tereny źródliskowe cieków przed zainwestowaniem a w miarę możliwości wprowadzać na te tereny zalesienia lub zadrzewienia.

Ochronie podlegają także tereny zmeliorowane. Melioracje stosunków wodnych – polegają z jednej strony na retencjonowaniu wód a z drugiej na odprowadzaniu ich nadmiaru. Regulacją stosunków wodnych powinny być objęte tereny o najwyższej przydatności dla rolnictwa w celu poprawy ich plonowania. Odwodnienia nie powinny obejmować terenów stale podmokłych lub torfowiskowych, ponieważ stanowią one naturalne zbiorniki retencyjne. Melioracja musi być wykonywana z dużą ostrożnością ponieważ oddziałuje nie tylko na warunki wodne ale ma również znaczący wpływ na całokształt środowiska w tym również na warunki siedliskowe roślin i zwierząt. W przypadku konieczności realizacji zainwestowania na terenach zmeliorowanych należy okresowo lub trwale przebudować określony fragment sieci melioracyjnej.

Zwiększenie małej retencji wodnej przeciwdziała skutkom suszy. Program małej retencji

dla województwa łódzkiego przewiduje na terenie gminy Kamięnsk budowę zbiorników retencyjnych: „Gorzędów”, „Kamięnsk”, Żaby i Pytowice. Budowę zbiornika wodnego planuje się także na terenie miejscowości Napoleonów.

Ze względu na konieczność ochrony wód podziemnych lokalizację nowych obiektów, szczególnie tych uciążliwych dla środowiska, należy dostosować do struktur hydrogeologicznych.

4. Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

Obowiązujące przepisy o ochronie zabytków zobowiązują wszystkich obywateli do ochrony dóbr kultury, natomiast samorząd terytorialny do zapewnienia w tym celu warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych.

Na mocy ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy uwzględnia się w szczególności ochronę zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru i ich otoczenia, innych zabytków nieruchomych znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków. Na etapie planu miejscowego należy ustalić właściwy sposób ochrony tych zabytków.

Obiekty o szczególnych walorach kulturowych i historycznych należy chronić poprzez odpowiednie działania konserwatorskie. Niniejsze studium określa podstawowy kierunek tych działań.

Zabiegi konserwatorskie mają na celu głównie:

- zachowanie walorów historycznych,
- wyeksponowanie regionalnej odrębności,
- eliminację elementów zagrażających ochronie i eksponowaniu zabytków,
- zachowanie równowagi pomiędzy ochroną dóbr kultury a rozwojem przestrzennym.

Studium proponuje wprowadzenie stref ochrony konserwatorskiej obejmujących tereny posiadające wartości kulturowe i krajobrazowe, przedstawiono je na rysunku studium – skala 1:10 000. Zasięgi stref mają charakter wstępny, bez wykonania szczegółowych studiów i wymagają uszczegółowienia na etapie opracowywania planów miejscowych poszczególnych terenów.

Propozycje wprowadzenia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego następujących stref ochrony konserwatorskiej:

Strefa A – ścisłej ochrony konserwatorskiej.

W Kamięnsku wyznaczono strefę ochrony konserwatorskiej „A” (ścisłej ochrony), którą objęto otoczenie kościoła parafii rzymsko-katolickiej p.w. św. Piotra i Pawła.

Strefę tę utworzono dla ochrony układu przestrzennego oraz ochrony warstw archeologicznych. Obowiązuje priorytet zachowania, odtwarzania i eksponowania walorów zabytkowych elementów układu. Wszelkie naruszenia stanu istniejącego (w zakresie funkcji, parcelacji, przekształcenia i uzupełnienia zabudowy oraz towarzyszących jej elementów środowiska przyrodniczego) wymagają uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

Na terenach objętych strefą obowiązują:

- zachowanie i konserwacja zabudowy zabytkowej i posiadającej walory kulturowe,
- zachowanie historycznych podziałów własnościowych,
- zachowanie komponowanych układów terenowych i zaprojektowanej zieleni,
- usunięcie dysharmonizujących nawarstwień.

Strefa B – ochrony konserwatorskiej wybranych elementów środowiska kulturowego. Obejmuje układ przestrzenny miejscowości Gorzędów i Kamięnsk o zachowanym historycznym rozplanowaniu i historycznej zabudowie.

Ochroną należy objąć część miasta Kamięnsk i część wsi Gorzędów, których granice określono na rysunku studium.

Na terenach objętych strefą należy:

- dostosować nową zabudowę w zakresie lokalizacji, skali i formy architektonicznej do lokalnej tradycji budowlanej lub lokalnie wprowadzić zakaz nowej zabudowy,
- utrzymać zasadniczy układ dróg i placów,
- utrzymać istniejącą zabudowę o wartości historycznej,
- utrzymać historyczną kompozycję wybranych obiektów z dostosowaniem elementów nowych do kompozycji istniejącej,
- uzyskać opinię Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na temat przekształceń formy zabudowy istniejącej oraz lokalizacji, skali i formy nowej zabudowy.

Strefa E – ochrony ekspozycji

W granicach wyznaczonej na terenie miasta Kamięnsk strefy „B” oraz na terenie przylegającym od wschodu i północy do wyznaczonej strefy „B” wyznaczono obszar ochrony ekspozycji przestrzennej kościoła parafii rzymsko-katolickiej p.w. św. Piotra i Pawła. Na etapie planu miejscowego należy zwrócić szczególną uwagę na ustalenie nieprzekraczalnych gabarytów nowej zabudowy, ograniczenia w lokalizacji reklam (zakaz lub określenia dopuszczalnych form i nieprzekraczalnych gabarytów) oraz na dobór nasadzeń i na zmiany ukształtowania terenu.

Strefa OW - strefa obserwacji i ochrony archeologicznej, która obejmuje rejony osadnictwa pradziejowego i historycznego.

Na terenach objętych strefą przedsięwzięcia związane z:

- naruszeniem stratygrafii uwarstwień o charakterze liniowym, w szczególności w zakresie infrastruktury technicznej, a także budowy dróg,
- realizacją wykopów szerokopłaszczyznowych (tzn. powyżej 150 m²),
- naruszeniem stratygrafii uwarstwień w zasięgu zarejestrowanych stanowisk archeologicznych wymagają ustanowienia bądź zapewnienia na koszt inwestora odpowiednio nadzoru bądź – w przypadku ujawnienia znalezisk o charakterze archeologicznym – badań archeologicznych.

Dla zachowania spuścizny kulturowej postulowane jest:

- w rejonie historycznego centrum miasta Kamięnska należy przewidzieć ochronę układu przestrzennego średniowiecznego miasta oraz zabudowy o wartościach historycznych, architektonicznych i zabytkowych,
- dla zachowania tradycyjnego charakteru zabudowy wzdłuż ulic, gdzie wykształciły się pierzeje w liniach rozgraniczających należy ustalić konieczność realizacji zwartej zabudowy pierzejowej w granicach działek przylegających do ulic,
- możliwość tradycyjnego sposobu lokalizacji zabudowy oficynowej – mieszkalnej i gospodarczej w granicach między poszczególnymi działkami,
- adaptacja istniejącej zabudowy w strefach ochrony konserwatorskiej winna być dokonywana przy zachowaniu form i materiałów zgodnych z miejscową tradycją,
- nawiązanie nowej zabudowy (skali zabudowy i zagospodarowania terenu) do charakteru i skali zabudowy istniejącej (ochrona sylwet),
- ograniczenie wiejskich układów zabudowy wstęgowej (przydrożnej) do historycznie uzasadnionych – pozostałe poddać rehabilitacji,

- zakaz obudowywania dróg, lasów, parków i dolin rzecznych w przypadkach mających wpływ na deformację krajobrazu kulturowego,
- kontynuowanie i odtwarzanie alei przydrożnych, będących elementem tradycyjnego pejzażu Polski,
- zakaz lokalizowania w sąsiedztwie obiektów zabytkowych budynków zasłaniających widok na zabytek, a także obiektów dysharmonizujących przestrzennie i kompozycyjnie z tym zabytkiem,
- zakaz lokalizowania elektrowni wiatrowych w strefach ochrony konserwatorskiej (w wyłączeniu strefy „OW”).

5. Kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej

1. Zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków.

Proces wodociągowania na terenie gminy Kamiensk został już w głównej mierze zakończony. Należy jednak przewidzieć rozbudowę sieci wodociągowej w projektowanych obszarach zabudowy w celach bytowych oraz zapewnić odpowiednią ilość wody dla celów przeciwpożarowych określoną w przepisach dotyczących zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych.

Odprowadzanie ścieków sanitarnych w gminie Kamiensk nabiera ogromnego znaczenia z uwagi na całkowite skanalizowanie gminy w ramach usuwania szkód górniczych. Zużycie wody w gminie jest stosunkowo duże, zbliżone do zużycia na obszarach miejskich, co powoduje powstawanie równie dużej ilości ścieków sanitarnych.

W nadchodzących latach Gmina Kamiensk zakłada realizację następujących inwestycji w zakresie gospodarki ściekowej:

- 1) budowę kanalizacji sanitarnej w miejscowości Gałkowice Stare i Włodzimierz,
- 2) budowę kanalizacji sanitarnej w miejscowości Gorzędów,
- 3) budowę kanalizacji sanitarnej w miejscowości Siódemka,
- 4) budowę kanalizacji deszczowej w miejscowości Barczkowice,
- 5) budowę kanalizacji deszczowej w miejscowości Ochocice,
- 6) budowę oczyszczalni ścieków w miejscowości Gorzędów,
- 7) budowę kanalizacji sanitarnej w miejscowości Huta Porajska i Napoleonów,
- 8) budowę kanalizacji sanitarnej w miejscowości Pytowice,
- 9) budowę kanalizacji sanitarnej w miejscowości Podjezioro,
- 10) budowę przydomowych oczyszczalni ścieków (Danielów, Szpinalów),
- 11) budowę przydomowych oczyszczalni ścieków (Norbertów, Dąbrowa),
- 12) budowę kanalizacji sanitarnej w miejscowości Szpinalów,
- 13) budowę oczyszczalni ścieków w miejscowości Szpinalów,
- 14) budowę kanalizacji sanitarnej w miejscowości Huby Ruszczyńskie,
- 15) budowę oczyszczalni ścieków w miejscowości Huby Ruszczyńskie,
- 16) budowę oczyszczalni ścieków w miejscowości Huta Porajska i Napoleonów,
- 17) budowę kanalizacji sanitarnej w miejscowości Koźniewice,
- 18) budowę oczyszczalni ścieków w miejscowości Koźniewice.

W miejscach gdzie budowa zbiorczych systemów jest technicznie lub ekonomicznie nieuzasadniona zakłada się, że odprowadzanie ścieków odbywać się będzie do przydomowych oczyszczalni lub szczelnych zbiorników bezodpływowych na nieczystości ciekłe.

Należy przewidzieć odprowadzanie ścieków deszczowych z utwardzonych terenów zakładów przemysłowych i użyteczności publicznej oraz z terenów narażonych na zanieczyszczenia (np. stacje benzynowe, parkingi itp.). W celu usunięcia zawiesiny i substancji ropopochodnych wyloty kanalizacji deszczowej powinny posiadać podczyszczalnie wód deszczowych, składające się, co najmniej z osadnika i separatora.

Przy odprowadzaniu ścieków deszczowych z terenów zanieczyszczonych (stacje benzynowe, parkingi, itp.) należy przewidywać wykonanie podczyszczalni wód deszczowych w celu usunięcia zawiesiny i substancji ropopochodnych.

2. Zaopatrzenie w ciepło.

W zakresie ogrzewania preferować należy ogrzewanie gazowe zarówno w już istniejących urządzeniach i nowopowstających obiektach. Sprzyja temu sąsiedztwo magistralnego gazociągu, istniejąca stacja redukcyjna gazu jak i planowane kolejne stacje redukcyjne. Tym samym należy zmniejszyć wykorzystywanie paliwa stałego, które obecnie stanowi w gminie główne źródło energii cieplnej i tym samym poważne źródło zanieczyszczeń szkodliwych dla środowiska naturalnego i człowieka. Dalszym krokiem do stworzenia ekologicznie czystego obszaru powinno stać się wykorzystywanie alternatywnych źródeł ciepła w postaci geotermiki ziemi, pomp ciepłych, a także kolektorów słonecznych.

3. Zaopatrzenie w gaz.

We wschodniej części gminy Kamięnsk projektuje się lokalizację gazociągu wysokoprężnego Piotrków Trybunalski - Bobry.

Przewiduje się gazyfikację gminy Kamięnsk przez wykonanie trzech stacji redukcyjnych i wprowadzenie gazu na terenie gminy równoległe do przebiegających ciągów sieci wodociągowej jako przewodów gazowych średniego ciśnienia. W wypadku lokalizacji stacji redukcyjnej na złożu węgla brunatnego – Pole Kamięnsk w sytuacji rozpoczęcia jego eksploatacji powierzchniowej konieczna będzie korekta jej usytuowania.

Od gazociągów wyznacza się strefy kontrolowane zgodnie z obowiązującymi przepisami.

4. Usuwanie nieczystości stałych.

Na terenie gminy funkcjonuje składowisko odpadów, które przejęło odbiór odpadów stałych z terenu gminy. Przedmiotowe Studium przewiduje dalszy rozwój składowiska i jego rozbudowę. W okresie kierunkowym usuwanie odpadów stałych powinno się cechować następująco:

- wprowadzenie nowych technologii obróbki odpadów, z naciskiem na odzysk odpadów,
- wprowadzenie segregacji wstępnej odpadów już w miejscu ich powstawania z podziałem na surowce szklane, papierowe, metalowe i odpady organiczne,
- powiększenie liczby kontenerowych punktów gromadzenia odpadów stałych celem wyeliminowania dzikich wysypisk śmieci.

5. Inne elementy infrastruktury.

Na terenie gminy położony jest rurociąg produktów naftowych i kabel światłowodowy.

Od rurociągów przesyłowych dalekosiężnych wyznacza się strefy bezpieczeństwa zgodnie z obowiązującymi przepisami.

6. Kierunki rozwoju w zakresie zaopatrzenia Gminy Kamięnsk w energię elektryczną.

Przez teren gminy ma przebiegać planowana do budowy do 2010 r. linia 400 kV Rogowiec – Kielce. Inwestycja ta ujęta w „Programie i koncepcji Rozwoju Krajowej Sieci Przesyłowej w horyzoncie 2020 r.” jest ponadlokalnym celem publicznym związanym z bezpieczeństwem energetycznym kraju.

Dla przyszłego zaopatrywania miasta i gminy w energię elektryczną nie będzie zachodziła potrzeba budowy stacji zasilającej wysokiego napięcia 110 kV. Natomiast konieczne będzie budowanie linii rozdzielczych średniego napięcia 15 kV, stacji transformatorowo-rozdzielczych 15/0,4 kV i linii rozdzielczych niskiego napięcia 0,4/0,231 kV na terenach, na

których realizowane będą osiedla mieszkaniowe, obiekty przemysłowe, usługowe, komunalne itp. o mocy przyłączeniowej z reguły większej niż 0,1 MW. Dla obiektów o mocy przyłączeniowej niższej od 0,1 MW, a w szczególności niższej od 0,04 MW, wystąpi z reguły konieczność budowania linii niskiego napięcia 0,4/0,231 kV. Budowa wszystkich wymienionych urządzeń elektroenergetycznych odbywać się będzie na zasadach określonych w obowiązującej ustawie „Prawo energetyczne”, zgodnie z którymi, właściwe terenowo przedsiębiorstwo energetyczne ponosi nakłady inwestycyjne w ramach opracowywanych planów rozwoju w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na energię elektryczną dla obszaru swojego działania, a podmiot przyłączany do sieci elektroenergetycznej tego przedsiębiorstwa wnosi na jego rzecz opłatę przyłączeniową w wysokości wynikającej z przepisów w/w ustawy.

Wzdłuż istniejących i projektowanych napowietrznych linii elektroenergetycznych określono strefy ochronne związane z ograniczeniami w zabudowie i zagospodarowaniu terenu o szerokości:

- 80 m (po 40 m w obie strony od osi linii) dla istniejących linii 400kV,
- 50 m (po 25 m w obie strony od osi linii) dla istniejących linii 220kV,
- 70 m (po 35 m w obie strony od osi linii) dla projektowanych linii 400kV,
- 80 m (po 40 m w obie strony od osi linii) dla istniejących linii blokowych 220kV i 400kV,
- 36 m (po 18 m w obie strony od osi linii) dla istniejących linii 110kV,
- 15 m (po 7,5 m w obie strony od osi linii) dla linii 15kV.

Wytyczne dla stref ochronnych linii 220kV i 400kV:

- w strefie ochronnej należy uzgadniać warunki zagospodarowania terenu oraz lokalizację wszelkich obiektów z właścicielem linii,
- podstawowo ustala się zakaz realizacji obiektów budowlanych przeznaczonych na stały pobyt ludzi,
- zakazuje się tworzenia hałd, nasypów oraz sadzenia roślinności wysokiej (w odległości 5,5 m od rzutu poziomego skrajnego przewodu linii 220kV lub 6,5 m w odniesieniu do linii 400kV),
- zakaz kwalifikowania terenu jako przeznaczonego pod zabudowę mieszkaniową lub związanego z działalnością gospodarczą,
- wszelkie zmiany w kwalifikacji terenu powinny być zaopiniowane przez właściciela linii,
- zalesienia terenów rolnych mogą być przeprowadzone po uzgodnieniu z właścicielem linii,
- zakaz lokalizacji budowli zawierających materiały niebezpieczne pożarowo, stacji paliw, stref zagrożonych wybuchem oraz farm wiatrowych,
- lokalizacja budowli zawierających materiały niebezpieczne pożarowo, stacji paliw, stref zagrożonych wybuchem oraz farm wiatrowych w sąsiedztwie stref ochronnych wymaga dodatkowych uzgodnień z właścicielem linii,
- dopuszcza się odstępstwo od powyższych zakazów za zgodą właściciela linii, na warunkach przez niego określonych.

W stosunku do stref ochronnych linii 110kV i 15kV wszelkie ograniczenia w zabudowie i zagospodarowaniu terenu zostaną określone po uprzednim uzgodnieniu danej inwestycji z właścicielem linii.

Przewiduje się rozbudowę zespołu elektrowni wiatrowych, w określonej w niniejszym Studium strefie lokalizacyjnej, w której powinny też znaleźć się urządzenia sprzęgające ten zespół źródeł energii odnawialnej z siecią elektroenergetyczną właściwego terenowo operatora systemu rozdzielczego (przedsiębiorstwa energetycznego). Należy określić szacunkową ilość produkowanej energii elektrycznej oraz sporządzić bilans potrzeb energetycznych.

Powyższe zamierzenie ma w świetle obowiązującej ustawy „Prawo energetyczne” istotny wymiar ekologiczny. W tym też wymiarze przedsiębiorstwa energetyczne zajmujące się w kraju obrotem (handlem) energią elektryczną mają obowiązek zakupu energii wyprodukowanej w źródłach niekonwencjonalnych i odnawialnych, a przedsiębiorstwa energetyczne zajmujące się przesyłaniem i dystrybucją energii (operatorzy systemów przesyłowych lub rozdzielczych) nie mogą odmówić świadczenia usług przesyłowych i dystrybucyjnych.

Od linii energetycznych wyznacza się strefy ochronne zgodnie z obowiązującymi przepisami.

7. Telekomunikacja.

Rozwój obszarów zabudowy mieszkaniowej i usługowej zwiększy jednocześnie zapotrzebowanie mieszkańców na nowoczesne usługi telekomunikacyjne. Studium zakłada modernizację i rozbudowę istniejącego systemu łączności poprzez zwiększanie zasięgu telefonii komórkowej, rozszerzanie dostępu do szerokopasmowego i bezprzewodowego internetu oraz podnoszenie jakości świadczonych usług. Mając na uwadze art. 46 ust. 1 ustawy o wspieraniu usług i sieci telekomunikacyjnych (Dz. U. Nr 106, poz. 675), w celu umożliwienia lokalizowania inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej wszelkie zakazy i ograniczenia wskazane w Studium nie odnoszą się do wymienionych inwestycji, pod warunkiem, że taka inwestycja jest zgodna z przepisami odrębnymi

8. Komunikacja

1. Kierunki rozwoju układu komunikacyjnego Gminy Kamieńsk

Układ drogowy oprócz pełnienia funkcji komunikacyjnej jest również elementem kształtującym strukturę przestrzenną gminy. Dostępność komunikacyjna wyznacza wartość terenu a poprzez zapewnienie odpowiedniego standardu obsługi komunikacyjnej stymuluje się jego rozwój. Określone poniżej główne zasady polityki komunikacyjnej oraz kierunki rozwoju układu komunikacyjnego Miasta i Gminy Kamieńsk oparto głównie o analizy i diagnozę stanu istniejącego oraz założenia i wnioski z opracowań wyższego rzędu.

2. Przyjęte założenia

Wnioski z opracowań planistycznych wyższego rzędu:

- realizacja autostrady A-1 na odcinku Węzeł „Tuszyn” – Piotrków Tryb. – Radomsko – gr. woj. śląskiego (Częstochowa), zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 29 września 2001 r. w sprawie ustalenia sieci autostrad, dróg ekspresowych oraz dróg o znaczeniu obronnym,
- droga krajowa Nr 1 – Gdańsk – Łódź – Katowice - granica m. Łódź – granica woj. śląskiego, Program dostosowania podstawowej sieci drogowej TINA w Polsce do standardów Unii Europejskiej do 2015 r.,
- droga krajowa Nr 91 – obwodnica miejscowości Kamieńska, zgodnie ze Strategią Rozwoju Województwa Łódzkiego,
- droga wojewódzka Nr 484 – Buczek – Bełchatów – Kamieńsk, rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 484 na odcinku Bełchatów – Kamieńsk wraz z budową wschodniej obwodnicy Bełchatowa, zgodnie z programem inwestycyjnym z grupy inwestycyjnej „Transport” zawartym w Wieloletnim Programem Inwestycyjnym Województwa Łódzkiego na lata 2008 – 2013,
- podwyższenie kategorii ciągu dróg powiatowych nr 3915E, 1513E, 3921E, 1504E relacji Kamieńsk (od przełożenia drogi krajowej Nr 91) – Gorzkowice – Łęki Szlacheckie – Ręczno – Aleksandrów – Żarnów na drogę wojewódzką (zgodnie z projektem aktualizacji planu zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego),

- modernizacja linii kolejowej Kolużki – Częstochowa.

3. Uwzględnienie wniosków z analizy i diagnozy stanu istniejącego

Na obszarze gminy dotyczą one:

- słabych parametrów technicznych dróg, które wymagają przebudowy bądź modernizacji, szczególnie w zakresie szerokości jezdni i rodzaju nawierzchni,
- powszechnej tendencji obustronnego obudowywania dróg zabudową zagrodową i mieszkaniową, co szczególnie uwidacznia się w wiejskich jednostkach osadniczych,
- niskiej sprawności układu drogowego w kontekście wzrostu motoryzacji i niedostatecznych parametrów technicznych podstawowego układu drogowego (zbyt wąskie korytarze komunikacyjne, przebiegi kolizyjne z zabudową mieszkaniową), co wnioskuje o konieczność obwodnic w podstawowych ciągach drogowych,
- rozszerzenia sieci dróg gminnych poprzez włączenie do niej niektórych dróg wewnętrznych.

4. Cele polityki komunikacyjnej

Generalnym celem polityki komunikacyjnej gminy winno być tworzenie poprawnych warunków podróżowania, zapewnienie właściwej obsługi komunikacyjnej mieszkańcom gminy, stworzenie warunków do rozwoju przestrzennego i ekonomicznego gminy poprzez właściwe zdyskontowanie projektowanej autostrady A-1 oraz kształtowanie ładu przestrzennego gminy.

Pochodnymi celami polityki winny być:

- zapewnienie sprawnych powiązań wewnątrz obszaru gminy, a także powiązań układu drogowego gminy z zewnętrznym układem drogowym tj. przede wszystkim z autostradą A-1 poprzez węzeł autostradowy „Kamięnsk” (z drogą wojewódzką nr 484 i z drogą krajową nr 91),
- dbałość o nieobudowywanie obustronne ważnych ciągów drogowych poprzez odpowiednie kierowanie ruchem budowlanym, lokalizując nową zabudowę w bezpiecznej odległości od dróg publicznych,
- uspokojenie ruchu wewnątrz miasta i wyeliminowanie z jego centrum ruchu tranzytowego.

5. Kierunki rozwoju układu komunikacyjnego gminy

Uwarunkowania wewnętrzne wynikające z diagnozy stanu istniejącego, powiązania zewnętrzne oraz założenia polityki komunikacyjnej stanowiły podstawę do określenia kierunków rozwoju poszczególnych układów komunikacyjnych gminy. Główną obsługę komunikacyjną obszaru gminy stanowić będzie układ drogowy.

6. Układ drogowy

Projektowana podstawowa sieć drogową gminy składać się będzie z następujących kategorii dróg:

- **autostrady (A-1) relacji Gdańsk - Łódź - Piotrków Trybunalski - Katowice - Cieszyn**, która zrealizowana zostanie poprzez przebudowę istniejącej drogi krajowej Nr 1 do parametrów autostrady (bezkolizyjne wszystkie skrzyżowania z układem drogowym w postaci wiaduktów oraz lokalizacja punktów poboru opłat). Autostrada przebiegając przez obszar gminy posiadać będzie powiązanie z układem drogowym niższego szczebla poprzez projektowany węzeł „Kamięnsk” na przecięciu z drogą wojewódzką Nr 484. Węzeł zlokalizowany w sąsiedztwie miasta stanowić będzie dostęp do autostrady dla potencjalnych inwestorów na terenach rozwojowych. Z uwagi na projektowanie autostrady jako płatnej

projektowany węzeł „Kamieńsk” będzie musiał być rozbudowany o stacje poboru opłat. Wewnątrz łącznicy tego węzła zaplanowany został Obwód Utrzymania Autostrady. Wzdłuż autostrady, po obu jej stronach, w pasie autostradowym o średniej szerokości ~ 110 m wyznaczonym liniami rozgraniczającymi, planowany jest system dróg zbiorczych tzw. serwisowych w celu powiązania rozciętych autostradą układów drogowych a także dla obsługi osadnictwa i pól. W miejscowości Danielów do obsługi ruchu na autostradzie zaplanowane zostało - zgodnie z wnioskami Agencji Budowy i Eksploatacji Autostrad MOP II- miejsce obsługi podróżnych kategorii II.

- **dróg głównych ruchu przyspieszonego (GP)** - do których zakwalifikowano:
 - **drogę krajową Nr 91**, relacji Głuchów (węzeł „Tuszyn”) - Piotrków Tryb. - Kamieńsk - Częstochowa. Zakłada się modernizację tej drogi do parametrów klasy GP1/2 - szerokość korytarza komunikacyjnego w liniach rozgraniczających = 30 m, jezdnia min. 7,0 m. Z uwagi, iż droga ta przebiega przez centrum miasta Kamieńska, stwarzając uciążliwości komunikacyjne i zagrożenie dla mieszkańców, proponuje się w jej ciągu realizację wschodniej obwodnicy miasta, aby usprawnić ruch na tej drodze. Wrysowany na rysunku studium przebieg obwodnicy wyznacza zasadę jej funkcjonowania i nie przesądza o ostatecznym trasowaniu. Droga krajowa Nr 91 po zrealizowaniu autostrady A-1 będzie pełnić rolę drogi alternatywnej dla autostrady płatnej.
- **dróg głównych (G)** - do których zakwalifikowano:
 - **drogę wojewódzką Nr 484**, relacji Buczek - Zelów - Bełchatów - Kamieńsk. Zakłada się modernizację tej drogi do parametrów klasy G1/2 - szerokość korytarza komunikacyjnego w liniach rozgraniczających min. 25 m, jezdnia 7,0 m. Z uwagi, iż droga ta przebiega przez centrum miasta Kamieńska, stwarzając uciążliwości komunikacyjne i zagrożenie dla mieszkańców oraz stanowi jedyne powiązanie układu komunikacyjnego gminy z autostradą A-1 poprzez węzeł "Kamieńsk", proponuje się w jej ciągu realizację północnej obwodnicy miasta, aby usprawnić ruch na tej drodze w powiązaniu jej z drogą krajową nr 91.
- **dróg zbiorczych (Z)** - do których zakwalifikowano:
 - **wszystkie drogi powiatowe** z uwagi na ich funkcje oraz znaczenie w układzie komunikacyjnym. Projektuje się korektę przebiegu drogi Nr 3931E w rejonie miasta, na odcinku od przejazdu przez autostradę A-1 do skrzyżowania z drogą krajową Nr 91, która stanowić będzie południową obwodnicę miejscowości gminnej oraz podwyższenie kategorii ciągu drogi powiatowej nr 3915E relacji Kamieńsk (od przełożenia drogi krajowej Nr 91) – Gorzkowice na drogę wojewódzką (zgodnie z projektem aktualizacji planu zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego).
Zalecane parametry w/w dróg to: klasa zbiorcza (Z1/2), jezdnia o szerokości min. 6 m, szerokość pasa drogowego w liniach rozgraniczających 20 - 25 m.
- **dróg lokalnych (L) i dojazdowych (D)** - do tego układu zakwalifikowano następujące drogi:
 - wszystkie drogi gminne pełniących. Zalecana szerokość w liniach rozgraniczających dla dróg lokalnych (L) – 12 m - 15 m, dla dróg dojazdowych (D) – 10 m - 15 m.
 - do tego układu zakwalifikowano również obecne fragmenty przebiegów dróg: krajowej, wojewódzkiej i powiatowej, które zastępowane będą przez projektowane ich nowe przebiegi w postaci obwodnic miasta Kamieńska, ma to na celu stopniowe uspokojenie ruchu wewnątrz zabudowanego centrum miasta. Fragmenty dróg zastępowanych przez obwodnice adaptowane zostaną do układu

miejskiego w istniejących szerokościach korytarzy komunikacyjnych bez zmiany przekroju a jedynie ze zmianą funkcji i klasy drogi.

Wyżej omówiony układ podstawowy wymaga dostosowania parametrów technicznych do pełnionych funkcji i wymogów klasy technicznej.

7.Układ kolejowy

Zakłada się adaptację przebiegu linii kolejowej tzw. „wiedeńskiej” w istniejących liniach rozgraniczających oraz jej modernizację poprzez realizację bezkolizyjnych przejazdów na skrzyżowaniach z układem drogowym. Celowe byłoby większe wykorzystanie tej linii do przewozów towarowych i komunikacji pasażerskiej. Wzdłuż istniejącej linii kolejowej wyznaczony został szlak kolei warszawsko-wiedeńskiej.

8.Układ komunikacji publicznej

Zakłada się rozwój obsługi przewozów pasażerskich, w zależności od potrzeb poprzez istniejący układ linii autobusowych PKS, kolej oraz tzw. przewozy szkolne i przewozy prywatne. Wskazane byłoby, po uprzednim doprowadzeniu parametrów technicznych dróg powiatowych do wymaganych norm, przedłużenie linii komunikacji zbiorowej na tereny niedostatecznie obsłużone komunikacją zbiorową oraz na obszary sąsiednich gmin, tak, aby stworzyć dla mieszkańców gminy możliwość podróżowania i wyjazdów z jej obszaru również komunikacją zbiorową.

9.Szlaki turystyczne i drogi dla rowerów

Zgodnie z „Planem zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego” w granicach gminy wyznaczone zostały następujące projektowane szlaki turystyczne:

- ponadregionalny szlak turystyczny Kolei Warszawsko-Wiedeńskiej,
- Łódzki Szlak Konny,
- samochodowy Szlak Zamków.

Poza wymienionymi wyżej przez obszar gminy przebiega istniejący rowerowy Szlak Braci Czeskich.

W odniesieniu do ścieżek rowerowych proponuje się dalszy rozwój komunikacji rowerowej. Generalnie ścieżki przebiegać winny wzdłuż układu dróg pełniących rolę obsługującą teren i służyć będą zarówno celom dojazdowym jak i rekreacji.

Infrastruktura techniczna nie może być lokalizowana w pasach drogowych drogi krajowej, infrastruktura techniczna winna być umieszczana w ramach własnych linii rozgraniczających w odległościach zgodnych z ustawą o drogach publicznych.

6.Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym

W gminie Kamiensk przewiduje się lokalizację inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym:

- budowę drogi w ulicach Reymonta, Łączyńskiego i Secomskiego,
- budowę drogi Danielów – Siódemka (od skrzyżowania we Włodzimierzu do Siódemki),
- budowę drogi Napoleonów – Huta Porajska,
- budowę dróg na terenie Kamieńska,
- budowę Domu Kultury w Kamieńsku,
- budowę drogi Ozga – Podjezioro,
- budowę drogi ul. Chopina w Gorzędowie i dalej do Barczkowic,
- budowę zbiornika wodnego w Napoleonowie,

- gazyfikacja gminy,
- budowę i rozbudowę sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej,
- rozbudowę składowiska odpadów zlokalizowanego w miejscowości Kąsiej oraz infrastruktury towarzyszącej (mieszalni, sortowni, kompostowni).

7. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów, o których mowa w art. 48 ust. 1

Przewiduje się lokalizację inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym:

- 1) budowę gazociągu wysokoprężnego Piotrków Trybunalski - Bobry wraz ze stacją pomiarowo-redukcyjną,
- 2) dostosowanie drogi krajowej Nr 1 do parametrów autostrady A1,
- 3) budowę węzła autostrady A1,
- 4) budowę obwodnicy Kamięnska w ciągu drogi krajowej Nr 91 i drogi wojewódzkiej nr 484,
- 5) podwyższenie kategorii ciągu dróg powiatowych nr 3915E, 1513E, 3921E, 1504E relacji Kamięnsk (od przełożenia drogi krajowej Nr 91) – Gorzkowice – Łęki Szlacheckie – Ręczno – Aleksandrów – Żarnów na drogę wojewódzką (zgodnie z projektem aktualizacji planu zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego),
- 6) przebudowę i modernizację dróg powiatowych, wojewódzkiej i krajowych i konieczne w tym zakresie ukształtowanie dróg w nowych liniach rozgraniczających stosownie do obecnych lub przyszłościowych kategorii dróg,
- 7) modernizację linii kolejowej Kolużki – Częstochowa,
- 8) proponowany ośrodek sportów zimowych – Góra Kamięnsk.

8. Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² oraz obszary przestrzeni publicznej

Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych to obszary terenów górniczych i przestrzeni publicznej. Rada Miejska w Kamięnsku podjęła uchwałę o odstąpieniu od sporządzenia mpzp dla terenów górniczych.

Ze względu na istniejący charakter rozłogów gospodarstw rolnych nie przewiduje się obszarów obowiązkowo wyznaczonych do przeprowadzenia scalenia, a z uwagi na gabaryty działek nie zachodzi potrzeba wyznaczania terenów do przeprowadzenia scaleń i podziałów, o których mowa w ustawie o gospodarce nieruchomościami.

Nie przewiduje się terenów dla realizacji obiektów o powierzchni handlowej większej niż 2000 m².

Obszary przestrzeni publicznej w gminie Kamięnsk to teren parku w Gorzędowie i teren w Kamięnsku, który znajduje się między ulicami Głowackiego i Wieluńską oraz między ulicą Konopnickiej i Placem Wolności wraz z tym placem.

9. Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne

Gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego na obszarach przeznaczonych do zabudowy lub na których przewiduje się zmianę dotychczasowego zagospodarowania (w tym na terenach przeznaczonych do zalesienia). Granice obszarów wymagających zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne przedstawiono na rysunku Studium.

10. Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

Pomimo ogólnie niekorzystnych warunków dla rozwoju produkcji rolniczej, ważną funkcję w strukturze obszarów wiejskich gminy Kamięnsk, z racji uwarunkowań genetyczno-historycznych, zajmować będzie rolnictwo. Jednak dla pełnienia tej funkcji konieczne jest wprowadzenie znacznych zmian strukturalnych. Aktualne procesy modernizacyjne rolnictwa muszą być powiązane gospodarką rynkową kraju oraz gospodarką Unii Europejskiej. Restrukturyzacja rolnictwa, będąca konsekwencją integracji z UE musi zmierzać do zmniejszenia zatrudnienia w tym dziale gospodarki (obecnie wysokie ukryte bezrobocie), co wymagać będzie stworzenia nowych miejsc pracy poza rolnictwem. Dlatego też tempo przemian rolnictwa uzależnione będzie od wzrostu zatrudnienia pozarolniczego.

W wyniku przemian dotychczasowa wieś monofunkcyjna powinna ulec przekształceniom w nowoczesną wieś wielofunkcyjną. Wśród zakładanych przemian gminy do najważniejszych zadań powinny należeć:

- tworzenie miejsc pracy na wsi poza rolnictwem przez rozwój przetwórstwa surowców rolnych oraz w różnych nowych formach działalności gospodarczo-usługowej,
- modernizacja i powstawanie nowych urządzeń infrastruktury technicznej, zwłaszcza w zakresie kanalizacji i oczyszczalni ścieków, redukcja indywidualnych konwencjonalnych źródeł energii i stosowanie źródeł zorganizowanych, opartych na paliwach ekologicznie czystych,
- dynamiczne dostosowywanie systemu edukacji młodzieży wiejskiej do wymogów i potrzeb nowoczesnej gospodarki rynkowej i agrobiznesu,
- kształtowanie świadomości ekologicznej mieszkańców gminy, działania edukacyjne i proeuropejskie,
- aktywizacja i rozwój różnych form spółdzielczości i samorządności wiejskiej, związków producentów rolnych, spółek i organizacji zajmujących się zbytem, obrotem produktów rolnych itp.,
- wzrost powierzchni gruntów przeznaczonych na inwestycje pozarolnicze w nawiązaniu do biegunów rozwoju ekonomicznego gminy (np.: autostrada) oraz jednoczesne eliminowanie z użytkowania rolniczego gleb słabych (także poprzez zalesienia); w wypadku udokumentowania złóż kopalin pospolitych na terenach upraw rolnych dopuszczenie prowadzenia eksploatacji pod warunkiem czasowego wyłączenia gruntu z produkcji rolniczej oraz rekultywacji tych terenów po zakończeniu eksploatacji
- wzrost znaczenia gospodarki leśnej w rozwoju wielofunkcyjnych obszarów wiejskich (głównie dla funkcji wypoczynkowo-rekreacyjnej);
- rozwój gospodarki turystycznej, która tworząc nowe miejsca pracy wpłynie na aktywizację zawodową mieszkańców gminy.

11. Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas ziemnych

W gminie Kamięnsk nie występują obszary narażone na niebezpieczeństwo osuwania się mas ziemnych.

Na zagrożenie wodami powodziowymi narażone są tereny położone w dolinach rzek zgodnie z rysunkiem studium. Na obszarach tych wprowadza się zakaz nowej zabudowy.

12. Obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny

Granice złóż „Huta Porajska” i „Kamięnsk” wyznaczone zostały z zachowaniem pasów ochronnych od ważniejszych obiektów. W złożu „Huta Porajska” wyznaczono pas ochronny w północnej części złoża – 6 m na południe od przebiegu napowietrznej linii elektroenergetycznej. Ze względu na przebieg linii elektroenergetycznej eksploatacja prowadzona jest obecnie jedynie w południowej i środkowej części udokumentowanego złoża. Ponadto zachowany jest pas ochronny w odległości 15 m od kabla światłowodowego i rurociągu naftowego oraz w części południowej 12 m na północ od północnej granicy rowu melioracyjnego. W złożu „Kamięnsk” w części zachodniej złoża, gdzie zlokalizowany jest system transportowy kopalni (główna pochylnia transportowa i droga dojazdowa, kapliczka przydrożna), wyznaczony został pas ochronny.

13. Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (Dz. U. nr 41, poz. 412 oraz z 2002 r. nr 113, poz. 984 i nr 153, poz. 1271)

W gminie Kamięnsk nie występują obszary pomników zagłady.

14. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji

Obszarami wymagającymi rekultywacji są m.in. składowiska odpadów. W gminie Kamięnsk jest to składowisko „AMEST-KAMIENSK” w miejscowości Kąsle. Założenia projektowe przewidują rekultywację składowiska odpadów w kierunku zgodnym z charakterem pokrycia terenu przed budową składowiska. Rekultywacja powierzchni składowiska polegać będzie na wykonaniu murawy, z możliwością wprowadzenia roślinności wysokiej. Rekultywacji podlegać będzie sukcesywnie każda z wypełnionych kwater.

Poza terenem składowiska do rekultywacji przeznaczają się:

- teren produkcyjno-usługowy w miejscowości Gorzędów – kierunek sportowo-rekreacyjny,
- tereny pomocnicze dla budowy zwałowiska zewnętrznego Pola Bełchatów oraz tereny zlokalizowane w obrębie Piła Ruszczyńska położone na zachód od przełożenia rzeki Widawki – kierunek leśny,
- tereny eksploatacji powierzchniowej istniejące i projektowane – kierunek leśny, wodny, rolny lub sportowo-rekreacyjny.

Przez pojęcia rehabilitacji i rekultywacji rozumie się także tzw. rewitalizację obszarów podlegających ochronie na podstawie przepisów o ochronie dóbr kultury. Dotyczy to głównie obszarów wymagających przekształceń i odnowy oraz modernizacji. Z uwagi na swoje struktury historyczne miasto Kamięnsk zostało wskazane w „Planie zagospodarowania województwa łódzkiego” jako unikatowy ośrodek historyczny o randze lokalnej i przez to wskazane do objęcia działaniami w zakresie rewitalizacji, rewaloryzacji i konserwacji.

Dla zapewnienia atrakcyjnego wyglądu miejscowości niezbędne jest przeprowadzenie działań polegających na:

- utrzymywaniu charakterystycznych układów przestrzennych,
- lokalizacji nowej zabudowy na zasadzie utrzymania skali i charakteru zabudowy istniejącej,
- kształtowania zabudowy wiejskiej na zasadzie tworzenia zagród stanowiących charakterystyczne dla wsi zespoły zabudowy zwartej,
- umożliwienie lokalizacji funkcji mieszkaniowej jak i funkcji wyodrębnionej i samodzielnej, jednocześnie zaś tworzącej w miarę zwarte pierzeje lub zespoły.

15. Granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych

Jedynymi terenami zamkniętymi w gminie Kamięńsk są tereny kolejowe. Granice terenów zamkniętych pokazano na rysunku studium.

16. Inne obszary problemowe, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie

Na terenie gminy nie określa się innych obszarów problemowych oprócz przedstawionych na rysunku studium. Są to tereny adaptowanej zabudowy i terenów przeznaczonych na zabudowę decyzją administracyjną na złożu węgla brunatnego.

17. Obszary związane z wymogami obrony cywilnej

Powinno się ustalić bilans niezbędnych i minimalnych potrzeb w zakresie awaryjnego zabezpieczenia wody dla poszczególnych sołectw i gminy łącznie, awaryjne zasilanie tych ujęć w energię elektryczną, minimalne i niezbędne potrzeby gminy w zakresie retencjonowania i zdolności przerzutów wody pitnej dla poszczególnych sołectw, zapewnić ochronę sanitarną w strefach ujęć wody pitnej, uzbroić istniejącą sieć wodociagową w hydranty naziemne lub odpowiednie zbiorniki wodne z możliwością wykorzystania tych elementów w sytuacji szczególnej i dla celów przeciwpożarowych, zapewnić stosowną strefę ochronną wzdłuż gazociągu wysokiego ciśnienia, przygotować ekrany izolacyjne z zadrzewienia i zakrzewienia lub urządzenie odpowiednich pasów leśnych wzdłuż dróg krajowych Nr 1, Nr 91 i drogi wojewódzkiej nr 484 oraz wokół obiektów uciążliwych dla otoczenia, zapewnić powiązania funkcji projektowanej infrastruktury technicznej i drogowej do funkcji dróg krajowych Nr 1 i Nr 91 i drogi wojewódzkiej Nr 484 z uwzględnieniem odsunięcia projektowanej nowej zabudowy od krawędzi tych dróg do przygotowania pasów zieleni z możliwością wykorzystania przedmiotowych obszarów dla lokalizacji niezbędnej infrastruktury podziemnej, uwzględnić w podpiwniczeniach nowej zabudowy użyteczności publicznej lub odpowiedniej zabudowy mieszkaniowej lokalizowanej zwłaszcza w miejscowościach leżących wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych (drogi krajowej Nr 91 i drogi wojewódzkiej Nr 484) przygotowanie pomieszczeń o konstrukcji odpornej na zagruzowanie z możliwością bezkolizyjnej ich adaptacji dla celów ochrony ludności w sytuacji zagrożenia.

V. POLITYKA FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNA GMINY

Sporządzenie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy jest niezbędnym ogniwem procesu planowania przestrzennego, który ustawowo jest procesem ciągłym. Studium, jako etap poprzedzający plany miejscowe, wskazuje pełen zakres możliwości przedsięwzięć planistycznych oraz realizacji idei i zamierzeń rozwoju, lub ograniczeń czy ochrony, w bliskiej i dalszej perspektywie czasowej.

Opracowanie jest kierowane zasadami zrównoważonego rozwoju i spełnia podstawowe jego kryteria:

- cele społeczne realizowane przez takie kształtowanie struktur przestrzennych, aby umożliwić społeczeństwu stopniowe osiąganie poprawy jakości życia, poprzez proporcjonalne rozmieszczenie ludności w stosunku do miejsc pracy i układów osadniczych, zachowanie prawidłowych relacji funkcjonalno-przestrzennych między ośrodkami zamieszkania, pracy, odpoczynku, usług i administracji, wskazanie korzystnego techniczno-przestrzennego standardu środowiska człowieka, kształtowanie środowiska przestrzennego kreującego nowe jakościowo potrzeby i wartości społeczne;
- cele kulturowe osiągnięte przez takie kształtowanie struktur przestrzennych, które chronią istniejące dziedzictwo kulturowe przed zniszczeniem lub dewastacją, poprzez powiązanie obiektów historycznych z krajobrazem naturalnym i wkomponowanie ich we współczesne struktury funkcjonalno-przestrzenne oraz poprzez tworzenie nowych istotnych wartości kulturowych;
- cele ekologiczne osiągnięte przez kształtowanie struktur przestrzennych oddziałujących hamująco na dewastację środowiska i tworzących warunki umożliwiające jego aktywną ochronę poprzez zgodność charakteru i struktury zagospodarowania przestrzennego z cechami i walorami środowiska przyrodniczego, zgodność intensywności zagospodarowania z naturalną chłonnością środowiska oraz jego odpornością na zniszczenia, eksponowanie wartości krajobrazowych i ich harmonijne łączenie z zagospodarowaniem, tworzenie warunków zapewniających ochronę unikatowych wartości środowiska oraz umożliwiających odzyskanie utraconej równowagi ekologicznej;
- cele ekonomiczne osiągnięte przez kształtowanie struktur przestrzennych tworzących warunki wzrostu efektywności gospodarowania poprzez racjonalne wykorzystanie zasobów przyrodniczych i istniejącego majątku, kształtowanie elastycznych struktur przestrzennych, podatnych na dalszy rozwój, kształtowanie warunków przestrzennych tworzących korzystne procesy, kształtowanie układów przestrzennych, których struktura zwiększa sprawność i niezawodność funkcjonowania.

To nowoczesne (współczesne i przyszłościowe) kształtowanie ładu integralnego jest najistotniejszym warunkiem prawidłowego rozwoju gminy.

W wyniku przeprowadzonych analiz i studiów dokonano waloryzacji obszaru gminy i określono politykę funkcjonalno-przestrzenną gminy - w pełni czytelną po zapoznaniu się z rysunkiem studium (plansza „Kierunki zagospodarowania, Polityka funkcjonalno - przestrzenna”), gdzie przedstawiono lokalizację poszczególnych obszarów.

W przedstawionej na rysunku studium tabeli pokazano oznaczenia poszczególnych obszarów oraz przypisane im funkcje. Przypisane danemu obszarowi różne funkcje zostaną wyodrębnione w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego z wymaganą w tych opracowaniach precyzją i stopniem uszczegółowienia.

Wszelkie działania przestrzenne na obszarach nie objętych tzw. obowiązkiem sporządzenia planu, wymagają również wyprzedzających działań planistycznych obejmujących obowiązkowo obszar docelowy wraz ze strefą kontekstu przestrzennego.

W oparciu o uwarunkowania w pełnym zakresie problemowym, tzn. przestrzenno-historycznym, z uwzględnieniem cech szczególnych miejsca i jego tożsamości, przyrodniczo-ekologicznym, komunikacyjnym zarówno jako system lokalny, jak i w powiązaniach zewnętrznych, infrastruktury technicznej oraz infrastruktury społeczno-gospodarczej, a także według zamierzeń organów nadrzędnych oraz wskazań władz samorządu lokalnego zaproponowano koncepcję rozwoju gminy. Koncepcja ta określa cele społeczne, kulturowe, ekologiczne i ekonomiczne, wskazuje kierunki rozwoju gminy na czas najbliższy i dla dalszej perspektywy czasowej. Za zasadę przyjęto ochronę i rozwój oraz przekształcenia i intensyfikację istniejących walorów i zjawisk. Rozproszona struktura osadnicza nakazuje dążenie do koncentracji i komasacji terenów zabudowanych.

Jako wartości rozwojowo-przekształcające wprowadza się stopniowe przekształcanie rozproszonej zabudowy zagrodowej, różne formy aktywności gospodarczej wspomagające rozwój społeczno-gospodarczy oraz uaktywnienie gospodarcze potencjalnych obszarów obsługujących komunikację.

Realizacja zadań powinna obejmować różne perspektywy czasowe, niejednokrotnie determinowane czynnikami będącymi poza Samorządem Gminy, ale przede wszystkim procesy rozwojowe powinny być sukcesywne i celowe.

Koncepcja zawarta w „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kamięnsk” wskazuje na możliwość większej aktywności gospodarczej, dostosowanej do zmiennych uwarunkowań i potrzeb, a jednocześnie chroni i rozwija istniejące walory przyrodniczo-kulturowe i wskazuje możliwość lepszych warunków życia jej mieszkańców, oraz podnoszenia rangi gminy w strukturze województwa.

VI.INTERPRETACJA ZAPISÓW USTALEŃ STUDIUM

1. Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. nr 80 poz. 717 z późn. zm.) studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego nie jest aktem prawa miejscowego, lecz jedynie dokumentem określającym politykę przestrzenną gminy. Jednocześnie ustalenia zawarte w studium są wiążące dla organów gminy sporządzających plany miejscowe.
2. Ustalenia zawarte w tekście i załącznikach graficznych studium wyrażają jedynie kierunki zagospodarowania przestrzennego obszaru, nie są zaś ścisłym przesądzeniem o formie i granicach zainwestowania i użytkowania terenów.
3. Określenia dotyczące formy użytkowania terenów dotyczą podstawowych i uzupełniających lub towarzyszących rodzajów zabudowy. Na terenach tych mogą być realizowane także inne formy zabudowy, pod warunkiem nie pozostawiania w sprzeczności z formami określonymi w studium.
4. Przy opracowywaniu planów miejscowych dla terenów przeznaczonych pod zabudowę należy przewidzieć zielen publiczną, stwarzającą warunki do wypoczynku, estetyki i przejść pieszych.
5. Poza drogami wskazanymi na załączniku graficznym studium, w zależności od potrzeb społeczności lokalnej, możliwa jest realizacja nowych dróg gminnych, których przebieg zostanie ustalony w drodze decyzji o ustaleniu lokalizacji drogi lub w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Nowe obiekty winny spełniać wskaźniki i kierunki określone w niniejszym opracowaniu.

VIII. UZASADNIENIE PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ I SYNTEZA USTALEŃ PROJEKTU STUDIUM

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy to opracowanie strategiczne dla rozwoju przestrzennego gminy Kamieńsk. Mimo, że nie ma ono rangi prawa miejscowego, to jednak stanowi oś systemu planowania przestrzennego na poziomie gminy.

W opracowanym dokumencie znalazły się informacje wynikające z:

- rozpoznania aktualnej sytuacji gminy, istniejących uwarunkowań oraz problemów związanych z jej rozwojem,
- sformułowania kierunków rozwoju i zagospodarowania przestrzennego gminy, a także podstawowych zasad polityki przestrzennej i zasad ochrony interesu publicznego,
- stworzenie podstaw do koordynacji sporządzania planów miejscowych i wydawania decyzji o warunkach zabudowy, decyzji o ustaleniu lokalizacji celu publicznego wydawanych w przypadku ich braku,
- integrowanie polityki przestrzennej państwa z interesami gminy, a także wpływanie na formułowanie zadań rządowych, wojewódzkich i powiatowych, związanych z priorytetami rozwoju gminy,
- zbiorów informacji stwarzających warunki dla marketingu przestrzennych walorów gminy w celu lokowania tu działalności związanej z preferowanymi formami aktywności gospodarczej i społecznej,
- promocji walorów i możliwości inwestycyjnych gminy.

Podczas kolejnych etapów realizowania opracowania analizie poddane zostały istniejące opracowania planistyczne i inne branżowe, wydane decyzje o pozwoleniu na budowę, wydane decyzje o warunkach zabudowy, wydane decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz wnioski złożone przez zainteresowanych. W ten sposób określone zostały potrzeby i aspiracje społeczeństwa, władz i przedsiębiorców, a także zjawiska wpływające na samą przestrzeń gminy. Ustalone zostały:

- stan środowiska przyrodniczego i kulturowego,
- stan i faktyczne wyposażenie w infrastrukturę techniczną, transportową i społeczną,
- potencjał demograficzny,
- potencjał ekonomiczny i gospodarczy gminy,
- sytuacja na rynku pracy oraz problemy związane z bezrobociem.

Zebrane informacje posłużyły do przeanalizowania ich pod kątem możliwości przestrzennego kształtowania gminy. Wyniki przeprowadzonych badań stanowią bazę do określenia kierunków rozwoju gminy oraz rozpoznania jej predyspozycji i możliwości z uwzględnieniem zasad ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego. Zaproponowane nowe tereny inwestycyjne w pełni wystarczają na zabezpieczenie potrzeb gminy w zakresie terenów budownictwa mieszkaniowego, działalności usługowej i gospodarczej na najbliższy okres, przy jednoczesnym zachowaniu w stanie nienaruszonym walorów środowiska. W studium znalazły się także wytyczne dotyczące zagospodarowania terenów rolnych i leśnych w taki sposób, aby nie uległy one nadmiernej degradacji.

Realizacja ustaleń studium, wynikająca z przeprowadzonych analiz opiera się przede wszystkim na:

- stymulowaniu rozwoju gminy,

- inspirowaniu i realizowaniu programów zmierzających do poprawy jakości życia mieszkańców,
- udziale samorządu gminy w procesie opracowywania, uchwalania, aktualizacji i oceny realizacji,
- tworzeniu infrastruktury dla istniejących i planowanych inwestycji,
- zapewnieniu współdziałania samorządu gminy z samorządem powiatowym i wojewódzkim odnośnie prowadzonych analiz i studiów z zakresu zagospodarowania przestrzennego powiatu, zagadnień jego rozwoju, styków pomiędzy gminą a gminami sąsiednimi,
- analizie i kontrolowaniu stopnia wykorzystania gruntów.

Z przeprowadzonych analiz wynika, że dotychczasowe kierunki rozwoju i istniejące funkcje gminy mogą być kontynuowane, pod warunkiem zwrócenia większej uwagi na zrównoważony rozwój wszystkich z nich oraz na aktywizację mniej znaczących dotychczas funkcji, do takiego stopnia aby stały się czynnikami napędzającymi rozwój gminy Kamięnsk.

IX. OBJAŚNIENIE ZMIAN W NOWYM OPRACOWANIU W STOSUNKU DO POPRZEDNIEJ EDYCJI STUDIUM

Rada Miejska w Kamięnsku Uchwałami: Nr XXX/268/2002 z dnia 30 stycznia 2002 r., Nr XII/135/03 z dnia 27 sierpnia 2003 r., Nr XII/106/2007 z dnia 30 lipca 2007 r. oraz Nr XLI/327/09 z dnia 17 lipca 2009 r. kolejno przyjęła „*Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kamięnsk*”.

W dniu 28 października 2009 r. Rada Miejska w Kamięnsku Uchwałą Nr XLIV/345/09 wyraziła wolę zmiany studium.

Zgodnie z w/w uchwałą zakres opracowania nowej edycji studium obejmuje obszar gminy Kamięnsk.

Zaktualizowana została część studium dotycząca uwarunkowań, wskazano przyczynę przystąpienia do zmiany. Określone zostały obszary wskazane do lokalizacji farm wiatrowych, teren przeznaczony pod rozbudowę składowiska odpadów w miejscowości Kąsiej, zrationalizowano obszary przeznaczone pod zabudowę, zaktualizowano: system infrastruktury, system komunikacji, formy ochrony przyrody, uszczegółowiono: przeznaczenie terenów oraz formy ochrony przyrody.

Całość ustaleń studium sporządzono zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80 poz. 717, z późn. zm.).